

A.T.E.I. ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΤΑΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΚΑΙ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ»**

**ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΑΣΗΜΙΝΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2009

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	5
------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία: Ιστορική Αναδρομή

.....	10
-------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

Βασικές Έννοιες για την Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

2.1 Βιολογική γεωργία.....	15
2.1.1 Μορφές γεωργίας.....	16
2.1.2 Στόχοι Βιολογικής Γεωργίας.....	16
2.1.3 Το μέλλον της χώρας μας και η Βιολογική Γεωργία.....	17
2.1.4 Βασικές Αρχές Βιολογικής Γεωργίας.....	20
2.1.5 Βασικές διαφορές μεταξύ συμβατικής και βιολογικής γεωργίας.....	21
2.2 Βιολογική Κτηνοτροφία.....	22
2.2.1 Απαιτήσεις της Βιολογικής Κτηνοτροφίας.....	23
2.2.2 Περίοδος μετάβασης σε βιολογική παράγωγη.....	24
2.2.3 Καταγωγή ζώων.....	24
2.2.4 Χώροι βόσκησης.....	24
2.2.5 Διατροφή.....	25
2.2.6 Διαχείριση αποβλήτων.....	26
2.2.7 Σταβλισμός.....	26
2.2.8 Κτηνιατρικές επεμβάσεις.....	26
2.2.9 Λοιπές πρακτικές.....	27
2.2.10 Γενικές Αρχές Ζωικής Παραγωγής.....	27
2.2.11 Βασικές Αρχές Ζωικής Παραγωγής.....	28
2.2.12 Βασικές διαφορές μεταξύ βιολογικής και συμβατικής κτηνοτροφίας.....	29
2.2.13 Η Βιολογική Κτηνοτροφία στην Ελλάδα.....	29
2.3 Βιολογικά Προϊόντα.....	31
2.3.1 Πως αναγνωρίζω ποιο προϊόν είναι βιολογικό.....	32
2.3.2 Γιατί να προτιμήσω τα βιολογικά προϊόντα.....	32
2.3.3 Γιατί είναι πιο ακριβά.....	33
2.3.4 Ποιος εγγυάται την αυθεντικότητα των βιολογικών προϊόντων.....	33
2.3.5 Που τα βρίσκουμε.....	34

2.3.6	Ποια η επίδρασή τους στο φυσικό περιβάλλον.....	34
-------	---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία – Πολιτική για τη Βιολογική Γεωργία και

Κτηνοτροφία

.....	36
-------	-------	----

3.1	Η Βιολογική Γεωργία στην Ε.Ε.....	44
-----	-----------------------------------	----

3.2	Η Βιολογική Γεωργία στην Ελλάδα.....	46
-----	--------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

Φορείς και Οργανώσεις που ασχολούνται με την Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

.....	48
-------	-------	----

4.1	Πρότυπα Πιστοποίησης.....	64
-----	---------------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ευρύτερο κίνημα που αναπτύσσεται τις τελευταίες δεκαετίες σε παγκόσμια κλίμακα υπέρ της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος, είναι φυσικό να αγγίζει άμεσα και τον τομέα της γεωργίας. Έτσι, καθώς μια ολοένα αυξανόμενη μερίδα ευαισθητοποιημένων καταναλωτών απαιτεί πλέον ασφαλή τρόφιμα, απαλλαγμένα από χημικά κατάλοιπα, ένα καινούριο σύστημα γεωργικής παραγωγής που σέβεται το περιβάλλον έρχεται στο επίκεντρο των εξελίξεων, η βιολογική ή οργανική ή αλλιώς οικολογική γεωργία. Ο βιολογικός τρόπος παραγωγής των γεωργικών προϊόντων αποτελεί μία ικανοποιητική εναλλακτική λύση στα προβλήματα του αγροτικού τομέα, καθώς τα βιολογικά προϊόντα αφενός ταυτίζονται με την έννοια των «φυσικών» προϊόντων διατροφής και αφετέρου συμπλέουν, χάρη στη φιλική προς το περιβάλλον παραγωγική τους διαδικασία, με το γενικότερο ρεύμα υπέρ της διατήρησης του περιβάλλοντος.

Η βιολογική γεωργία αποτελεί μία ολοκληρωμένη πρόταση παραγωγής, οικολογικού προσανατολισμού, σύμφωνα με την οποία οι παράγοντες που καθορίζουν την ποσότητα και ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων αντιμετωπίζονται ολιστικά. Το σύστημα αυτό οργάνωσης και λειτουργίας της γεωργικής πρακτικής σέβεται τη φύση και προσπαθεί να συνεργάζεται αρμονικά μαζί της.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, το μοντέλο της βιομηχανικής συμβατικής γεωργίας εμφανίζει δυσλειτουργίες, τόσο στον τομέα της διατροφής, όσο και στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος. Η βιολογική γεωργία επιτυγχάνει ισορροπία στη σχέση ανθρώπου/ τροφής/ γης με τη βοήθεια του τοπικού δυναμικού, γεγονός που αναγνωρίζεται τόσο από οικολόγους, όσο και από την πολιτεία και αρμόδιους φορείς¹. Εξάλλου, οι σύγχρονοι καταναλωτές απαιτούν τρόφιμα ποιοτικά, με πλούσιες διατροφικές ιδιότητες και ασφαλή. Όλα τα παραπάνω, οδήγησαν τα τελευταία χρόνια την Ε.Ε.(άρα και την Ελλάδα) να στραφεί με μεγαλύτερο ενδιαφέρον προς τη βιολογική παραγωγή.

Η Ελλάδα έχει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά και δυνατότητες για την ανάδειξη και την επέκταση των πρακτικών παραγωγής γεωργικών προϊόντων². Τα πλεονεκτήματα της χώρας μας, όπως οι ήπιες κλιματικές συνθήκες, το ιδιόμορφο ανάγλυφο του εδάφους, οι οικογενειακής μορφής γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε μικρές εκτάσεις και το γεγονός ότι σε πολλές περιοχές γίνεται καλλιέργεια με παραδοσιακές τεχνικές, ευνοούν την ευκολότερη

¹ www.1bio.gr

² Σιδηράς Ν., (2007), «Βιολογική Γεωργία», Εκδ.:ΔΗΩ, Ρέθυμνο

υιοθέτηση του συστήματος παραγωγής της βιολογικής γεωργίας και την παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

Όσο ευνοϊκές όμως και αν είναι οι προϋποθέσεις για ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στον ελληνικό χώρο, χρειάζεται να επισημανθεί ότι η υιοθέτηση της διαφορετικής αυτής αντίληψης στη γεωργική παραγωγή απαιτεί, μεταξύ άλλων, τη διαμόρφωση βαθιάς οικολογικής συνείδησης από πλευράς παραγωγών, αλλά και προσπάθειες από τη μεριά των πολιτών – καταναλωτών, για αλλαγή του μοντέλου κατανάλωσης που ακολουθούν σήμερα.

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή των στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών των καταναλωτών, σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα. Έτσι, πραγματοποιήθηκε έρευνα σε κατοίκους – καταναλωτές της Αθήνας και του Ηρακλείου Κρήτης, με σκοπό την καταγραφή των απόψεων τους για το περιβάλλον, τη βιολογική γεωργία, τα βιολογικά προϊόντα, την προτίμησή τους σε αυτά ή μη, τους λόγους που τους ωθούν στην επιλογή ή μη των βιολογικών προϊόντων, αν συμφωνούν ή όχι με τη φιλοσοφία της βιολογικής γεωργίας.

Η βιολογική κτηνοτροφία είναι ένα σύστημα που στηρίζεται στη φυσική διαβίωση των ζώων και χρησιμοποιεί κατά βάση ζωοτροφές που έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο, περιορίζει στο ελάχιστο τη χρήση ορμονών, καταναλώνοντας ζωοτροφές που παρήχθησαν χωρίς :

- Χημικά λιπάσματα.
- Φυτοφάρμακα.
- Ζιζανιοκτόνα.
- Προσθετικά.
- Είναι αντίθετη προς τη γενετική τροποποίηση.
- Προστατεύει το περιβάλλον και
- Διακρίνεται για την υγιεινή των προϊόντων που παράγει.

Η βιολογική κτηνοτροφία μπορεί να δώσει λύση στα προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας των ζωοκομικών προϊόντων και της προστασίας του περιβάλλοντος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

- Η μείωση της ρύπανσης και η προστασία του περιβάλλοντος.
- Η χρήση ανανεώσιμων φυσικών πόρων (κοπριά, ψυχανθή, κτηνοτροφικά φυτά) για τη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους.
- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας, των αυτοχθόνων φύλων και τύπων ζώων.
- Η ολοκληρωμένη διαχείριση της κτηνοτροφικής και φυτικής παράγωγης.
- Η εξασφάλιση σωστής διαβίωσης και καλής υγείας των ζώων.
- Η ποιότητα των παραγομένων προϊόντων.
- Η δημιουργία νησίδων βιολογικής κτηνοτροφίας με τη συνένωση μικρότερων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

α. Μεταβατική περίοδος.

Η έκταση της μονάδας που χρησιμοποιείται για την παράγωγή ζωοτροφών ακολουθεί τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας³.

β. Καταγωγή των ζώων.

Τα ζώα πρέπει να προέρχονται από βιολογικές εκτροφές. Όταν μια αγέλη δημιουργείται για πρώτη φορά, μπορούν να εισάγονται συμβατικά εκτρεφόμενα ζώα εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές του Κανονισμού που αφορούν την ηλικία και το βάρος του.

γ. Διατροφή.

Η διατροφή των ζώων στηρίζεται στην ελεύθερη βόσκηση. Οι χορηγούμενες ζωοτροφές παράγονται χωρίς φυτοφάρμακα και χημικά λιπάσματα πρέπει δηλαδή να προέρχονται από βιολογικές καλλιέργειες

Τα ζώα της βιολογικής κτηνοτροφίας μεγαλώνουν χωρίς :

- Ορμόνες
- Αυξητικούς παράγοντες

³ Σπαντιδάκης Κ., (2007), «Βιολογικές Καλλιέργειες στο Θερμοκήπιο», Εκδ.: ΔΗΩ, Ρέθυμνο

- Αντιβιοτικά
- Ζωικά υποπροϊόντα.
- Τροφές που περιέχουν φυτοφάρμακα
- Μεταλλαγμένους σπόρους

δ. Κτηνιατρική αγωγή

Η πρόληψη των ασθενειών βασίζεται :

- Στην κατάλληλη επιλογή των φυλών των ζώων.
- Στην ισοροπημένη και καλής ποιότητας διατροφή.
- Στο ευνοϊκό περιβάλλον.
- Στην εφαρμογή πρακτικών που ενισχύουν την αντοχή στις ασθένειες.
- Στην τακτική άσκηση.
- Στην εξασφάλιση κατάλληλης πυκνότητας εκτροφής.

ε. Πρακτικές κτηνοτροφικής διαχείρισης

- Η αναπαραγωγή βασίζεται σε φυσικές μεθόδους
- Η τεχνική σπερματέγχυση δεν επιτρέπεται
- Απαγορεύεται να κρατούνται τα ζώα δεμένα
- Η μεταφορά των ζώων πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο που να περιορίζεται το άγχος.
- Κατά την περίοδο πριν και κατά τη σφαγή ο χειρισμός των ζώων δεν πρέπει να προκαλεί άγχος.

στ. Κτηνοτροφικά απόβλητα

Ο αριθμός των ζώων είναι στενά συνδεδεμένος με τη γεωργική έκταση που διατίθεται για τη διασπορά των αποβλήτων, ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική παραγωγή κοπριάς και να διατηρούνται τα όρια πυκνότητας των ζώων.

ζ. Χώροι ελεύθερης κίνησης και στέγασης των ζώων

Η πυκνότητα των ζώων στα κτίρια πρέπει να εξασφαλίζει σ' αυτά άνετη και καλή διαβίωση.

Πρέπει ακόμη να εξασφαλίζεται :

- Η εύκολη πρόσβαση σε νερό και τροφή.
- Ο άφθονος φυσικός αερισμός και φωτισμός.
- Η απολύμανση των χώρων στέγασης με επιτρεπόμενα προϊόντα.

Όλα τα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση :

- Σε βοσκότοπους.
- Σε υπαίθριους χώρους άσκησης ή ελεύθερης κίνησης⁴.

Όσον αφορά τώρα στην παρούσα εργασία, θα περιλαμβάνονται τα εξής:

Στο Κεφάλαιο 1 θα γίνει μια ιστορική αναδρομή της βιολογικής γεωργίας.

Στο Κεφάλαιο 2 θα οριστούν κάποιες βασικές έννοιες που σχετίζονται με τη βιολογική γεωργία.

Στο Κεφάλαιο 3 θα γίνει αναφορά στην ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τη βιολογική γεωργία.

Στο Κεφάλαιο 4 θα γίνει αναφορά στους φορείς και τις οργανώσεις που σχετίζονται και ασχολούνται με τη βιολογική γεωργία.

⁴ www.organiclife.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία: Ιστορική Αναδρομή

Η γεωργία, η πανάρχαια τέχνη της καλλιέργειας των φυτών και εκτροφής των ζώων, προέκυψε από την ανάγκη του Homo sapiens για τροφή και καλύτερη ζωή. Η προσπάθεια ικανοποίησης των αναγκών αυτών αποτέλεσε βασικό μοχλό ανάπτυξης του γεωργικού τομέα⁵.

Η ιστορία των βιολογικών προϊόντων ξεκινά το 1922 στην Αυστρία με την βιοδυναμική καλλιέργεια, η οποία αποσκοπούσε στην παραγωγή υψηλής ποιότητας τροφίμων, ακολουθώντας εξολοκλήρου φυσικούς τρόπους παραγωγής. Εκτός λοιπόν από τη χρήση εναλλακτικών μεθόδων φυτοπροστασίας, η βιοδυναμική καλλιέργεια ακολουθούσε σε όλα τα στάδια της, τους κύκλους του φεγγαριού, ενώ τα ζώα, εκτός του ότι τρέφονταν αμιγώς με φυσική τροφή, θεραπεύονταν με ομοιοπαθητικές μεθόδους.

Κατά τα τέλη του της δεκαετίας του 1960 και ακόμη περισσότερο του 1970, η βιολογική γεωργία πέρασε στο προσκήνιο μέσα στα πλαίσια της γενικότερης ενασχόλησης με τα θέματα της διαφύλαξης και της προστασίας του περιβάλλοντος. Διάφοροι σύνδεσμοι και οργανισμοί παραγωγής άρχισαν να κάνουν την εμφάνιση τους εκείνη την περίοδο, στους οποίους συμμετείχαν παραγωγοί, καταναλωτές και διάφοροι ενδιαφερόμενοι για την προστασία του περιβάλλοντος και για ένα πιο φυσικό τρόπο ζωής.

Πιο αναλυτικά:

A. Η προέλευση της ανάδειξης ενός νέου τύπου γεωργικής παραγωγής: τα διάφορα ρεύματα σκέψης

Η βιολογική γεωργία είναι κατάληξη μιας σειράς μελετών και το αποτέλεσμα της ανάπτυξης διαφόρων εναλλακτικών⁶ μεθόδων γεωργικής παραγωγής που ξεκίνησαν, από την αρχή του αιώνα, ουσιαστικά, στη Βόρεια Ευρώπη.

Θα πρέπει ιδίως να αναφερθούν εδώ τρία ρεύματα σκέψης:

⁵ www.elaiolado.gr

⁶ Φωτόπουλος Χ. (2007), «Βιολογική γεωργία – κόστος, αποδοτικότητα, ανάλυση αγοράς και στρατηγικές marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα

- Η βιοδυναμική γεωργία, που εμφανίστηκε στη Γερμανία, με την ώθηση του Rudolf Steiner,
- Η οργανική γεωργία (organic farming), που είδε το φως στην Αγγλία χάρη στις απόψεις που ανέπτυξε ο Sir Howard στην Γεωργική του Διαθήκη (1940),
- Η βιολογική γεωργία, που αναπτύχθηκε στην Ελβετία, από τους Hans Peter Rusch και H. Muller.

Αυτά τα διάφορα κινήματα θεωρούσαν ουσιαστικό, με ορισμένες αποχρώσεις, τον δεσμό ανάμεσα στην γεωργία και τη φύση καθώς και τον σεβασμό των φυσικών ισορροπιών και απείχαν επομένως από μια προσέγγιση της γεωργίας, που επιδίωκε την μεγιστοποίηση στις αποδόσεις μέσω πολλαπλών παρεμβάσεων με διάφορες κατηγορίες συνθετικών προϊόντων.

Παρά την ύπαρξη και την ισχύ αυτών των ρευμάτων σκέψης, η βιολογική γεωργία έμεινε για πολύ καιρό σε εμβρυακή κατάσταση.

B. Ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας

Σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '50, η βασική προτεραιότητα της γεωργίας ήταν να ικανοποιεί, με μια σημαντική αύξηση της γεωργικής παραγωγής, τις άμεσες ανάγκες σε τρόφιμα και να αυξάνει τον βαθμό αυτάρκειας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Είναι κατανοητό επομένως ότι η βιολογική γεωργία δυσκολεύθηκε πολύ να επιτύχει, στο πλαίσιο αυτό, ευνοϊκή απήχηση.

Αντίθετα, το τέλος της δεκαετίας του '60 και κυρίως η δεκαετία του '70, αντιστοιχούν στην ανάδειξη μιας σημαντικής συνειδητοποίησης σε επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος, στην οποία η βιολογική γεωργία θα μπορούσε να δώσει την κατάλληλη απάντηση.

Νέοι σύνδεσμοι δημιουργούνται, συγκεντρώνοντας παραγωγούς, καταναλωτές και άλλα άτομα τα οποία ενδιαφέρονται για την οικολογία και για μια περισσότερο στενά συνδεδεμένη με τη φύση, ζωή.

Η βιολογική γεωργία ανθίζει, ωστόσο, πραγματικά, στη διάρκεια της δεκαετίας του '80, εφόσον αυτός ο νέος τρόπος παραγωγής και το ενδιαφέρον των καταναλωτών γι' αυτά τα προϊόντα συνεχίζουν να αναπτύσσονται όχι μόνο στο μεγαλύτερο μέρος των Ευρωπαϊκών

χωρών αλλά και σε άλλες χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Αυστραλία και η Ιαπωνία.

Παρατηρούμε στην περίπτωση αυτή, μια σημαντική αύξηση του αριθμού παραγωγών και την έναρξη πρωτοβουλιών στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας των βιολογικών προϊόντων.

Αυτό το ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας οφείλει σε μεγάλο βαθμό την προέλευσή του στην σταθερή φροντίδα των καταναλωτών να τους προσφέρονται ασφαλή προϊόντα τα οποία πρέπει να παράγονται με μεθόδους παραγωγής που σέβονται και προστατεύουν το περιβάλλον.

Παράλληλα, οι επίσημες διοικητικές υπηρεσίες αναγνωρίζουν σιγά-σιγά την βιολογική γεωργία εντάσσοντάς την στα θέματα έρευνάς τους και αποκτώντας νομοθεσίες για τον τομέα (π.χ. στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Δανία).

Επιπλέον αρχίζουν να χορηγούνται επιδοτήσεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, από ορισμένα κράτη μέλη, υπέρ αυτού του τύπου γεωργίας.

Παρά τις προσπάθειες αυτές, η βιολογική γεωργία παραμένει, ωστόσο και στη διάρκεια αυτής της περιόδου, ελλειμματική λόγω της έλλειψης αναγνωσιμότητας.

Πράγματι αφενός μεν, βασιλεύει μια κάποια σύγχυση στα μάτια των καταναλωτών όσον αφορά τη σημασία της ίδιας της έννοιας της βιολογικής γεωργίας και των περιορισμών που η τελευταία αυτή επιβάλλει.

Η αιτία της σύγχυσης αυτής βρίσκεται ουσιαστικά στην ύπαρξη διαφόρων σχολών και διαφορετικών φιλοσοφιών, στην έλλειψη εναρμόνισης των χρησιμοποιούμενων ορολογιών, στην ετερογενή παρουσίαση των προϊόντων, στο αμάλγαμα που πραγματοποιείται ανάμεσα σε βιολογικά προϊόντα, προϊόντα ποιότητας, φυσικά προϊόντα, κλπ.

Η απατηλή χρησιμοποίηση των ενδείξεων που αναφέρονται σ' αυτόν τον τρόπο παραγωγής συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση αυτής της σύγχυσης.

Γ. Επίσημη αναγνώριση και νομοθετική ρύθμιση της βιολογικής γεωργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Υπό αυτές τις συνθήκες, η θέσπιση ενός νομοθετικού πλαισίου φάνηκε ως το μέσον το οποίο θα επέτρεπε στην βιολογική γεωργία να βρει τη θέση της, κατά αξιόπιστο τρόπο, στην αγορά.

Μια σημαντική νομοθετική ρύθμιση, ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 2092/91, εγκρίθηκε στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Η κίνηση αυτή, επίσημης αναγνώρισης της βιολογικής γεωργίας επεκτάθηκε στη συνέχεια σε διάφορες άλλες χώρες και ακολουθήθηκε από πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο.

Δ. Η διεθνής αναγνώριση της βιολογικής γεωργίας

Η IFOAM (Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Οικολογικής Γεωργίας) θέσπισε, τον Νοέμβριο του 1998, τις Γενικές προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας και της μεταποίησης.

Η IFOAM δημιουργήθηκε το 1972 και συγκεντρώνει τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις απ' όλο τον κόσμο στην παραγωγή, την πιστοποίηση, την έρευνα, την εκπαίδευση και την προώθηση της βιολογικής γεωργίας. Οι Γενικές προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας και της μεταποίησης που δημιούργησε δεν είναι υποχρεωτικές, αλλά αποτελούν οπωσδήποτε έναν τρόπο σκέψης, εφόσον συνθέτουν τη σημερινή κατάσταση των μεθόδων παραγωγής και μεταποίησης των βιολογικών προϊόντων.

Η IFOAM δημιούργησε επιπλέον μια περιφερειακή ομάδα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να διατηρήσει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έναν διάλογο σχετικά με την ανάπτυξη του τομέα της βιολογικής γεωργίας⁷.

Τον Ιούνιο του 1999, η επιτροπή του Codex Alimentarius (Κώδικας Τροφίμων) ενέκρινε τις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη σήμανση και την εμπορία των τροφίμων που προέρχονται από τη βιολογική παραγωγή. Οι οδηγίες αυτές καταρτίζουν τις αρχές της βιολογικής παραγωγής σε επίπεδο της γεωργικής εκμετάλλευσης, της προετοιμασίας, της αποθήκευσης⁸, της μεταφοράς, της επισήμανσης και της εμπορίας των βιολογικών προϊόντων.

⁷ www.ifoam.gr

⁸ www.minogric.gr

Από το 1999, ο FAO θέσπισε επίσης ένα πρόγραμμα εργασίας στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, στόχος του οποίου είναι ουσιαστικά η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Βασικές Έννοιες για την Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

2.1 Βιολογική γεωργία

Η Βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα διαχείρισης και παραγωγής αγροτικών προϊόντων που στηρίζεται σε φυσικές διεργασίες, στη μη χρησιμοποίηση χημικών συνθετικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και στη χρησιμοποίηση εναλλακτικών προς τη χημική μεθόδων αντιμετώπισης εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων, καθώς και στη χρησιμοποίηση τεχνικής παραγωγής, όπως η αμεινισπορά και η ανακύκλωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων που διατηρούν τη φυσική ισορροπία και τη γονιμότητα του εδάφους.

Η Βιολογική γεωργία βασίζεται κυρίως στη χρησιμοποίηση κατά το δυνατόν ανανεώσιμων φυσικών πόρων σε τοπικό επίπεδο, στην αυτάρκεια του εδάφους σε οργανική ουσία και θρεπτικά στοιχεία και στη βιοποικιλότητα του οικοσυστήματος που αποτελεί και τον κύριο παράγοντα στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας του⁹.

Βασίζεται επίσης στη χρησιμοποίηση ιθαγενών ανθεκτικών φυτών και φυλών ζώων που έχουν προσαρμοστεί στις τοπικές συνθήκες καθώς και στην κατάλληλη επιλογή καλλιεργητικών τεχνικών και εναλλαγή καλλιεργειών, με προτίμηση στα μεικτά συστήματα γεωργίας (συνύπαρξη φυτικής και ζωικής παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις). Προκειμένου να οριστεί η έννοια της βιολογικής γεωργίας, φαίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στον ορισμό που έχει αναπτυχθεί από τον Κώδικα τροφίμων, με βάση συμβουλές εμπειρογνομόνων σε όλο τον κόσμο.

Ο Κώδικας θεωρεί τη βιολογική γεωργία¹⁰ ως ένα σφαιρικό σύστημα γεωργικής παραγωγής (φυτικών και ζωικών προϊόντων) που ευνοεί τις πρακτικές διαχείρισης μάλλον παρά την προσφυγή σε παράγοντες παραγωγής εξωτερικής προέλευσης. Με την οπτική αυτή, οι καλλιεργητικές, βιολογικές και μηχανικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται κατά προτίμηση στα χημικά συνθετικά προϊόντα.

⁹ Συλλογικό Έργο(2003), «Βιολογική Γεωργία», Εκδ. Εμβρυο

¹⁰ www.comoutos.gr

2.1.1 Μορφές γεωργίας

1. **ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ:** παραγωγή γεωργικών προϊόντων με τη χρησιμοποίηση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων.
2. **ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ:** η συνδυασμένη χρησιμοποίηση βιολογικών, καλλιεργητικών και χημικών μεθόδων για την καλλιέργεια των φυτών αλλά και για την καταπολέμηση των ασθενειών και εχθρών των φυτών.
3. **ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ:** σύστημα διαχείρισης και παραγωγής αγροτικών προϊόντων που στηρίζεται:
 - Σε φυσικές διεργασίες.
 - Στη μη χρησιμοποίηση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.
 - Στη χρησιμοποίηση μη χημικών μεθόδων στην αντιμετώπιση εχθρών και ζιζανίων και ανακύκλωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων που διατηρούν την φυσική ισορροπία και τη γονιμότητα του εδάφους¹¹.

2.1.2 Στόχοι Βιολογικής γεωργίας

- Η ανάπτυξη και προαγωγή ολοκληρωμένων σχέσεων μεταξύ εδάφους, φυτών, ζώων, ανθρώπων και βιόσφαιρας έτσι ώστε τελικά να λαμβάνονται γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής, χωρίς χημικά υπολείμματα και ταυτόχρονα το περιβάλλον να αναβαθμίζεται και προστατεύεται
- Η προστασία της δημόσιας υγείας
- Η προστασία της άγριας χλωρίδας και πανίδας
- Η αειφόρος διαχείριση των εδαφικών πόρων

Με τον όρο "βιολογική" ή "οικολογική" ή "οργανική" γεωργία¹², χαρακτηρίζουμε την εναλλακτική πρόταση για μία ήπια γεωργία, φιλική προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο, στην οποία το φυτό βρίσκεται σε αρμονία με τον χώρο που το περιβάλλει. Η προσπάθεια που κάνει η βιολογική γεωργία, την κατατάσσει στην πρώτη θέση των φιλικών προς το περιβάλλον συστημάτων παραγωγής. Έχει κερδίσει την αναγνώριση της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας και των ειδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα αγροτικής πολιτικής.

Η Βιολογική Γεωργία είναι ένα ολιστικό σύστημα διαχείρισης και παραγωγής το οποίο προωθεί και υποστηρίζει την υγεία του αγρό-οικοσυστήματος, περιλαμβάνοντας την

¹¹ Πολυράκης Γιάννης, (2003), «Περιβαλλοντική Γεωργία», Εκδ. Ψόχαλος

¹² www.comoutos.gr

βιοποικιλότητα, τους βιολογικούς κύκλους και την βιολογική δράση του εδάφους. Δίνει έμφαση στην χρήση ενδογενών μέσων διαχείρισης και όχι στην εισαγωγή εξωγενών παραγόντων, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τοπικές συνθήκες απαιτούν συστήματα προσαρμοσμένα σε αυτές. Αυτό επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας αντί για συνθετικά μέσα, όπου είναι δυνατόν, γεωπονικές, βιολογικές και μηχανικές μεθόδους που πληρούν τις απαιτήσεις του οικοσυστήματος.

Πιο συγκεκριμένα η βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα στο οποίο αποφεύγεται η χρήση αγροχημικών (λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων, αυξητικών παραγόντων, προσθέτων ζωοτροφών κτλ). Ο παραγωγός που ασκεί βιολογική γεωργία βασίζεται στην εναλλαγή των καλλιεργειών, στη χρήση κοπριάς, στην καλλιέργεια φυτών που δεσμεύουν το άζωτο, στη χαμηλή πυκνότητα των ζώων τόσο στις σταβλικές εγκαταστάσεις, όσο και στους χώρους βόσκησης, καθώς και στην εκτροφή των ζώων σύμφωνα με τις φυσιολογικές τους ανάγκες.

Η οικολογική γεωργία είναι η μόνη βιώσιμη μακροχρόνια, γιατί δεν καταστρέφει το φυσικό περιβάλλον στο οποίο στηρίζεται.

2.1.3 Το μέλλον της χώρας μας και η βιολογική γεωργία

Το μέλλον της χώρας μας είναι συνυφασμένο με την πρόοδο και εξέλιξη της βιολογικής καλλιέργειας, που θα αποτελέσει, σίγουρα ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας και παραγωγής τροφίμων στην χώρα μας¹³.

Χωρίς την πρόοδο και βαθμιαία επικράτηση της βιολογικής καλλιέργειας είναι αδύνατον να προχωρήσουμε ομαλά σαν κοινωνία, επειδή οι συμβατικές μέθοδοι της γεωργίας μολύνουν υπέρμετρα το περιβάλλον και στη συνέχεια δηλητηριάζουν τον άνθρωπο και ειδικώς τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους.

Νομοθετικά, η βιολογική γεωργία ενοποιείται για τον Ευρωπαϊκό χώρο το 1991 και περιγράφεται από τον κανονισμό 2092/91 της ΕΕ¹⁴, καθώς και από τις μετέπειτα συμπληρώσεις του. Μέσα από αυτή τη νομοθεσία μπαίνουν κανόνες στην παραγωγική διαδικασία των βιολογικών προϊόντων, καθορίζονται διαδικασίες για την μεταποίηση, τυποποίηση και διακίνησή τους, περιγράφονται κυρώσεις για τους παραβάτες, και θεσμοθετείται σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης όλων των βιολογικών προϊόντων.

¹³ Σταμούλη Α.Ε(2002), «Αναζητώντας το αύριο της Ελληνικής γεωργίας»

¹⁴ www.elaiolado.gr

Στην Ελλάδα η βιολογική γεωργία ξεκίνησε δειλά και αποσπασματικά με προσωπική ευθύνη του κάθε παραγωγού πριν την ψήφιση του πιο πάνω κανονισμού. Η πρώτη πιστοποίηση σε ελληνικό προϊόν δίνεται το 1984 από Ολλανδικό πιστοποιητικό οργανισμό.

Το κίνημα της βιολογικής γεωργίας, αν και στον Ευρωπαϊκό χώρο βρίσκει τις ρίζες του στα τέλη του περασμένου αιώνα, στην Ελλάδα πρώτο ακούγεται στη δεκαετία του '70, στο χώρο των υγιεινιστών, ως μια μορφή παραγωγής με προϊόντα "καθαρά", χωρίς χημικά κατάλοιπα.

Οι πρώτες εμφανίσεις ωστόσο στον χώρο αυτό γίνονται κατά την πενταετία '80 - '85, οπότε και δημιουργούνται οι αρχικοί πυρήνες ενημέρωσης και δράσης και συγκεκριμένα η Συντονιστική Επιτροπή Βιοκαλλιεργητών, την οποία και διαδέχεται ο Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας¹⁵. Στη συνέχεια της δεκαετίας μπαίνουν οι βάσεις για τα πρώτα οργανωμένα προγράμματα βιοκαλλιέργειας.

Το όλο σκηνικό μεταβάλλεται σημαντικά από τις αρχές της δεκαετίας του '90 οπότε η Ευρωπαϊκή Ένωση, κάτω από την πίεση των εκεί κινημάτων, αναγνωρίζει πλέον επίσημα την βιολογική γεωργία, με την ψήφιση του Κανονισμού 2092/91, ο οποίος και καθορίζει την έννοια της βιολογικής γεωργίας, με βάση τους κανόνες της IFOAM, της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οργανώσεων Βιολογικής Γεωργίας¹⁶.

Οι εξελίξεις αυτές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μεταφέρθηκαν βέβαια και στη χώρα μας, με καθυστέρηση της εφαρμογής του Κανονισμού κατά 2 χρόνια. Η χρονιά ορόσημο είναι το έτος 1993, η οποία μας επιτρέπει να έχουμε επίσημες καταγραφές καθώς και την επίσημη πορεία που παρουσιάζει η χώρα μας στην εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας.

Όσον αφορά τα είδη των καλλιεργειών όπου εφαρμόζεται η βιολογική γεωργία, φαίνεται να καλύπτεται ολόκληρο σχεδόν το φάσμα της γεωργικής παραγωγής, με την ελιά να καταλαμβάνει την κυρίαρχη θέση, ακολουθεί το αμπέλι, τα σιτηρά, τα εσπεριδοειδή κ.α. Σήμερα πια χιλιάδες παραγωγών έχουν υιοθετήσει τις αρχές της βιολογικής γεωργίας και μεμονωμένα ή συσπειρωμένα, είτε σε ομάδες παραγωγών είτε μέσα από επιχειρηματικούς φορείς, δίνουν ένα πιο σύγχρονο πρόσωπο στην ελληνική βιοκαλλιέργεια, υλοποιώντας την πίστη τους για μια γεωργία που σέβεται το περιβάλλον.

Τώρα όσον αφορά στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας, καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '50, η βασική προτεραιότητα της γεωργίας ήταν να ικανοποιεί, με μια

¹⁵ Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM), (1994), «Βασικές αρχές για τη βιολογική γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων», Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης της IFOAM στη Ν. Ζηλανδία

¹⁶ www.ifoam.gr

σημαντική αύξηση της γεωργικής παραγωγής, τις άμεσες ανάγκες σε τρόφιμα και να αυξάνει τον βαθμό αυτάρκειας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Είναι κατανοητό επομένως ότι η βιολογική γεωργία δυσκολεύθηκε πολύ να επιτύχει, στο πλαίσιο αυτό, ευνοϊκή απήχηση.

Αντίθετα, το τέλος της δεκαετίας του '60 και κυρίως η δεκαετία του '70, αντιστοιχούν στην ανάδειξη μιας σημαντικής συνειδητοποίησης σε επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος, στην οποία η βιολογική γεωργία θα μπορούσε να δώσει την κατάλληλη απάντηση.

Νέοι σύνδεσμοι δημιουργούνται, συγκεντρώνοντας παραγωγούς, καταναλωτές και άλλα άτομα τα οποία ενδιαφέρονται για την οικολογία και για μια περισσότερο στενά συνδεδεμένη με τη φύση, ζωή.

Η βιολογική γεωργία ανθίζει, ωστόσο, πραγματικά, στη διάρκεια της δεκαετίας του '80, εφόσον αυτός ο νέος τρόπος παραγωγής¹⁷ και το ενδιαφέρον των καταναλωτών γι' αυτά τα προϊόντα συνεχίζουν να αναπτύσσονται όχι μόνο στο μεγαλύτερο μέρος των Ευρωπαϊκών χωρών αλλά και σε άλλες χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Αυστραλία και η Ιαπωνία.

Παρατηρούμε στην περίπτωση αυτή, μια σημαντική αύξηση του αριθμού παραγωγών και την έναρξη πρωτοβουλιών στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας των βιολογικών προϊόντων.

Αυτό το ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας οφείλει σε μεγάλο βαθμό την προέλευσή του στην σταθερή φροντίδα των καταναλωτών να τους προσφέρονται ασφαλή προϊόντα τα οποία πρέπει να παράγονται με μεθόδους παραγωγής που σέβονται και προστατεύουν το περιβάλλον.

Παράλληλα, οι επίσημες διοικητικές υπηρεσίες αναγνωρίζουν σιγά σιγά την βιολογική γεωργία εντάσσοντάς την στα θέματα έρευνάς τους και αποκτώντας νομοθεσίες για τον τομέα (π.χ. στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Δανία).

Επιπλέον αρχίζουν να χορηγούνται επιδοτήσεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, από ορισμένα κράτη μέλη, υπέρ αυτού του τύπου γεωργίας.

¹⁷ Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων, (2000), «Ελληνικά Βιολογικά Προϊόντα», Εκδ.: ΔΗΩ, Αθήνα

Παρά τις προσπάθειες αυτές, η βιολογική γεωργία παραμένει, ωστόσο και στη διάρκεια αυτής της περιόδου, ελλειμματική λόγω της έλλειψης αναγνωρισιμότητας, ιδιαίτερα στις περιοχές που δεν βρίσκονται στην επαρχία και αποτελούν μεγάλα αστικά κέντρα.

Πράγματι αφενός μεν, βασιλεύει μια κάποια σύγχυση στα μάτια των καταναλωτών όσον αφορά τη σημασία της ίδιας της έννοιας της βιολογικής γεωργίας και των περιορισμών που η τελευταία αυτή επιβάλλει.

Η αιτία της σύγχυσης αυτής βρίσκεται ουσιαστικά στην ύπαρξη διαφόρων σχολών και διαφορετικών φιλοσοφιών, στην έλλειψη εναρμόνισης των χρησιμοποιούμενων ορολογιών, στην ετερογενή παρουσίαση των προϊόντων¹⁸, στο αμάλγαμα που πραγματοποιείται ανάμεσα σε βιολογικά προϊόντα, προϊόντα ποιότητας, φυσικά προϊόντα, κλπ.

Η απατηλή χρησιμοποίηση των ενδείξεων που αναφέρονται σ' αυτόν τον τρόπο παραγωγής συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση αυτής της σύγχυσης.

2.1.4 Βασικές αρχές Βιολογικής γεωργίας

Η Βιολογική Γεωργία (ΒΓ) βασίζεται σε έναν αριθμό αρχών και ιδεών όπως η προστασία των φυσικά ανανεώσιμων συστημάτων, η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή, η προστασία των φυτών και των συνθηκών των άγριων ζώων, η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η σωστή χρήση του νερού, η υποστήριξη και η υιοθέτηση ενός συστήματος καλλιέργειας που θα συμβάλλει στη δημιουργία μιας κοινωνικά ορθούς και περιβαλλοντικά υπεύθυνης διαδικασίας για την διασπορά των παραγόμενων προϊόντων.

Οι βασικές αρχές της Βιολογικής Γεωργίας:

1. η προστασία του περιβάλλοντος
2. η διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους
3. ο σεβασμός στην υγεία του καταναλωτή
4. η διατήρηση της βιοποικιλότητας του οικοσυστήματος
5. η ανακύκλωση υλικών όσο αυτό είναι δυνατό
6. η αντιμετώπιση των γεωργικών μονάδων ως συστήματα σε ισορροπία
7. η διατήρηση των βιολογικά παραγόμενων προϊόντων φυτικών και ζωικών σε όλα τα στάδια από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους στην αγορά σε αρμονία με τους νόμους της φύσης

¹⁸ Κρυστάλλης Α., Φωτόπουλος Χ., (2007), « Ο Έλληνας καταναλωτής βιολογικών προϊόντων – Μια πανελλήνια Έρευνα marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα

8. ποιότητα έναντι της ποσότητας
9. η χρήση νέων τεχνολογιών στη ΒΓ για την ζωική παραγωγή σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κάθε είδους.

Σε ένα σύστημα ΒΓ ένας από τους στόχους είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Οι τεχνικές καλλιέργειας πρέπει να αναδιαμορφωθούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρούν την οικολογική σταθερότητα του περιβάλλοντος¹⁹. Η γονιμότητα του εδάφους διατηρείται και βελτιώνεται από ένα σύστημα μετρήσεων που προάγει τη μέγιστη βιολογική δραστηριότητα του εδάφους. Ο έλεγχος των εντόμων γίνεται με ολοκληρωμένες μεθόδους ελέγχου προάγοντας τη βιοποικιλότητα.

Στη Βιολογική Γεωργία η εκτροφή των ζώων γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες τους εφαρμόζονται μέθοδοι εκτροφής που μειώνουν τα επίπεδα της καταπόνησης, βελτιώνουν την υγεία και προστατεύουν από ασθένειες. Ο κύριος στόχος της ΒΓ είναι η παραγωγή υγιών και ασφαλών προϊόντων για τους καταναλωτές, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος. Η φράση Βιολογικό Προϊόν εγγυάται ότι το προϊόν παράγεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην χρησιμοποιούνται χημικά και να προστατεύει το περιβάλλον. Για να φτάσουν στην αγορά όλα τα βιολογικά προϊόντα πρέπει να έχουν ελεγχθεί από αρμόδιους πιστοποιητικούς οργανισμούς.

2.1.5 Βασικές διαφορές μεταξύ συμβατικής και βιολογικής γεωργίας

Στα βιολογικά συστήματα η βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους επιτυγχάνεται μέσω της οργανικής λίπανσης. Η θρέψη των φυτών είναι έμμεση στα βιολογικά συστήματα ενώ είναι άμεση στα συμβατικά. Στη βιολογική γεωργία η προστασία των φυτών γίνεται χρησιμοποιώντας προστατευτικές μεθόδους ενώ στη συμβατική χρησιμοποιώντας θεραπευτικές μεθόδους.

¹⁹ www.agrocert.gr

2.2 Βιολογική κτηνοτροφία

Στο πλαίσιο της βιολογικής δραστηριότητας, η εκτροφή των ζώων αποτελεί την ολοκλήρωση ενός φυσικού κύκλου, με αφετηρία τη βιολογική γεωργία και κατάληξη τη χρήση και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων, χωρίς στα ενδιάμεσα στάδια να αλλοιώνεται η ισορροπία του περιβάλλοντος.

Η βιολογική κτηνοτροφία σέβεται την φυσική ζωή των ζώων και τις ανάγκες τους. Κάθε ζώο ζει ακολουθώντας τους φυσικούς ρυθμούς του, έχοντας στη διάθεσή του άνετους χώρους, δηλαδή εκτεταμένα βοσκοτόπια και ευρύχωρα, καλά αεριζόμενα στέγαστρα. Έτσι δεν επιβάλλεται καμία τροποποίηση στις ιδιαίτερες συνήθειές τους που να επισπεύδει και να αυξάνει την παραγωγή εις βάρος τους.

Η διατροφή των ζώων είναι ποιοτική, καθώς αποτελείται αποκλειστικά από βιολογικές φυτικές τροφές, όπως κριθάρι, καλαμπόκι, σόγια και σανό. Η βιολογική εκτροφή στοχεύει στη σωστή ανάπτυξή τους, με φυσικές μεθόδους και σύμφωνα με τους βιορυθμούς των ζώων, προφυλάσσοντας τα τόσο από την παθολογία, τις ενοχλήσεις και το άγχος, όσο και από την αφύσικη επίσπευση της ανάπτυξης τους²⁰. Σε περιπτώσεις ασθενειών, χορηγούνται μόνο ομοιοπαθητικά ή φυτοθεραπευτικά σκευάσματα και πάντοτε έπειτα από συνεννόηση με ειδικευμένους κτηνίατρους. Αυτή η φροντίδα και ο σεβασμός προς τα ζώα έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή κρέατος με μοναδικά χαρακτηριστικά ως προς τη γεύση, την υφή, τη συνοχή και την απουσία περιττού λίπους. Έτσι και τα παράγωγα των ζώων, όπως είναι τα γαλακτοκομικά και τα τυροκομικά προϊόντα, είναι αγνά, φυσικά προϊόντα απαλλαγμένα από χημικά κατάλοιπα.

Η βιολογική κτηνοτροφία ειδικότερα είναι ένα σύστημα εκτροφής που στηρίζεται στη φυσική διαβίωση των ζώων, χρησιμοποιεί κατά βάση ζωοτροφές που έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο, περιορίζει στο ελάχιστο δυνατό τη χρήση συνθετικών φαρμάκων²¹, είναι αντίθετο προς τη γενετική τροποποίηση, προστατεύει το περιβάλλον και διακρίνεται για την ποιότητα και την υγιεινή των προϊόντων που παράγει. Απαιτεί μία συνολική μεταχείριση των αγροτικών ζώων, τέτοια που να διασφαλίζει την υγεία και τη φυσιολογική τους ανάπτυξη, καθώς και την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων του οικοσυστήματος.

²⁰ www.greenfarm.gr

²¹ www.biolink.gr

2.2.1 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Οι κανόνες για την παραγωγή βιολογικών φυτικών προϊόντων έχουν θεσμοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον Καν (ΕΟΚ) 2092/91 και επεκτάθηκαν στη ζωική παραγωγή με τον Καν (ΕΚ) 1804/99. Οι προδιαγραφές αυτές είναι κοινές και ισχύουν σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και σε αρκετές τρίτες χώρες.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι ο όρος «βιολογικό» έχει τεχνική και νομική κάλυψη ώστε να διασφαλίζεται ο καταναλωτής ότι τα προϊόντα αυτά ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες προδιαγραφές που περιγράφονται στους Κανονισμούς. Κανένα προϊόν δεν επιτρέπεται να πωλείται ή να διαφημίζεται ως βιολογικό, αν δεν έχει παραχθεί και επισημανθεί σύμφωνα με τους θεσμοθετημένους κανόνες (προδιαγραφές) παραγωγής και αν δεν υπόκειται στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης που επιβάλλουν οι σχετικοί Κανονισμοί.

Οι Κανονισμοί αυτοί περιλαμβάνουν προδιαγραφές (απαιτήσεις) που αφορούν την καταγωγή και τη μετατροπή των ζώων, τη διατροφή, τις εγκαταστάσεις στάβλισης, τις κτηνιατρικές φροντίδες, τη διαχείριση των αποβλήτων, τη μεταποίηση, καθώς και τις υποχρεώσεις των παραγωγών. Εκτός των προδιαγραφών παραγωγής στους Κανονισμούς αυτούς ρυθμίζεται επίσης το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης και η επισήμανση των βιολογικών προϊόντων.

Από τον Καν(ΕΚ) 1804/99²² καλύπτονται τα ακόλουθα είδη:

- βοοειδή (συμπεριλαμβανομένων των ειδών βουβάλου και βίσωνα),
- χοίροι,
- αιγοπρόβατα
- ιπποειδή
- πουλερικά και
- μελισσοκομία.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις της βιολογικής κτηνοτροφίας, βάσει του παραπάνω Κανονισμού, είναι εν συντομία οι ακόλουθες.

²² www.elaiolado.gr

2.2.2 Περίοδος Μετάβασης σε Βιολογική Παραγωγή

Για να μπορεί να πωληθεί ένα προϊόν ως βιολογικό θα πρέπει να έχει περάσει η απαραίτητη περίοδος μετάβασης, εφόσον βέβαια έχουν τηρηθεί όλες οι διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η περίοδος μετάβασης για το γάλα (αγελαδινό, πρόβειο και κατσικίσιο) είναι έξι μήνες (μέχρι τις 24/8/2003 το διάστημα αυτό μειώνεται στους 3 μήνες) και για τα ζώα κρεατοπαραγωγής κλιμακώνεται ως εξής:

- Για τα βοοειδή 12 μήνες και πάντως κατά τα $\frac{3}{4}$ τουλάχιστον της ζωής τους.
- Για τα αιγοπρόβατα 6 μήνες

Οι περίοδοι αυτοί αφορούν μόνο την μετατροπή του ζωικού κεφαλαίου. Πρέπει να προηγηθεί η μετατροπή των χώρων βόσκησης και των γαιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ζωοτροφών, εκτός εάν λαμβάνει χώρα ταυτόχρονη μετατροπή οπότε ισχύουν άλλες περίοδοι.

2.2.3 Καταγωγή των ζώων

Όταν μία κτηνοτροφική μονάδα²³ μετατρέπεται σε βιολογική όλα τα ζώα του ίδιου είδους που υπάρχουν στη μονάδα πρέπει να μετατραπούν. Ο παραγωγός όμως μπορεί να εκτρέφει μη βιολογικά ζώα άλλου όμως είδους σε άλλη μονάδα ξέχωρη από εκείνη που εκτρέφονται τα βιολογικά. Στις βιολογικές εκτροφές συνιστάται η χρήση φυλών και τύπων ζώων με καλή προσαρμοστικότητα και μεγάλη ανθεκτικότητα όπως είναι οι εγχώριες φυλές.

Οι παραγωγοί ενθαρρύνονται να κρατούν ζώα αντικατάστασης από το κοπάδι τους. Επιτρέπεται όμως σε ορισμένες περιπτώσεις και η είσοδος στο βιολογικό κοπάδι ενός ποσοστού θηλυκών ζώων που δεν έχουν γεννήσει και που προέρχονται από συμβατικές εκτροφές²⁴. Επιτρέπεται επίσης και η είσοδος αρσενικών ζώων αναπαραγωγής. Εννοείται ότι μόλις τα ζώα αυτά εισαχθούν στη βιολογική μονάδα πρέπει να εκτρέφονται σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής κτηνοτροφίας.

2.2.4 Χώροι βόσκησης

Τα μηρυκαστικά (αιγοπρόβατα, βοοειδή) πρέπει να έχουν πρόσβαση στους βοσκότοπους όποτε το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες, ενώ τα παμφάγα ζώα (πουλερικά, χοίροι) πρέπει

²³ Ζαριμπούτης, Γιάννης Β. (2000) «Γεωργικές καλλιέργειες», Εκδ. Ίων

²⁴ Φωτόπουλος Χ., Παπαναγιώτου Ε., Μηλιάδου Δ., (2001), «Βιολογική Γεωργία – Φυτική και Ζωική Παραγωγή», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα

να βγαίνουν σε προαύλιους χώρους άσκησης. Οι προαύλιοι χώροι και οι βοσκότοποι (ιδιωτικοί, ενοικιαζόμενοι ή κοινόχρηστοι) πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις των κανονισμών και ως εκ τούτου πρέπει να ενταχθούν στο σύστημα ελέγχου. Στους βιολογικούς βοσκότοπους επιτρέπεται και η βόσκηση ζώων που δεν ακολουθούν τις προδιαγραφές της βιολογικής κτηνοτροφίας, με τον όρο ο συνολικός αριθμός των ζώων που χρησιμοποιεί το βοσκότοπο να μην υπερβαίνει την πυκνότητα βόσκησης της συγκεκριμένης περιοχής και τα ζώα που ακολουθούν της προδιαγραφές της βιολογικής κτηνοτροφίας να είναι σαφώς επισημασμένα, ώστε να διαχωρίζονται από τα αντίστοιχα συμβατικά.

Οι χώροι βόσκησης που περιλαμβάνουν καλλιεργήσιμες εκτάσεις (δημητριακά -ψυχανθή) ή βρίσκονται μέσα σε δενδρώδεις καλλιέργειες (π.χ. ελαιώνες) πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του Κανονισμού. Οι εκτάσεις αυτές υπόκειται στο σύστημα ελέγχου και πρέπει να περάσει η απαραίτητη περίοδος μετατροπής προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από ζώα που εκτρέφονται με βιολογικό τρόπο.

2.2.5 Διατροφή

Στο βιολογικό τρόπο εκτροφής τα ζώα τρέφονται με ζωοτροφές βιολογικής παραγωγής. Τα μηρυκαστικά παίρνουν το μέγιστο δυνατό ποσοστό τροφής από τη βοσκή. Οι συμπληρωματικές ζωοτροφές πρέπει κι αυτές να προέρχονται από βιολογικές εκτροφές. Μέχρι τις 24/8/2003 όμως επιτρέπεται και η χρήση συμβατικών ζωοτροφών μέχρι 10% ή 20% για τα μηρυκαστικά και τα παμφάγα επί της Ξηράς Ουσίας²⁵ (Ξ.Ο.) σε ετήσια βάση, με την προϋπόθεση η ημερήσια κατανάλωση συμβατικών ζωοτροφών να μην υπερβαίνει το 25% επί της Ξ.Ο.

Απαγορεύεται η χρήση ζωοτροφών που προέρχονται από Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς (Γ.Τ.Ο) και αυτές που είναι προϊόν εκχύλισης.

Τέλος, σε γενικές γραμμές σήμερα επιτρέπονται πολλά άλατα και ιχνοστοιχεία, οι βιταμίνες στα παμφάγα ζώα (χοίρους, πουλερικά) ενώ απαγορεύονται τα αμινοξέα και πολλοί ισορροπιστές.

²⁵ Πανάγος Γαβρήλ,(2005), «Βιοδυναμικές Καλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος

2.2.6 Διαχείριση αποβλήτων

Η κοπριά των ζώων διασπείρεται στο έδαφος της εκμετάλλευσης ή και των άλλων εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν τις προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας με τέτοιο τρόπο ώστε να μη γίνεται υπέρβαση του ορίου των 170 χγρ. Αζώτου /εκτάριο / έτος. Μέχρι να πραγματοποιηθεί η διασπορά της κοπριάς, πρέπει να αποθηκεύεται σε κατάλληλες εγκαταστάσεις ικανής χωρητικότητας με τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο ρύπανσης των υδάτων ή διαπότισης του εδάφους.

2.2.7 Σταβλισμός

Οι συνθήκες σταβλισμού πρέπει να ικανοποιούν τις βιολογικές ανάγκες καθώς και τις ανάγκες συμπεριφοράς των ζώων. Στις σταβλικές εγκαταστάσεις πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες πυκνότητες (π.χ. η προβατίνα χρειάζεται 1,5 m² και τα αμνοερίφια 0,35 m² χώρους διαμονής των ζώων). Τα δάπεδο του στάβλου δεν μπορεί να είναι όλο σχαρωτό - δικτυωτό. Τέλος, τα ζώα πρέπει να έχουν ελευθερία κίνησης μέσα στο στάβλο και όχι να είναι δεμένα. Τα κτίρια πρέπει να διευκολύνουν τον αερισμό και την είσοδο του φυσικού φωτός στο εσωτερικό τους. Ο καθαρισμός και η απολύμανση των σταβλικών εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού πρέπει να γίνονται με ειδικά και επιτρεπόμενα από τον κανονισμό προϊόντα.

2.2.8 Κτηνιατρικές επεμβάσεις

Στην βιολογική κτηνοτροφία ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόληψη των ασθενειών που διασφαλίζεται με την επιλογή εγχώριων φυλών ή τύπων ζώων, την καλή διατροφή, την αποφυγή μεγάλων πυκνοτήτων, την τακτική άσκηση των ζώων κλπ. Αν όμως ένα ζώο αρρωστήσει ή τραυματιστεί το πρόβλημα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα. Ενθαρρύνεται η χρήση ομοιοπαθητικών σκευασμάτων. Αντιβιοτικά ή άλλα χημικά φάρμακα (αλλοπαθητικά) δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αυξητικοί παράγοντες ή για προληπτικούς λόγους. Αν όμως μια ασθένεια δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με άλλο τρόπο τότε επιτρέπεται η περιορισμένη χρήση αλλοπαθητικών φαρμάκων. Στην περίπτωση αυτή η περίοδος αναμονής πρέπει να είναι διπλάσια από αυτή που αναγράφεται στο σκεύασμα. Πάντως, αν ένα ζώο δεχτεί περισσότερες από τρεις φαρμακευτικές αγωγές τότε χάνει τη βιολογική του ιδιότητα. Τα ζώα τα οποία ζουν λιγότερο από ένα χρόνο μπορούν να δεχτούν μόνο μία αγωγή.

Η καταπολέμηση των παρασίτων πρέπει να αντιμετωπίζεται με ορθή διαχείριση του βοσκοτόπου. Είναι δυνατό να γίνει και χρήση αντιπαρασιτικών σκευασμάτων, όχι όμως συστηματικά. Οι εμβολιασμοί επιτρέπονται στα πλαίσια πρόληψης των ασθενειών.

2.2.9 Λοιπές πρακτικές

Η αναπαραγωγή βασίζεται κυρίως σε φυσικές μεθόδους. Επιτρέπεται η φυσική σπερματέγχυση, όχι όμως άλλες μορφές αναπαραγωγής. Επίσης, η κοπή ουράς, δοντιών, κεράτων, ράμφους κλπ. Επιτρέπεται μόνο για λόγους ασφάλειας και υγιεινής των ζώων. Ο ευνουχισμός των ζώων επιτρέπεται μόνο σε ειδικές συνθήκες παραγωγής.

Η μεταφορά των ζώων γίνεται με τρόπο που περιορίζει το άγχος. Τα ζώα και τα κτηνοτροφικά προϊόντα πρέπει να αναγνωρίζονται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, παρασκευής, μεταφοράς και εμπορίας τους

2.2.10 Γενικές αρχές ζωικής παραγωγής

Γενικές αρχές για τη ζωική παραγωγή²⁶. Η βιολογική παραγωγή ζώων βασίζεται στην αρμονική σχέση μεταξύ της γης, των φυτών και των ζώων.

Ο διαχειριστής πρέπει να παρέχει:

1. καλής ποιότητας βιολογικές ζωοτροφές
2. να διατηρούν το μέγεθος των κοπαδιών και να επιτρέπουν τη φυσιολογική συμπεριφορά
3. διατήρηση των φυσικών πηγών και της ποιότητας του περιβάλλοντος
4. πρακτικές μεθόδους διαχείρισης που μειώνουν το άγχος (stress), προάγουν την υγεία των ζώων, προστατεύουν από ασθένειες και παράσιτα και αποτρέπουν τη χρήση χημικών αλλοπαθητικών κτηνιατρικών φαρμάκων

Ο διαχειριστής θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το περιβάλλον, οι εγκαταστάσεις, η πυκνότητα του κοπαδιού το μέγεθος παρέχουν:

1. κατάλληλο χώρο για άνετη κίνηση των ζώων και δυνατότητα να εκφράσουν φυσιολογική συμπεριφορά
2. επαρκή ποσότητα αέρα, νερού, τροφής και φυσικό φως προκειμένου να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις των ζώων

²⁶ Φωτόπουλος Χ., Παπαναγιώτου Ε., Μηλιάδου Δ., (2001), «Βιολογική Γεωργία – Φυτική και Ζωική Παραγωγή», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα

3. πρόσβαση σε περιοχές ανάπαυσης, καταφύγια και προστασία από το φως, τη βροχή, τον άνεμο
4. διατήρηση της κοινωνική δομής διασφαλίζοντας ότι τα ζώα του κοπαδιού δεν κρατούνται σε απομόνωση από άλλα ζώα του κοπαδιού
5. οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός θα πρέπει να μην προκαλεί τραυματισμούς στα ζώα ή στον άνθρωπο.

2.2.11 Βασικές αρχές ζωικής παραγωγής

Οι συνθήκες στέγασης θα πρέπει να εξασφαλίζουν:

- πρόσβαση σε καθαρό νερό και τροφή που να καλύπτει τις ανάγκες του ζώου
- τα ζώα θα πρέπει να έχουν επαρκή χώρο να κινούνται να ξαπλώνουν και να μπορούν να κάνουν όλες τις κινήσεις που θα έκαναν εάν βρίσκονταν στη βοσκή
- όπου τα ζώα απαιτούν στρωμή, κατάλληλα φυσικά υλικά θα πρέπει να παρέχονται
- η κατασκευή στην οποία στεγάζονται τα ζώα θα πρέπει να παρέχει μόνωση, θέρμανση, καλό αερισμό που θα επιτρέπει την ανακύκλωση του αέρα, χαμηλά επίπεδα σκόνης, κατάλληλη θερμοκρασία και υγρασία και οι συγκεντρώσεις αερίων θα πρέπει να είναι σε τέτοια επίπεδα που να μην είναι επιβλαβή για τα ζώα
- τα πτηνά, τα κουνέλια και οι χοίροι δε θα πρέπει να βρίσκονται σε κλουβιά
- αυτά τα ζώα θα πρέπει να προστατεύονται από επιθέσεις αγρίων ζώων όλα τα ζώα θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στη βοσκή και σε χώρους άσκησης στις περιπτώσεις που η φυσιολογική κατάσταση του ζώου, οι καιρικές συνθήκες και η κατάσταση του εδάφους το επιτρέπουν. Αυτές οι περιοχές μπορεί να είναι εν μέρει καλυμμένες.

Τα ζώα μπορεί προσωρινά να περιορίζονται εξαιτίας του άστατου καιρού ή την απουσία βοσκής λόγω εποχής. Αυτά τα ζώα θα έχουν ακόμη πρόσβαση σε χώρους άσκησης. Θα μπορούν να τρέφονται με χλωρά νομή εξαιτίας του ότι αυτός είναι ένας πιο βιώσιμος τρόπος χρησιμοποίησης της γης από ότι η βόσκηση. Η ευζωία των ζώων θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται.

2.2.12 Βασικές διαφορές μεταξύ βιολογικής και συμβατικής κτηνοτροφίας

Στα βιολογικά συστήματα, η κτηνοτροφία είναι συνήθως εκτατικής μορφής, έχοντας σαν κύριο άξονά της την ηθολογία, ενώ στη συμβατική όπου η εκτροφή είναι κυρίως εντατική χρησιμοποιούνται ορθολογικές πρακτικές. Η διατροφή των ζώων στα βιολογικά συστήματα αποτελείται κυρίως από χορτονομή ενώ στη συμβατική κτηνοτροφία βασίζεται κυρίως σε βιομηχανοποιημένες ζωοτροφές περιορίζοντας στο ελάχιστο επιτρεπτό όριο τις χονδροειδείς ζωοτροφές. Στη βιολογική κτηνοτροφία η κτηνιατρική παρέμβαση βασίζεται στην πρόληψη ενώ στη συμβατική βασίζεται στη θεραπεία.

2.2.13 Η Βιολογική Κτηνοτροφία στην Ελλάδα

Η βιολογική Κτηνοτροφία άρχισε να αναπτύσσεται στην Ελλάδα μετά την είσοδο σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1804/99 του Συμβουλίου για τη συμπλήρωση για τα κτηνοτροφικά προϊόντα, του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του Βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής²⁷.

Η Ελλάδα παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες χώρες, όσο αφορά την βιολογική κτηνοτροφία, λόγω των ευνοϊκών εδαφοκλιματικών συνθηκών, των πλούσιων φυσικών πόρων των ορεινών και ημιορεινών περιοχών και της εφαρμογής της εκτατικής κτηνοτροφίας η οποία μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε βιολογική.

Η βιολογική κτηνοτροφία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την βιολογική γεωργία, επειδή οι διατροφικές ανάγκες των ζώων εκτός από την βόσκηση καλύπτονται και με βιολογικές ζωοτροφές. Το σύστημα ζώα-φυτά είναι αλληλοεξαρτώμενο και η προστασία του έχει ως απώτερο σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη.

Το μεγαλύτερο μερίδιο στην βιολογική εκτροφή²⁸ κατέχουν οι αίγες με ποσοστό 49% (έτος 2004) και ακολουθούν τα πρόβατα με ποσοστό 30% (έτος 2004) και τα πουλερικά με ποσοστό 16% (έτος 2004).

²⁷ www.elaiolado.gr

²⁸ Αλκίμος Αναστάσιος,(2005), «Βιοκαλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος

Ο αριθμός των ζώων που εκτρέφονται σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής του Κανονισμού 2092/91 αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια.

Η βιολογική κτηνοτροφία²⁹ εκτός από το γεγονός ότι αποτελεί μία μέθοδο παραγωγής βιολογικών προϊόντων ζωικής προέλευσης (κρέας, γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά), προστατεύει το περιβάλλον, συμβάλει στην αειφορία του οικοσυστήματος και είναι πηγή εισοδήματος για τον Έλληνα κτηνοτρόφο.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει θέσει ως στόχο την ανάπτυξη της Βιολογικής Κτηνοτροφίας στη χώρα μας.

²⁹ Μετζάκης Δημήτρης,(2005), «Καλλιέργειες in Vitro», Εκδ. Ίων

2.3 ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Το βιολογικό προϊόν είναι εκείνο που παράγεται σύμφωνα με τις μεθόδους της βιολογικής γεωργίας ή κτηνοτροφίας.

Η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία βασίζονται σε ένα σύστημα διαχείρισης και παραγωγής αγροτικών προϊόντων που στηρίζεται σε φυσικές διεργασίες, χωρίς τη χρήση χημικών συνθετικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, στη χρησιμοποίηση εναλλακτικών προς τη χημική μεθόδων αντιμετώπισης εχθρών, ασθενειών³⁰ και ζιζανίων καθώς και στη χρησιμοποίηση τεχνικών παραγωγής, όπως η αμεινισπορά και η ανακύκλωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων που διατηρούν τη φυσική ισορροπία και νομιμότητα του εδάφους.

Η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία βασίζονται κυρίως:

- ◆ Στη χρησιμοποίηση κατά το δυνατόν ανανεώσιμων φυσικών πόρων σε τοπικό επίπεδο, στην αυτάρκεια του εδάφους σε οργανική ουσία και θρεπτικά στοιχεία και στη βιοποικιλότητα του οικοσυστήματος που αποτελεί και τον κύριο παράγοντα διατήρησης της οικολογικής ισορροπίας του.
- ◆ Στη χρησιμοποίηση ιθαγενών ανθεκτικών φυτών και φυλών ζώων που έχουν προσαρμοστεί στις τοπικές συνθήκες καθώς και στην κατάλληλη επιλογή καλλιεργητικών τεχνικών και εναλλαγή καλλιεργειών, με προτίμηση στα μεικτά συστήματα γεωργίας (συνύπαρξη φυτικής και ζωικής παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις).

³⁰ www.organicconsumerw.org

2.3.1 Πως αναγνωρίζω πιο προϊόν είναι Βιολογικό

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι Βιολογικό προϊόν είναι μόνο αυτό που φέρει ευκρινώς στην ετικέτα του το σήμα του πιστοποιητικού οργανισμού, τον αριθμό πιστοποίησης και την ορολογία «Προϊόν Βιολογικής Καλλιέργειας».

Προϊόντα που κυκλοφορούν ως Οικολογικά, Φυσικά, Υγιεινά χωρίς τα παραπάνω στοιχεία ουδεμία σχέση έχουν με τα βιολογικά. Επιπλέον ο καταναλωτής θα πρέπει να είναι αρκετά επιφυλακτικός σε προϊόντα που προσφέρονται σε χύμα μορφή και ειδικώς από καταστήματα που δεν έχουν την ανάλογη πιστοποίηση.

Τι πρέπει να προσέχουμε:

1. ορισμένες καλλιέργειες βρίσκονται στο μεταβατικό στάδιο μετατροπής τους από εντατικοποιημένες χημικές σε βιολογικές. Το απαιτούμενο χρονικό διάστημα για να απαλλαγεί το έδαφος από τα υπολείμματα των χημικών ουσιών είναι περίπου 2 χρόνια. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η πορεία της καλλιέργειας ελέγχεται από τους οργανισμούς πιστοποίησης. Είναι απαραίτητο να γνωρίζει ο καταναλωτής ότι τα προϊόντα που παράγονται από αυτές τις καλλιέργειες πρέπει να φέρουν την ένδειξη « προϊόν βιολογικής καλλιέργειας σε μεταβατικό στάδιο ».
2. τα πραγματικά βιολογικά προϊόντα, κυρίως τα οπωροκηπευτικά, είναι διαθέσιμα μόνο την περίοδο της εποχής τους.³¹ Εξωτερικά μπορεί να μην έχουν πολύ όμορφη εμφάνιση, αλλά έχουν σίγουρα μεγαλύτερη διατροφική αξία από τα συμβατικά.
3. τα βιολογικά προϊόντα δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συγχέονται με τα γενετικώς τροποποιημένα ή αλλιώς μεταλλαγμένα τρόφιμα. Μεταλλαγμένα ονομάζονται τα προϊόντα που είναι αποτέλεσμα της εισαγωγής γονιδίων σε συμβατικές τροφές. Η θρεπτική τους αξία είναι αμφιβόλου ποιότητας και ουδεμία σχέση έχουν με τα βιολογικά.

2.3.2 Γιατί να προτιμήσω τα βιολογικά προϊόντα

Το κυριότερο πλεονέκτημά τους, είναι ότι καλλιεργούνται χωρίς την χρήση χημικών φυτοφαρμάκων, και δεν προστίθενται συντηρητικά κατά την επεξεργασία τους. Είναι από τα λίγα τρόφιμα που ελέγχονται και πιστοποιούνται σε όλα τα στάδια παραγωγής από το χωράφι μέχρι το ράφι.

Επιλέγοντας βιολογικά, βάζω σε προτεραιότητα την υγεία μου και το περιβάλλον.

³¹ www.organicfood.co.uk

Επιπλέον τα βιολογικά τρόφιμα προσφέρουν:

- A) Μεγαλύτερη θρεπτική αξία.
- B) Καλύτερη γεύση.
- Γ) Δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον με κατάλοιπα χημικών φυτοφαρμάκων.
- Δ) Δεν χρεώνεται ο φορολογούμενος πολίτης με προγράμματα απορρύπανσης και αποζημιώσεις στους παραγωγούς για το θάψιμο της υπερπαραγωγής!
- Ε) Είναι απαλλαγμένα από γενετικές μεταλλάξεις.

2.3.3 Γιατί είναι πιο ακριβά

Οι τιμές των βιολογικών προϊόντων είναι υψηλότερες από αυτές των συμβατικών τροφίμων κι αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι διάφορες τεχνικές που χρησιμοποιούνται μέχρι να παραχθεί το τελικό προϊόν είναι ιδιαίτερα δαπανηρές³². Ακόμη, η απόδοση των βιολογικών καλλιεργειών είναι μικρή διότι η καλλιέργεια γίνεται με φυσιολογικούς ρυθμούς και δεν υπάρχουν φαινόμενα υπερπαραγωγής, όπως συμβαίνει στη συμβατική γεωργία. Τέλος είναι σημαντικό ότι η καταναλωτική αγορά των βιολογικών προϊόντων σε ορισμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, δεν είναι ακόμα πολύ ανεπτυγμένη, με αποτέλεσμα να διατηρούνται ακόμη οι τιμές σε υψηλά επίπεδα.

2.3.4 Ποιος εγγυάται την αυθεντικότητα των βιολογικών προϊόντων

Ως προς την παραγωγή και τη διακίνηση των τροφίμων, τα βιολογικά προϊόντα είναι αυτά που τηρούν τους αυστηρότερους κανόνες ασφάλειας και ποιότητας. Η αυθεντικότητα και η ποιότητα των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής, οι διαδικασίες και οι πρακτικές που εφαρμόζονται διέπονται στο σύνολό τους από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ισχύει και στη χώρα μας.

Με βάση τους σχετικούς κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2092/91 και 1804/99), η διαδικασία παραγωγής των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας ελέγχεται σε όλα τα στάδιά της με τις αυστηρές προδιαγραφές που θέτουν εγκεκριμένοι αρμόδιοι

³² www.biofood.sbbe.gr

εγχώριοι και ξένοι οργανισμοί πιστοποίησης. Οι εν λόγω οργανισμοί τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας της χώρας στην οποία ανήκουν.

Στη βιολογική γεωργία ελέγχεται το ακριβές κτήμα στο οποίο καλλιεργήθηκε το προϊόν, ο τρόπος παραγωγής του, ο τρόπος μεταφοράς του και γενικά η κάθε δραστηριότητα που αφορά το προϊόν, από την σπορά ως την συγκομιδή, την ενδεχόμενη μεταποίησή του και την συσκευασία του.

Το ίδιο συμβαίνει και στη βιολογική κτηνοτροφία, όπου ελέγχονται οι τροφές τις οποίες καταναλώνουν τα ζώα και οι φάρμες όπου αυτά εκτρέφονται. Επίσης υπάρχουν περιορισμοί σε ό,τι αφορά την κατανάλωση φαρμάκων από τα ζώα, καθώς βάσει της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας απαγορεύεται η χρήση φαρμάκων για προληπτικούς λόγους ή για να ωθήσουν το ζώο στην πάχυνση.

2.3.5 Που τα βρίσκουμε

Τα βιολογικά προϊόντα με τον καιρό, συναντώνται σε όλον και περισσότερα σημεία πώλησης. Οι καταναλωτές μπορούν να τα προμηθευτούν από ειδικά καταστήματα βιολογικής-οικολογικής διατροφής, τα οποία υπάρχουν πλέον στις περισσότερες περιοχές και σε μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ. Το τελευταίο διάστημα προϊόντα βιολογικής γεωργίας πωλούνται σε ειδικές λαϊκές αγορές που υπάρχουν στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη. Οι λαϊκές αυτές αγορές γίνονται συνήθως απογευματινές ώρες.

2.3.6 Ποια η επίδρασή τους στο φυσικό περιβάλλον

Η βιολογική γεωργία, αποτελεί μια εναλλακτική πρόταση ήπιας γεωργίας, φιλικής προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο. Τα διατροφικά και οικολογικά αδιέξοδα στα οποία έχει οδηγήσει η εντατική χημική γεωργία καθιστούν τη βιολογική πρόταση κάτι παραπάνω από απαραίτητη.

Η προτίμηση των βιολογικών προϊόντων δεν αποτελεί μόνο μια συνειδητοποιημένη καταναλωτική επιλογή, αλλά συνιστά και μια διαφορετική αντίληψη με κέντρο της το σεβασμό προς τη φύση και την ποιότητα ζωής. Η βιολογική γεωργία βοηθάει την αποτοξίνωση του περιβάλλοντος από τα τοξικά δηλητήρια με τα οποία η συμβατική καλλιέργεια έχει επιβαρύνει το οικοσύστημα.

Η βιολογική γεωργία στηρίζεται στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων μέσα από φυσικές διαδικασίες που διατηρούν μακροπρόθεσμα την

οικολογική ισορροπία, όπως τη γονιμότητα του εδάφους³³. Η χρήση φυσικών λιπασμάτων, η κατάλληλη επιλογή φυτικού και ζωικού υλικού, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η καταπολέμηση ασθενειών με βιολογικές μεθόδους αποτελούν ορισμένα από τα στοιχεία εκείνα που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

³³ www.pandoiko.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία – Πολιτική για τη Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

☞ Ευρωπαϊκή Νομοθεσία - Πολιτική

Στις 24 του 1991 Ιουνίου το Συμβούλιο της Ε.Ε υιοθέτησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και των ενδείξεων που αναφέρονται επιπλέον στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα. Η εισαγωγή του κανονισμού ήταν μέρος της μεταρρύθμισης της κοινής αγροτικής πολιτικής της ΕΕ και ήταν το αποκορύφωμα μιας διαδικασίας επίσημης αναγνώρισης της βιολογικής καλλιέργειας σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91³⁴ καθόρισε κανόνες εφαρμόσιμους σε όλη την κοινοτική παραγωγή βιολογικών φυτικών προϊόντων μόνο. Αλλά οι περαιτέρω κανόνες που θεσπίστηκαν το 1992 και το 1995 παρείχαν τη δυνατότητα δημιουργίας ενός συγκεκριμένου λογότυπου για το βιολογικό τομέα και τα τεχνικά θέματα όπως την πιστοποίηση και την εισαγωγή προϊόντων.

Και το 1999, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1804/1999 της 19ης Ιουλίου 1999, οι οποίες καθόρισαν τους κοινοτικούς κανόνες για την παραγωγή των βιολογικών ζωικών προϊόντων και των ζητημάτων όπως τα τρόφιμα, την πρόληψη ασθενειών και τις κτηνιατρικές θεραπείες, την ευημερία των ζώων, τις κτηνοτροφικές πρακτικές και τη διαχείριση του λιπάσματος.

Ο κανονισμός του 1999 απέκλεισε επίσης την παραγωγή όπου έχει γίνει χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και των προϊόντων που παρήχθησαν από αυτούς και επέτρεψε τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες, των οποίων τα κριτήρια παραγωγής και τα συστήματα ελέγχου αναγνωρίστηκαν από την ΕΕ ως ισοδύναμα.

Ως συνέπεια αυτής της διαδικασίας αναθεώρησης, οι κανόνες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 είναι πολύ σύνθετοι και εκτενείς. Καθώς επίσης, καθορίζοντας την απαραίτητη μέθοδο παραγωγής γεωργικών και ζωικών προϊόντων ρυθμίζουν τις ακόλουθες πτυχές των βιολογικών προϊόντων:

³⁴ www.elaiolado.gr

- Σήμανση
- Επεξεργασία
- Έλεγχος
- Αγορά
- Εισαγωγή

Ο κανονισμός συνοδεύεται επίσης από διάφορους τεχνικούς δείκτες που καλύπτουν τα εξής θέματα:

- ★ Αρχές της βιολογικής παραγωγής προϊόντων σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, περιλαμβάνοντας φυτά και φυτικά προϊόντα, ζώα και ζωικά προϊόντα, τη μελισσοκομία και τα προϊόντα μελισσοκομίας
- ★ Προϊόντα που εξουσιοδοτούνται για χρήση στη βιολογική γεωργία συμπεριλαμβανομένων των λιπασμάτων και των εδαφοβελτιωτικών, των φυτοπροστατευτικών ουσιών και των υλικών τροφών

Αυτά τα παραρτήματα και άλλες πλευρές του κανονισμού μπορούν να τροποποιηθούν από την Επιτροπή για να τους κρατήσουν ενημερωμένους για τις τεχνικές και επιστημονικές εξελίξεις και για την αγορά των βιολογικών προϊόντων.

Οι κανόνες που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 δεν αποκλείουν την εφαρμογή των γενικών κοινοτικών κανόνων που ισχύουν για όλα τα γεωργικά προϊόντα. Όλες οι παροχές που αφορούν την παραγωγή, την προετοιμασία, την αγορά, την επισήμανση και τον έλεγχο των γεωργικών προϊόντων ισχύουν για τα βιολογικά όπως και για οποιαδήποτε τρόφιμα.

Οι απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 καλύπτουν συγκεκριμένα τη βιολογική μέθοδο παραγωγής, τα χαρακτηριστικά των βιολογικών προϊόντων και τους κανόνες σχετικούς με αυτή.

Η σημασία του κανονισμού, έχοντας κατά νου ότι πολλά κράτη μέλη και ιδιωτικά όργανα μπορούν να έχουν τα δικά τους πρότυπα σε ισχύ, είναι το ότι καθιερώνει κοινές απαιτήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ και δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ των διαφορετικών περιοχών ή των οργανισμών. Αυτό προσφέρει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους καταναλωτές όταν αγοράζουν τα βιολογικά προϊόντα από ένα άλλο κράτος μέλος.

Περαιτέρω κανονισμοί

Οι περαιτέρω κανονισμοί της ΕΕ, που αφορούν ζητήματα όπως τις ζωοτροφές, εισαγωγές, τα προσμειζίεις σπόρου και τροφίμων, συμπληρώνουν το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τον τομέα της βιολογικής καλλιέργειας³⁵:

- ★ Ο κανονισμός της Επιτροπής της ΕΕ της 5ης Φεβρουαρίου 2003 αριθ. 223/2003 για τις απαιτήσεις της σήμανσης που αφορούν τη μέθοδο της βιολογικής παραγωγής ζωοτροφών, σύνθετων ζωοτροφών και τροφικών υλικών και ο τροποποιημένος κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91.
- ★ Κανονισμός της Επιτροπής της ΕΕ της 7ης Σεπτεμβρίου 2001 αριθ. 1788/2001 που καθορίζει τους λεπτομερείς κανόνες για τις διατάξεις σχετικά με το πιστοποιητικό της επιθεώρησης για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και τις ενδείξεις που αναφέρονται επιπλέον στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα.
- ★ Κανονισμός της Επιτροπής της 14ης Ιανουαρίου 1992 (ΕΟΚ) αριθ. 94/92 που καθορίζει τους λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των διακανονισμών σχετικά με τις εισαγωγές από τρίτες χώρες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και των ενδείξεων που αναφέρονται επιπλέον στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα.
- ★ Κανονισμός της Επιτροπής της 29ης Ιανουαρίου 1993 (ΕΟΚ) αριθ. 207/93 που καθορίζει το περιεχόμενο του παραρτήματος 6(3)(α) του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και των ενδείξεων που αναφέρονται επιπλέον στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα και που καθορίζουν τους λεπτομερείς κανόνες για τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος (4).
- ★ Κανονισμός της Επιτροπής της 14ης Αυγούστου 2003 (ΕΕ) αριθ. 1452/2003 που διατηρεί την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 (3) (α) του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 σχετικά με ορισμένα είδη σπόρου και φυτικού αναπαραγωγικού υλικού και που καθορίζει τους διαδικαστικούς κανόνες και τα κριτήρια σχετικά με εκείνη την παρέκκλιση.
- ★ Είναι μια αρχή της βιολογικής καλλιέργειας ότι οι αγρότες χρησιμοποιούν τον βιολογικά παραχθέντα σπόρο και με σκοπό να βοηθηθούν να τον αποκτήσουν, τα κράτη μέλη διατηρούν μια online βάση δεδομένων όπου οι προμηθευτές μπορούν να

³⁵ www.elaiolado.gr

καταχωρήσουν το σπόρο και τους πατατόσπορους που παράγονται με τις βιολογικές μεθόδους και που επιθυμούν να βγάλουν στην αγορά.

▲ Η εργασιακή διαδικασία της ΕΕ

Διάφορα ευρωπαϊκά ιδρύματα συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων όπως για παράδειγμα αποφάσεις σχετικές με τους νέους κανονισμούς για την βιολογική γεωργία.

Η νέα νομοθεσία προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω των Γενικών Διευθύνσεών της, η οποία εγκρίνεται έπειτα από το Συμβούλιο και περνά στο νόμο μέσω του Κοινοβουλίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται επίσης με δύο άλλες ομάδες που την βοηθούν να λάβει αποφάσεις σχετικά με τη βιολογική γεωργία:

- ★ Η συμβουλευτική ομάδα της βιολογικής γεωργίας.
- ★ Η ομάδα εμπειρογνομόνων για την προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας.

Η συμβουλευτική ομάδα συγκεντρώνει τους αντιπροσώπους διάφορων κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων και δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να είναι ενημερωμένη επί των απόψεων σχετικά με τον τομέα.

Η Επιτροπή μπορεί να συμβουλευθεί την ομάδα για οποιοδήποτε θέμα ή ο πρόεδρος της ομάδας μπορεί να προτείνει συμβουλή στην Επιτροπή για ένα θέμα μέσα στον τομέα αρμοδιοτήτων της. Η Επιτροπή δε δεσμεύεται με τις αποφάσεις της ομάδας αλλά τις παίρνει πολύ σοβαρά και ειδοποιεί τα μέλη της ομάδας για τις ενέργειές της ως απάντηση σε αυτές τις αποφάσεις.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων συμβουλεύει εν τω μεταξύ την Επιτροπή για ζητήματα σχετικά με την πληροφοριακή και διαφημιστική εκστρατεία για τη βιολογική γεωργία που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και καλλιέργεια.

Οι δραστηριότητές της περιλαμβάνουν:

- ★ Καθιέρωση στενής συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων των κρατών μελών και της Επιτροπής στα σχετικά ζητήματα

- ★ Παρακολούθηση της ανάπτυξης των πολιτικών σε αυτήν την περιοχή
- ★ Διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών και ορθής πρακτικής

Σύστημα Πληροφοριών Βιολογικής Γεωργίας (ΣΠΒΓ)

Το Σύστημα Πληροφοριών Βιολογικής Καλλιέργειας είναι ένα βασικό εργαλείο που χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την ανταλλαγή στοιχείων γεωργικής φύσεως σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα και την παροχή ενημερωμένων πληροφοριών στο ευρύ κοινό.

Η βάση δεδομένων του (ΣΠΒΓ) ³⁶περιλαμβάνει:

- ★ Τις εγκρίσεις για τις εισαγωγές που χορήγησαν τα κράτη μέλη της ΕΕ σε τρίτες χώρες (σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος (6) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91)
- ★ Τις εγκρίσεις για τη χρήση γεωργικών συστατικών που δεν μπορούν να βρεθούν με τη μέθοδο βιολογικής παραγωγής (σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.207/93 που καθορίζει το περιεχόμενο του παραρτήματος 6 του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91)
- ★ ο κατάλογος οργανισμών ή δημόσιων αρχών υπεύθυνων για την επιθεώρηση που προβλέπεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91

³⁶ www.elaiolado.gr

ΝΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Στις 28 Ιουνίου 2007 το Συμβούλιο της ΕΕ ενέκρινε μια πρόταση για ένα νέο Κανονισμό στη βιολογική παραγωγή και σήμανση, ο οποίος είναι σε εξέλιξη από το 2005. Ο νέος κανονισμός είναι πιο σαφής και για τους βιολογικούς αγρότες και για τους καταναλωτές και καθορίζει ένα πλήρες σύνολο στόχων, αρχών και βασικών κανόνων για τη βιολογική παραγωγή. Θα είναι πιο ευκολονόητος και θα επιτρέψει έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας ώστε να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές διαφορές στο κλίμα και οι διαφορετικές συνθήκες.

Στα πλαίσια του νέου κανονισμού, οι παραγωγοί των βιολογικών τροφίμων της ΕΕ θα υποχρεωθούν να χρησιμοποιήσουν το λογότυπο της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα. Οι εισαγωγείς των βιολογικών τροφίμων μπορούν να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν το λογότυπο της ΕΕ³⁷. Σε κάθε περίπτωση, το λογότυπο της ΕΕ θα συνδυαστεί με μια ένδειξη προέλευσης. Τουλάχιστον το 95 τοις εκατό των γεωργικών συστατικών του τελικού προϊόντος θα πρέπει να είναι βιολογικό για να μπορεί να ονομάζεται υπό αυτήν τη μορφή.

Όλα τα άλλα τελικά τρόφιμα που παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες μπορούν να φέρουν αναφορές βιολογικών συστατικών αλλά μόνο στον κατάλογο συστατικών. Η χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στη βιολογική παραγωγή είναι εντελώς απαγορευμένη. Τα προϊόντα που περιέχουν γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς δεν θα είναι σε θέση να χαρακτηριστούν ως βιολογικά, εκτός από εκείνα που περιέχουν μέχρι 0,9 τοις εκατό των υπολειμμάτων γενετικά τροποποιημένων οργανισμών μέσω τυχαίας μόλυνσης. Οι εισαγωγές των βιολογικών προϊόντων θα επιτρέπονταν εάν προέρχονται με τις ίδιες ή ισοδύναμες εγγυήσεις

Δεν θα υπάρξει καμία αλλαγή στον κατάλογο εξουσιοδοτημένων ουσιών για τη βιολογική γεωργία, εφόσον έχει δημιουργηθεί μια βάση για την προσθήκη κανόνων για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια, το κρασί, το φίκος και τη μαγιά. Οι υπάρχοντες ακριβείς λεπτομερείς κανόνες θα μεταφερθούν σε έναν κανονισμό της Επιτροπής, συμπληρώνοντας το νέο κανονισμό του Συμβουλίου. Μόλις εφαρμοστεί ο νέος κανονισμός, θα συνοδευτεί από ένα σύνολο λεπτομερών κανόνων εφαρμογής που θα ορίσουν το πώς πρέπει να εφαρμοστεί, στην πραγματικότητα, στον τομέα της οργανικής καλλιέργειας και τα μέλη του.

Ο νέος κανονισμός αποκρίνεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Οκτωβρίου του 2004 σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική

³⁷ www.elaiolado.gr

γεωργία του Ιουνίου του 2004, τα οποία παρείχαν μια γενική στρατηγική διορατικότητα για τη συμβολή της βιολογικής καλλιέργειας στην κοινή αγροτική πολιτική της ΕΕ. Για το καθεστώς εισαγωγών, οι νέοι κανόνες έχουν μπει σε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου του 2007. Ο νέος κανονισμός πρόκειται να εφαρμοστεί από την 1η Ιανουαρίου 2009.

Μετά την πρόταση της Επιτροπής για νέο κανονισμό τον Δεκέμβριο του 2005, συζητήσεις διοργανώθηκαν μέσα στις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ από τον Ιανουάριο του 2006 μέχρι τον Ιούνιο του 2007, κάτω από τις προεδρίες της ΕΕ της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Γερμανίας. Μια γνώμη του ΕΚ (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) σχετικά με τον κανονισμό εγκρίθηκε τον Μάιο του 2007.

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη βιολογική γεωργία εναρμονίστηκε στην εθνική μας νομοθεσία με τις παρακάτω Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις και Υπουργικές Αποφάσεις³⁸:

1. Εναρμόνιση του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου ΚΥΑ υπ αριθ. 245090/10-2-06 (ΦΕΚ 157B).

Καθορίζεται μια δέσμη συμπληρωματικών μέτρων για την προσαρμογή και εφαρμογή των διατάξεων του ΚΑΝ 2092/91 στη χώρα μας. Σύμφωνα με αυτόν προσδιορίζονται οι αρχές και οι λειτουργίες του συστήματος ελέγχου παραγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα.

2. ΚΥΑ 1785/07-12-06

Με την ΚΥΑ 1785/06 θεσπίζονται οι όροι και οι διαδικασίες για τη δημιουργία βάσης δεδομένων για το βιολογικά παραγόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό στα πλαίσια της εφαρμογής του ΚΑΝ 1452/2003.

3. Με την απόφαση 336650/06 του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για τη σύμβαση και τα έγγραφα πιστοποίησης των Οργανισμών Ελέγχου.

4. Με την απόφαση 296851/07 του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται λεπτομερώς οι διαδικασίες ελέγχου εποπτείας του συστήματος πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων από τα αρμόδια τμήματα της Δ/σης Βιολογικής Γεωργίας.

³⁸ www.elaiolado.gr

3.1 Η Βιολογική Γεωργία Στην Ε.Ε.

Η αυξημένη ευαισθησία των καταναλωτών για θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων καθώς και οι περιβαλλοντικές ανησυχίες συνέβαλαν στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας κατά τα τελευταία έτη. Μολονότι αντιπροσώπευε μόνον το 3% περίπου της συνολικής χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης της ΕΕ (ΧΓΕ) το 2000, η βιολογική γεωργία εξελίχθηκε στην πραγματικότητα σε έναν από τους δυναμικότερους γεωργικούς τομείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο τομέας της βιολογικής γεωργίας αυξήθηκε κατά 25% περίπου ετησίως μεταξύ του 1993 και 1998 και, από το 1998, εκτιμάται ότι αναπτύσσεται κατά 30% περίπου ετησίως.

Από το 1992, όταν τέθηκαν σε ισχύ οι κανόνες της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία, δεκάδες χιλιάδες γεωργικών εκμεταλλεύσεων μετατράπηκαν προς αυτό το σύστημα, ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης ευαισθητοποίησης των καταναλωτών καθώς και της ζήτησης για προϊόντα που καλλιεργούνται με βιολογικές μεθόδους.

Βασικό στόχο της σημερινής κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) αποτελεί η αειφορία τόσο της γεωργίας όσο και του περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός απαιτεί να λαμβάνουν υπόψη τους οι γεωργοί τις συνέπειες που θα έχουν οι δραστηριότητές τους στο μέλλον της γεωργίας και τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα που χρησιμοποιούν διαμορφώνουν το περιβάλλον.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι γεωργοί, οι καταναλωτές και όσοι συμβάλλουν στη χάραξη πολιτικών γραμμών να εκδηλώσουν ένα ανανεωμένο ενδιαφέρον για τη βιολογική γεωργία.

Επίσης, με τα μεταρρυθμιστικά μέτρα του Προγράμματος Δράσης³⁹ 2000 της ΕΕ, δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην αγροτική ανάπτυξη, καθιστώντας την το δεύτερο πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Στα πλαίσια αυτών των μέτρων οι γεωργοί που χρησιμοποιούν μεθόδους βιολογικής γεωργίας έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν γεωργο-περιβαλλοντικές επιδοτήσεις, εφόσον αναγνωρίζεται ότι αυτό το ιδιαίτερο σύστημα γεωργίας ωφελεί το περιβάλλον. Επιπλέον, οι γεωργοί που χρησιμοποιούν μεθόδους βιολογικής γεωργίας μπορούν να ενθαρρύνονται μέσω επενδυτικών ενισχύσεων στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας. Με όλες αυτές τις διατάξεις, το πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης πρόκειται να συμβάλει σημαντικά στην επέκταση της βιολογικής γεωργίας.

Παράλληλα, για να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στη βιολογική γεωργία, ήταν εμφανές ότι έπρεπε να θεσπιστεί μία αυστηρή κανονιστική ρύθμιση που να πλαισιώνει την

³⁹ www.elaiolado.gr

παραγωγή και την πολιτική ποιότητας, καθώς και μέτρα που αποσκοπούν στην παρεμπόδιση δολίων απαιτήσεων όσον αφορά το βιολογικό χαρακτήρα των τροφίμων.

Θεσπίστηκαν, λοιπόν, κανονισμοί για να διασφαλιστεί ο αυθεντικός χαρακτήρας των μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας, οι οποίοι εξελίχθηκαν σε ένα γενικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις καλλιέργειες και στην κτηνοτροφία καθώς και στην επισήμανση, στη μεταποίηση και στην εμπορία βιολογικών προϊόντων. Οι κανονισμοί αυτοί διέπουν επίσης τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ.

Ο πρώτος κανονισμός για τη βιολογική γεωργία [κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 2092/91] εγκρίθηκε το 1991 και, από την εφαρμογή του το 1992, πολλές γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην ΕΕ αναπροσανατολίστηκαν προς τις μεθόδους της βιολογικής παραγωγής. Όταν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων επιθυμούν την επίσημη αναγνώριση του βιολογικού τρόπου παραγωγής τους, η περίοδος μετατροπής είναι δύο έτη τουλάχιστον πριν από τη σπορά ετήσιων καλλιεργειών και τρία έτη σε περίπτωση πολυετών καλλιεργειών. Οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί και τα προϊόντα που προέρχονται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς αποκλείονται ρητά από τις βιολογικές μεθόδους παραγωγής.

Συνοψίζοντας, οι κανόνες της ΕΕ εγγυώνται την αυθεντικότητα των προϊόντων της βιολογικής γεωργίας, όπου και αν αυτά παράγονται, και διασφαλίζουν την ορθή επισήμανση των βιολογικών προϊόντων. Η χρήση του χαρακτηρισμού "βιολογικό" προορίζεται αποκλειστικά για τα προϊόντα διατροφής της βιολογικής γεωργίας. Έτσι παρέχονται εγγυήσεις στους καταναλωτές για την ποιότητα και την αξιοπιστία των βιολογικών προϊόντων που αγοράζουν. Τον λογότυπο της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα μπορούν να χρησιμοποιήσουν, εάν το επιθυμούν, οι καλλιεργητές, κτηνοτρόφοι και παραγωγοί βιολογικών ειδών διατροφής μετά από μια διαδικασία πιστοποίησης.

3.2 Η Βιολογική Γεωργία στην Ελλάδα

Βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα, είναι η αυξητική τάση των καλλιεργούμενων εκτάσεων βιολογικής καλλιέργειας καθώς και η χαρακτηριστική γεωγραφική ανισοκατανομή των βιολογικά καλλιεργούμενων εκμεταλλεύσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, για το έτος 2005 οι κυριότερες βιολογικές καλλιέργειες στην Ελλάδα και το αντίστοιχο ποσοστό τους επί του συνόλου των βιοκαλλιεργειών είναι:

- Η καλλιέργεια της ελιάς με ποσοστό 38,2%
- Η καλλιέργεια των ψυχανθών με ποσοστό 29%
- Η καλλιέργεια των σιτηρών, με ποσοστό 13,5%
- Η καλλιέργεια της μηδικής με ποσοστό 5,6%
- Οι αμπελώνες με ποσοστό 3,8%
- Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών με ποσοστό 1,9%

Οι εμπλεκόμενοι με τη βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία κατά το έτος 2005 έφτασαν τους 15.556 από 9.885 που ήταν το 2004, παρουσιάζοντας μια αύξηση της τάξης του 36,45%.

Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η βιολογικά καλλιεργούμενη έκταση έφτασε το 2005 περίπου τα 1.035.610 στρέμματα καλύπτοντας το 2,6% περίπου της συνολικά καλλιεργούμενης γης στη χώρα μας, ενώ το 2004 οι βιολογικά καλλιεργούμενες εκτάσεις ήταν 590.080 στρέμματα που αντιστοιχούσαν στο 1,5% της συνολικά καλλιεργούμενης γης.

Εξετάζοντας τα στοιχεία από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τη βιολογική γεωργία, προκύπτει το συμπέρασμα ότι από την εμφάνισή της στη χώρα μας, παρατηρείται μια συνεχή αύξηση των μεγεθών με μοναδική εξαίρεση το διάστημα των ετών 2001 και 2002 όπου εμφανίστηκε μικρή μείωση τόσο των βιοκαλλιεργητών, όσο και των συνολικών βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων, οι οποίες ελαττώθηκαν κατά 5,1%. Σταδιακά όμως, οι βιοκαλλιεργητές άρχισαν να εξοικειώνονται με τη λειτουργία του όλου συστήματος και τις απαιτήσεις των βιολογικών καλλιεργειών, με αποτέλεσμα να ομαλοποιηθεί η κατάσταση όπως αποδεικνύουν και τα πρόσφατα στατιστικά στοιχεία. Αυτό πιστοποιείται και από τη σημαντική απορρόφηση που είχαν τα μέτρα 3.1 (Βιολογική γεωργία) και 3.2 (Βιολογική κτηνοτροφία) του άξονα 3 «Γεωργοπεριβαλλοντικά Μέτρα» του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) 2000-2006.

Τέλος, στόχοι της χώρας μας, είναι η ταχύρυθμη αύξηση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων με τη θεσμοθέτηση ειδικών μέτρων. Τα μέτρα αυτά θα στοχεύουν στην παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε εκμεταλλεύσεις βιολογικής καλλιέργειας, στην προώθηση τεχνικών γνώσεων και πληροφοριών για τη βιολογική γεωργία, στη διασφάλιση της αξιοπιστίας των ελέγχων καθώς και στην ενημέρωση των καταναλωτών για τα πλεονεκτήματα των βιολογικών προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Φορείς και Οργανώσεις που ασχολούνται με τη Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία

Στην Ελλάδα έχει θεσπιστεί ένα Σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με την αρμόδια Διεύθυνση Βιολογικής Γεωργίας, ενώ η επίβλεψη ρόλος, έχει ανατεθεί στον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.) AGROCERT. Οι εγκεκριμένοι Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα είναι οι εξής:

1. ΔΗΩ

Ο Οργανισμός Ελέγχου⁴⁰ και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων - ΔΗΩ, ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1993 και είναι Αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία. Βασικός στόχος και σκοπός του Οργανισμού είναι η πιστοποίηση προϊόντων βιολογικής γεωργίας. Στους σκοπούς του Οργανισμού συμπεριλαμβάνεται και κάθε άλλη δράση ή ενέργεια που συμβάλλει στην ανάπτυξη και διάδοση της βιολογικής γεωργίας, αλλά και γενικότερα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προστασία της υγείας των καταναλωτών. Το όνομα ΔΗΩ αναφέρεται στη Δήμητρα, την αρχαία θεά της γεωργίας.

(Δη= μήτηρ, δηλαδή μητέρα της γης. Το Δη είναι συνώνυμο με τη γη)⁴¹

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο Οργανισμός ΔΗΩ έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την απόφαση αριθμ. 372782, της 21ης Ιουλίου 1993, η οποία ανανεώθηκε με την απόφαση αριθμ. 240901, της 26ης Φεβρουαρίου 2002 του Υπουργού Γεωργίας, ως επίσημος φορέας Ελέγχου και Πιστοποίησης των Βιολογικών Προϊόντων.

- ★ Στις 27 Νοεμβρίου 2001, διαπιστεύθηκε σύμφωνα με το Πρότυπο EN-45011 από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.) και είναι ο πρώτος διαπιστευμένος, ελληνικός φορέας πιστοποίησης των βιολογικών προϊόντων.
- ★ Είναι ένας από τους αναγνωρισμένους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Οργανισμούς, Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων, όπως αυτοί έχουν καταγραφεί στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

⁴⁰ www.dionet.gr

⁴¹ www.bioport.gr

- ★ Στις 3 Οκτωβρίου 2002 διαπιστεύτηκε από το Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης του Καναδά (Council de Accreditation de Quebec) για τον έλεγχο και την πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων που προορίζονται στην αγορά του Καναδά
- ★ Στις 13 Νοεμβρίου 2002 διαπιστεύθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας των Η.Π.Α. για τον έλεγχο και την πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων σύμφωνα με το Πρότυπο NOP Final Rule.
- ★ Στις 26 Οκτωβρίου 2004 αναγνωρίστηκε επισήμως από την Κυβερνητική Αρχή Τροφίμων και Φαρμάκων, της Ν. Κορέας.
- ★ Ο Οργανισμός ΔΗΩ έχει καταρτίσει και λειτουργεί ειδικά Πρότυπα για τον Έλεγχο και την Πιστοποίηση προϊόντων, τα Πρότυπα ΔΗΩ, στα οποία περιλαμβάνονται πεδία πιστοποίησης τα οποία δεν καλύπτονται από τα Πρότυπα του Καν. 2092/91 ή περιέχουν αυστηρότερες απαιτήσεις σε υφιστάμενα πεδία πιστοποίησης του Καν. 2092/91.
- ★ Ο Οργανισμός ΔΗΩ πιστοποιεί περαιτέρω προϊόντα βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις άλλων εθνικών ή υπερεθνικών Προτύπων όπως κάθε φορά ισχύουν.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

- ★ Είναι μέλος του Ιταλικού Οργανισμού Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ICEA
- ★ Είναι μέλος του Κροατικού Οργανισμού Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων AGRIBIOCERT
- ★ Είναι μέλος της Κυπριακής Εταιρίας Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ΔΗΩ Κύπρου
- ★ Είναι μέλος της EOCC (Ευρωπαϊκή Ένωση Οργανισμών Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων)
- ★ Είναι μέλος της HELLASCERT (Ελληνική Ένωση Διαπιστευμένων Φορέων Επιθεώρησης Πιστοποίησης)
- ★ Είναι μέλος της IFOAM (Διεθνής Ομοσπονδία Οργανώσεων για την Βιολογική Γεωργία), ενώ μετέχει ενεργά τόσο στο Ευρωπαϊκό Γραφείο (E.U Group) της IFOAM, ένα συμβουλευτικό όργανο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα θέματα της βιολογικής γεωργίας όσο και στο Μεσογειακό Τμήμα της IFOAM (AGRIBIOMEDITERRANEO)
- ★ Είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τις επιπτώσεις της Γενετικής Μηχανικής

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η ορθή εφαρμογή των Προτύπων και των διαδικασιών Ελέγχου και Πιστοποίησης, η αμεροληψία και η ισονομία στη λήψη αποφάσεων για την πιστοποίηση, αποτελούν πρωταρχικό στόχο και σκοπό του Οργανισμού.

Οι αρχές αυτές διασφαλίζονται τόσο από το νομικό πλαίσιο και την οργανωτική διάρθρωση του Οργανισμού, όσο και από τη δομή και λειτουργία του Συμβουλίου Πιστοποίησης.

Ο Οργανισμός ΔΗΩ ακολουθεί αποκεντρωτική πολιτική ανάπτυξης, δημιουργώντας Περιφερειακά Γραφεία και Γραφεία Ενημέρωσης σε όλη την Ελλάδα.

Η πολιτική ποιότητας του Οργανισμού έχει σαν βασικούς της στόχους:

- ★ Την συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται στους Συμβαλλόμενους με διαρκή αναβάθμιση της υποδομής αλλά και της τεχνογνωσίας του προσωπικού.
- ★ Την αμεροληψία, ανεξαρτησία, ακεραιότητα και εχεμύθεια σε όλες τις δραστηριότητες του Οργανισμού ΔΗΩ.
- ★ Την εκπλήρωση όλων των καθηκόντων και υποχρεώσεων που προκύπτουν, από την εφαρμογή των Προτύπων σύμφωνα με τα οποία χορηγήθηκε η πιστοποίηση και τυχόν ειδικών απαιτήσεων του Προτύπου EN-45011 ή άλλων Προτύπων Ποιότητας.
- ★ Τη διαμόρφωση τέτοιας οικονομικής και τιμολογιακής πολιτικής έτσι ώστε να διευκολύνει και να μην αποκλείει τους Συμβαλλόμενους από το σύστημα πιστοποίησης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο Οργανισμός ΔΗΩ:

- ★ Συμβάλλει σημαντικά στην ευαισθητοποίηση του κοινού για τις επιπτώσεις της χρήσης των χημικών στη γεωργία και την προώθηση της βιολογικής γεωργίας. Από την ίδρυση της μέχρι και σήμερα έχει οργανώσει και συμμετέχει σε δεκάδες ενημερωτικές εκδηλώσεις κάθε χρόνο, σε όλη την χώρα.
- ★ Εκπονεί πολλά προγράμματα ενημέρωσης και επιμόρφωσης αγροτών γύρω από τη βιολογική γεωργία.
- ★ Διοργανώνει Πανελλήνια και Διεθνή Συνέδρια για τη βιολογική γεωργία.
- ★ Έχει οργανώσει:

1. 4ο Μεσογειακό Συνέδριο της IFOAM - Αθήνα 1993
 2. 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συνέδριο για τη βιολογική καλλιέργεια της ελιάς - Καλαμάτα 1994
 3. 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού - Τρίπολη 1996
- ★ Έχει οργανώσει Διεθνή Μεσογειακή συνάντηση με θέμα: "Agenda 2000 και βιολογική γεωργία στις μεσογειακές χώρες" - Μυτιλήνη 2000.
 - ★ Σε συνεργασία με τον Ιταλικό Οργανισμό ΑΙΑΒ και τον ισπανικό CAAE, συνδιοργάνωσε αντίστοιχες εκδηλώσεις το πρώτο εξάμηνο του 2001, στην Ιταλία (Vignola και Grosseto) και στην Ισπανία (Cordoba).
 - ★ Εκδίδει εξειδικευμένα βιβλία για τη βιολογική γεωργία:
 - «Νομοθεσία για τη βιολογική γεωργία».
 - «Βιολογική καλλιέργεια της ελιάς».
 - «Βασικές αρχές της IFOAM για τη βιολογική γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων».
 - «Γενετική Μηχανική και γεωργία».
 - «Οργανική λίπανση και αμειψισπορές».
 - «Βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού».
 - «Ενδογενείς παράγοντες και βιολογική γονιμότητα του εδάφους».

Επίσης:

- ★ Εκδίδει τριμηνιαίο περιοδικό για την οικολογική γεωργία, με την επωνυμία ΔΗΩ - Περιοδικό για την Οικολογική Γεωργία
- ★ Υποστηρίζει την προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην ελληνική και διεθνή αγορά με συμμετοχή σε εκθέσεις,
- ★ Διοργανώνει κάθε χρόνο, την Έκθεση Βιολογικών Προϊόντων - ECOFESTIVAL.
- ★ Συμμετέχει και υποστηρίζει σε ετήσια βάση την Εβδομάδα Οικολογικής Γεωργίας
- ★ Διενεργεί εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για τις αρνητικές επιπτώσεις της γενετικής μηχανικής στη γεωργία και γενικότερα στη διατροφή του ανθρώπου.

2. ΒΙΟΕΛΛΑΣ (Σ.Ο.Γ.Ε.)

Το Ινστιτούτο Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Α.Ε. ΒΙΟΕΛΛΑΣ αποτελεί εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης για προϊόντα βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Το Ινστιτούτο ΒΙΟΕΛΛΑΣ ιδρύθηκε το 2001 ως Ανώνυμη Εταιρεία από μέλη και προσωπικό του Συλλόγου Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας Σ.Ο.Γ.Ε που ιδρύθηκε το 1985 και εγκρίθηκε το 1993 ως ο πρώτος Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης⁴².

Το Ινστιτούτο ΒΙΟΕΛΛΑΣ είναι μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κινημάτων για την Βιολογική Γεωργία (I.F.O.A.M.)

ΣΤΟΧΟΙ

Οι στόχοι του Ινστιτούτου ΒΙΟΕΛΛΑΣ για την επίτευξη της ποιότητας στις υπηρεσίες πιστοποίησης που προσφέρει, είναι οι εξής:

1. Εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και αξιοπιστίας του ως φορέα πιστοποίησης.
2. Αξιόπιστη και ανεξάρτητη αξιολόγηση των γεωργικών προϊόντων που παράγονται με βιολογικό τρόπο.
3. Ανεξαρτησία από κάθε εμπορική, οικονομική ή άλλη πίεση που θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση του.
4. Ανταπόκριση στις απαιτήσεις των πελατών του με τον πλέον αποδοτικό και οικονομικό γι' αυτούς τρόπο.
5. Εξασφάλιση της χρήσης μόνον κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού και εξωτερικών συνεργατών σε επιθεωρήσεις, Τεχνικές Επιτροπές και στο Ανεξάρτητο Συμβούλιο Πιστοποίησης, με αποδεδειγμένη εμπειρία και διαπιστευτήρια.
6. Την αξιολόγηση και πιστοποίηση προϊόντων βιολογικής γεωργίας μόνον ως προς εθνικά ή/ και διεθνώς αποδεκτών τυποποιητικών εγγράφων (εθνική νομοθεσία και ευρωπαϊκοί κανονισμοί).
7. Την αποδοτική εφαρμογή τεκμηριωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας που να καλύπτει τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ EN 45011.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

• Έλεγχος και Πιστοποίηση σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. ΕΟΚ 2092/91 για:

1. μη μεταποιημένα γεωργικά φυτικά προϊόντα, ζώα και μη μεταποιημένα κτηνοτροφικά προϊόντα,
2. μεταποιημένα γεωργικά φυτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και έχουν παρασκευαστεί κυρίως από ένα ή περισσότερα συστατικά φυτικής ή/ και ζωικής προέλευσης,

⁴² www.bio-hellas.gr

3. ζωοτροφές, σύνθετες ζωοτροφές και πρώτες ύλες ζωοτροφών.

- Έρευνα - Προώθηση της Βιολογικής Γεωργίας.
- Ανάπτυξη Συστημάτων Ελέγχου & Πιστοποίησης εκτός Ελλάδος, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε Τρίτες Χώρες:

1. Κύπρος - Υποστηριζόμενος Συνεργάτης:
2. BIOCERT CYPRUS LTD, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
3. Ρουμανία - Υποστηριζόμενος Συνεργάτης:
BIOCERT ROMANIA SRL, ORGANISM DE INSPECTIE SI CERTIFICARE A
PRODUSELOR ECOLOGICE

- Υπηρεσίες Επιθεώρησης σε συνεργασία με διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης του εξωτερικού σχετικά με τα πρότυπα :

1. N.O.P. του USDA (πρότυπο Η.Π.Α.)
2. BIOSWISSE (Ελβετικό πρότυπο)
3. JAS (Ιαπωνικό πρότυπο)
4. Naturland (ιδιωτικό πρότυπο)

3. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΚΟΠΟΙ

- Έλεγχος και πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων
- Προαγωγή της οικολογικής γεωργίας και της οικολογικής ανάπτυξης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Έλεγχος και πιστοποίηση των παραγόμενων βιολογικών προϊόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 2092/91, πρωτογενών και μεταποιημένων. Ελέγχονται 80 παραγωγοί στη Βόρεια Ελλάδα⁴³.

⁴³ www.agrogi.eu

- Συμμετοχή σε εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα (όπως το « Πρόγραμμα Λιπασματοποίησης βιομηχανικών αποβλήτων » το 1994 – 95) σχετικά με την τεχνική των βιοκαλλιεργειών και την οικολογικοποίηση της αγροτικής παραγωγής και της ζωής στην ύπαιθρο γενικότερα.
- Διοργάνωση διαλέξεων σχετικά με την αλλαγή της στάσης των καταναλωτών προς την κατεύθυνση της ζήτησης βιολογικών προϊόντων σε συνεργασία με τον Δήμο Αλεξανδρείας (1994-96).
- Εκπόνηση μελετών για λογαριασμό ιδιωτών, νομικών προσώπων με κριτήρια αειφορικότητας (1994 – 96).

4. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ « ΡΕΑ »

Η Οργάνωση είναι μέλος της IFOAM. Επίσης είναι Σύλλογος – Σωματείο από το 1996.

ΣΚΟΠΟΙ

- Προώθηση της επιστημονικής έρευνας και των εφαρμογών για την ανάπτυξη φιλικότερων προς το περιβάλλον μορφών γεωργίας και οικολογικής γεωργίας..

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Έκδοση ενημερωτικών δελτίων και μικρών μελετών με θέμα την πολιτική ανάπτυξης της οικολογικής γεωργίας, ορίζοντας ότι οικολογική, βιολογική, οργανική, φυσική γεωργία είναι έννοιες ταυτόσημες.
- Υποβολή προτάσεων – εφαρμογών ολοκληρωμένης τοπικής ανάπτυξης με εργαλείο την οικολογική γεωργία στην ύπαιθρο:
 - 1) «Σχέδιο Υλικών» για τη δημιουργία Ομίλου Προτύπων βιολογικών αγροκτημάτων στη Βοιωτία.
 - 2) «Σχέδιο Ζεύς», εξυπηρέτηση οικολογικών αγροκτημάτων ως προς τις ελάχιστες εισροές και ως προς την απορρόφηση της παραγωγής τους.
- Υποβολή πρότασης για τη δημιουργία δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών έρευνας και εφαρμογών οικολογικής γεωργίας στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας με συμμετοχή 30 επιστημόνων – μελών της οργάνωσης και μη.

- Επεξεργασία προτύπων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης για την ανάπτυξη της οικολογικής γεωργίας.
- Συμμετοχή σε συνέδρια και σε ανάληψη πρωτοβουλιών εκλαΐκευσης θεμάτων οικολογικής γεωργίας από τοπικά δίκτυα καταναλωτών βιολογικών προϊόντων και τοπικούς ομίλους, φίλων της οικολογικής γεωργίας.

5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.) – AGROCERT

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, με διακριτικό τίτλο AGROCERT, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.) – AGROCERT ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΞΗΣ:

Οι αρμοδιότητές του AGROCERT βάσει του Ιδρυτικού Νόμου 2637/27.08.1998 και των τροποποιήσεών του, είναι οι παρακάτω⁴⁴:

- Ο έλεγχος ,η επίβλεψη , η προστασία και η πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων Προστατευόμενων Ονομασιών Προέλευσης (Π.Ο.Π.) , Προστατευόμενων Γεωγραφικών Ενδείξεων (Π.Γ.Ε.) , Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας (Π.Β.Γ) , Ειδικών Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων (Ε.Π.Ι.Π) καθώς και των Νεοφανών Αγροτικών Προϊόντων σύμφωνα με του ς ισχύοντες Κανονισμούς ΕΟΚ ή άλλους παρεμφερείς εθνικούς, κοινοτικούς ή διεθνείς κώδικες, καθώς και η εφαρμογή των διαδικασιών απονομής κοινοτικών βεβαιώσεων ή σημάτων ιδιοτυπίας.
- Η πιστοποίηση της συμμόρφωσης αγροτικών προϊόντων των διαδικασιών παραγωγής τους ή συστημάτων ελέγχου τους, προς προαιρετικά κλαδικά εθνικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές , ή προς ισχύοντες εθνικούς, κοινοτικούς ή διεθνείς κανόνες και κώδικες με τη μορφή απονομής βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, σημάτων συμμόρφωσης ή πιστοποιητικών συστημάτων ποιότητας ή συστημάτων αγροπεριβαλλοντικής διαχείρισης.

⁴⁴ www.agrocert.gr

- Η αξιολόγηση, έγκριση και επίβλεψη ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην πιστοποίηση της εφαρμογής των τυποποιητικών εγγράφων που συντάσσει, εκδίδει και αναγνωρίζει ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.). Η κατάρτιση και τήρηση επίσημου μητρώου συνεργαζομένων με τον Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. Οργανισμών πιστοποίησης, που πληρούν τους όρους, που καθορίζονται στα Ευρωπαϊκά Πρότυπα EN 45004 ή 45011 ή EN 45012 και εργαστηρίων που πληρούν τους όρους, που καθορίζονται στο Ευρωπαϊκό Πρότυπο 45001.
- Η σύνταξη , έκδοση, αναγνώριση (στον τομέα των γεωργικών προϊόντων) των κλαδικών προαιρετικών προτύπων, οδηγών ορθής υγιεινής πρακτικής , συστημάτων και προϊόντων ολοκληρωμένης διαχείρισης φυτικής ή ζωικής παραγωγής, καθώς και η εκπόνηση προδιαγραφών βασισμένων στον αντίστοιχο τομέα του Διεθνούς Κώδικα Τροφίμων, καθώς και η διαδικασία έγκρισης προδιαγραφών των ιδιότυπων ή άλλων προϊόντων.
- Η τήρηση μητρώων επιθεωρητών, εμπειρογνομόνων και ελεγκτών αγροτικών προϊόντων, καθώς και η εφαρμογή και υλοποίηση συστημάτων αξιολόγησής τους.
- Η ανάθεση, λειτουργία και επίβλεψη επιτροπών , οργάνων ή υπηρεσιών, των οποίων το αντικείμενο σχετίζεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.
- Η λειτουργία Γραμματείας των Κέντρων Ποιοτικού Ελέγχου Προστασίας Φυτών και των εργαστηρίων του Υπουργείου Γεωργίας, καθώς και των εργαστηρίων των εποπτευομένων από αυτόν Οργανισμών όσον αφορά την υποστήριξη των αναγκών συμμόρφωσής τους με το Ευρωπαϊκό Πρότυπο EN 45001 ή της εφαρμογής της ορθής εργαστηριακής πρακτικής καθώς και της αξιολόγησής τους διαμέσου διεργαστηριακών συγκρίσεων και άλλων μεθόδων.
- Η εκπροσώπηση σε ευρωπαϊκά κοινοτικά ή διεθνή όργανα και οργανισμούς με παρεμφερείς με αυτόν σκοπούς, καθώς και η εκπλήρωση των συναφών υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτά.
- Η εισήγηση για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, στις περιπτώσεις διαπίστωσης παρατυπιών στις διενέργειες πιστοποιήσεων , στους παραγωγούς , μεταποιητές αγροτικών προϊόντων, καθώς και σε κάθε εμπλεκόμενο νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Οι διοικητικές κυρώσεις καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση οι χρηματικές κυρώσεις του παρόντος εδαφίου μπορεί να αναπροσαρμόζονται.
- Η κατάρτιση και η τήρηση ειδικών μητρώων για τα πιστοποιημένα προϊόντα καθώς και η τήρηση ειδικού μητρώου αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

- Η υποβολή γνωμοδοτήσεων και προτάσεων στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στις παραπάνω αναφερόμενες αρμοδιότητες , καθώς και στα θέματα λειτουργίας του Οργανισμού.
- Η παραγωγή τηλεοπτικών, ραδιοφωνικών προγραμμάτων ή σποτ, καθώς και τηλεοπτικών και κινηματογραφικών ταινιών σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς για την ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού πάνω στους στόχους των προγραμμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την Αγροτική Ανάπτυξη και κυρίως την ποιοτική γεωργία και την πραγματοποίηση των βασικών στόχων της νέας ΚΑΠ.
- Η παραγωγή τηλεοπτικού και κινηματογραφικού υλικού για την προώθηση της εμπορίας και ποιοτικής βελτίωσης των αγροτικών προϊόντων
- Η έκδοση πάσης φύσεως ενημερωτικού εντύπου υλικού, βιβλιαρίων φυλλαδίων, αφισών, και περιοδικών για την προώθηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων.

Επιπλέον, ο AGROCERT⁴⁵ ορίζεται Φορέας Πιστοποίησης των Γεωργικών Συμβούλων με την ΚΥΑ 267630/13.12.2007 (ΦΕΚ 2372B / 13.12.2007).

Εκτός από τους Οργανισμούς – Οργανώσεις που έχουν ως βασική τους αρμοδιότητα και σκοπό την εξασφάλιση και διασφάλιση της ποιότητας των βιολογικών προϊόντων, υπάρχουν δυο ακόμα Ενώσεις οι οποίες έχουν σκοπό την προώθηση της Βιολογικής Γεωργίας και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των καταναλωτών. Αυτές είναι οι εξής:

6. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ « ΒΙΟ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΓΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΖΩΗ»

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2003 ιδρύθηκε η Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτών με την επωνυμία «ΒΙΟ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΓΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΖΩΗ» με διακριτικό τίτλο «ΒΙΟ.ΖΩ⁴⁶»

Στις 25 Απριλίου 2004 εκλέχτηκε το πρώτο 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο, που βασικό οργανωτικό στόχο, είχε την διεύρυνση της Ένωσης με επαφή με τους καταναλωτές δημιουργώντας ένα ενημερωτικό δίκτυο και την ενίσχυση της Ένωσης με εγγραφές νέων μελών. Βασικός πολιτικός στόχος ήταν η παρέμβαση της Ένωσης για την προώθηση των προβλημάτων της Βιολογικής Γεωργίας (Αξιοπιστία, Διαθεσιμότητα, Τιμές, Μεταλλαγμένα), για την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων, για την ποιότητα του περιβάλλοντος και ενάντια στην ακρίβεια

⁴⁵ www.agrocert.gr

⁴⁶ www.biozo.gr

Από την πρώτη στιγμή, σύσσωμη η ΒΙΟΖΩ συμμετείχε στο κίνημα της βιολογικής γεωργίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής δραστηριότητες :

- Συμμετοχή & παρέμβαση στο Εθνικό Συμβούλιο Βιολογικής Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας.
- Συμμετοχή & παρέμβαση στο 2ο Διεθνές Συνέδριο Βιολογικής Γεωργίας στην Θήβα 7-9/5/2004.
- Συμμετοχή και παρέμβαση στην Εβδομάδα Βιολογικής Γεωργίας 2004 στο Ζάππειο και στις άλλες εκδηλώσεις.
- Συμμετοχή & παρέμβαση στο ECO-FESTIVAL 2004, εκθέσεις και συνέδριο της βιολογικής γεωργίας.
- Συμμετοχή & παρέμβαση στο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο ενάντια στα μεταλλαγμένα στο Βερολίνο 21-22 Ιανουαρίου 2005.
- Συμμετοχή & παρέμβαση στην “HELECO 2005”, 3-6 Φεβρουαρίου 2005, έκθεση και συνέδριο για το περιβάλλον, που οργάνωσε το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας.
- Υποστήριξη, συμμετοχή & παρέμβαση στην μετατροπή του πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης» στο Ίλιον σε βιολογικό. Εκεί φιλοξενούνται και τα γραφεία της ΒΙΟΖΩ.
- Παρέμβαση με υπογραφές και ομιλία στο Δημοτικό Συμβούλιο Ηλιούπολης για την Πρότυπη Λαϊκή Αγορά Βιολογικών Προϊόντων και στους Δήμους Φαλήρου, Περιστερίου και Χαλανδρίου.
- Υποστήριξη, συμμετοχή & παρέμβαση στην διατήρηση του περιβαλλοντικού πάρκου «Κατάληψη». Εκεί φιλοξενείται η έδρα της ΒΙΟΖΩ.
- Συμμετοχή και παρέμβαση στο Πανελλαδικό Δίκτυο Ενάντια στα Μεταλλαγμένα. Η ΒΙΟΖΩ συμμετέχει ενεργητικά και καθοριστικά στις δράσεις ενάντια στην εισαγωγή των μεταλλαγμένων στην χώρα μας.
- Συμμετοχή και παρέμβαση στο Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ για τα μεταλλαγμένα και το περιβάλλον.
- Συμμετοχή και παρέμβαση στο Συμβούλιο Πιστοποίησης της ΔΗΩ.
- Συμμετοχή και παρέμβαση στο «ΔΙΚΤΥΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ του ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ της ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ»
- Παρέμβαση με ανακοίνωση για το ντοπάρισμα και την σύγχυση που δημιουργήθηκε με τα συμπληρώματα διατροφής

- Παρέμβαση με ανακοίνωση για την αύξηση των τιμών του πετρελαίου και την ακρίβεια στην αγορά
- Η ΒΙΟΖΩ έχει εκδώσει μέχρι σήμερα 19 ηλεκτρονικά ενημερωτικά δελτία, που εστάλησαν σε χιλιάδες αποδέκτες (Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και Φαξ).
- Η ΒΙΟΖΩ έχει εκδώσει μέχρι σήμερα δύο ενημερωτικά φυλλάδια και βοήθησε καθοριστικά στην έκδοση φυλλαδίων και αφισών για τους φορείς του δικτύου ενάντια στα μεταλλαγμένα.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΒΙΟ.ΖΩ

Βασικός σκοπός της ΒΙΟ.ΖΩ είναι η «συγκρότηση μαζικής και δυναμικής Ένωσης με ζωντανή παρουσία και καθημερινή δράση σε τοπικό περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, με στόχο την αποτελεσματική κάθε φορά προστασία και προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων των πάσης φύσεως καταναλωτών, την βελτίωση της υγείας, της ασφάλειάς τους, την διαρκή αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους καθώς και την γενικότερη προώθηση των συμφερόντων του καταναλωτή σε επίπεδο τοπικό, περιφερειακό, πανελλαδικό, εντός και εκτός Ελλάδος με δραστηριοποίηση και συμμετοχή των ίδιων των καταναλωτών.» Στην συνέχεια και οι υπόλοιποι σκοποί της ΒΙΟΖΩ:

1. Η προστασία, διαφύλαξη, υπεράσπιση, προώθηση και διεκδίκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της υγείας, της ασφάλειας, της ποιότητας ζωής και των συμφερόντων (οικονομικών και μη) των καταναλωτών και ιδιαίτερα των καταναλωτών βιολογικών προϊόντων.
2. Η εκπροσώπηση των καταναλωτών στα όργανα (δημόσια και μη) της Ελλάδος, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και Παγκόσμια, τα οποία παίρνουν αποφάσεις που αφορούν τους καταναλωτές καθώς και στην δικαιοσύνη.
3. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και η επιστημονικά τεκμηριωμένη πληροφόρηση των καταναλωτών και ιδιαίτερα των καταναλωτών βιολογικών προϊόντων, ως επίσης και της κοινωνίας ευρύτερα με τις απόψεις και τις θέσεις της Ένωσης. Η ενεργοποίηση και προώθηση καταναλωτικής παιδείας ώστε να επαναπροσδιοριστεί το καταναλωτικό μοντέλο διαβίωσης.
4. Ο έλεγχος του κόστους και της τιμής, σε όλα τα στάδια από την παραγωγή ως την κατανάλωση, των προϊόντων και ιδιαίτερα των βιολογικών προϊόντων, για ανθρώπους, φυτά και ζώα.
5. Η έρευνα, μελέτη, παρακολούθηση και ο ποιοτικός έλεγχος στην παραγωγή και διακίνηση των προϊόντων, υπηρεσιών και ιδιαίτερα των βιολογικών προϊόντων, για

ανθρώπους, φυτά και ζώα. Η βελτίωση της ποιότητάς τους καθώς και της ποιότητας της παροχής υπηρεσιών.

6. Η προστασία των καταναλωτών από μεθόδους παραγωγής προϊόντων και προσφοράς υπηρεσιών, που είναι επικίνδυνες για την υγεία, τη ζωή και την ασφάλεια των καταναλωτών. Η υπεράσπιση και διεύρυνση του αναφαίρετου δικαιώματος να καταναλώνουμε τροφές χωρίς επιβλαβείς για την υγεία ουσίες, χωρίς ρύπους, με όλα τα φυσικά συστατικά και με όλα τα ιχνοστοιχεία, που τις προίκισε η φύση, χωρίς τεχνητές επεμβάσεις στο γενετικό κωδικό των οργανισμών .
7. Η προστασία, διαφύλαξη, υπεράσπιση, προβολή, προώθηση, διεύρυνση και ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και της μεταποίησης των βιολογικών προϊόντων με στόχο την διαφύλαξη της υγείας των καταναλωτών.
8. Η προστασία των καταναλωτών από μεθόδους πιστοποίησης προϊόντων, που είναι σκοτεινές, ιδιοτελείς, με μόνο σκοπό το κέρδος, συνδεδεμένες με ρουσφέτια και άνομα συμφέροντα. Η προώθηση μεθόδων πιστοποίησης επιστημονικά τεκμηριωμένων, διαφανών, πλήρως ανοικτών σε κάθε έλεγχο και οι μέθοδοι αυτές να είναι επιστημονικά πιστοποιημένες και τεκμηριωμένες, από άλλους διεθνείς σοβαρούς ελεγκτικούς και πιστοποιητικούς οργανισμούς.
9. Η συμμετοχή της Ένωσης στην έρευνα, μελέτη, επιστημονική παρακολούθηση και διαμόρφωση των κανονισμών ελέγχου των προϊόντων και των πιστοποιητικών οργανισμών, της διαμορφούμενης ορολογίας των προϊόντων ώστε να μην μπερδεύεται και παραπλανάται ο καταναλωτής.
10. Η προστασία, διαφύλαξη, βελτίωση και υπεράσπιση του φυσικού μας περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας φυτών και των ζώων, ώστε τα προϊόντα να είναι πάντα διαθέσιμα στους καταναλωτές, και με όλα τα φυσικά χαρακτηριστικά τους και με όλα τα ιχνοστοιχεία χωρίς δραστικές επεμβάσεις που διαφοροποιούν τεχνητά την γενετική τους ταυτότητα.
11. Η υπεράσπιση, προβολή, προώθηση, διεύρυνση και ενίσχυση της αντιρρυπαντικής παραγωγικής διαδικασίας και της ανακύκλωσης των υλικών, ώστε τα υπολείμματα από τα προϊόντα που καταναλώνουμε ή χρησιμοποιούμε να μην αποτελούν εστίες ρύπανσης ή μόλυνσης, που σε τελική ανάλυση επηρεάζουν την υγεία των καταναλωτών και το φυσικό περιβάλλον.
12. Η προστασία, διαφύλαξη, υπεράσπιση και βελτίωση της φύσης και του αναφαίρετου δικαιώματος των καταναλωτών, να μην μετατραπούν σε αναγκαστικά πειραματόζωα κάθε νέας τεχνολογίας ή ανακάλυψης, ιδιαίτερα της τεχνολογίας των γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών.
13. Η έρευνα, μελέτη, επιστημονική παρακολούθηση, υπεράσπιση των νομικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των καταναλωτών. Η βελτίωση του υφιστάμενου, για

την προστασία των καταναλωτών, Ελληνικού νομοθετικού πλαισίου, αυτού της Ε.Ε. καθώς και του Διεθνούς νομοθετικού πλαισίου. Η αναλυτική επεξεργασία και ο σχολιασμός των πάσης φύσεως και προέλευσης αποφάσεων, που αφορούν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των καταναλωτών, καθώς και η αποτελεσματική παρέμβαση για την διεύρυνση και κατοχύρωσή τους, ιδιαίτερα στην κατεύθυνση της προώθησης των βιολογικών προϊόντων και καλλιεργειών.

14. Η προστασία των καταναλωτών από ελλιπή, λανθασμένη και παραπλανητική διαφήμιση προϊόντων και υπηρεσιών, με τον έλεγχο, τον περιορισμό και την απαγόρευση αυτού του είδους της διαφήμισης.
15. Η παροχή συμβουλών και βοήθειας στους καταναλωτές για την πλήρη αποκατάσταση της βλάβης ή της ζημίας, που προξένησε σε μεμονωμένο καταναλωτή ή και σε ευρύτερη ομάδα καταναλωτών προμηθευτής προϊόντος ή υπηρεσίας. Η εξασφάλιση του δικαιώματος αποκατάστασης της ζημίας των θιγόμενων καταναλωτών με κάθε νόμιμο μέσο.
16. Η συστηματική προσπάθεια για την διάδοση της ιδέας και της επιτακτικής ανάγκης να οργανωθούν οι καταναλωτές για την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων τους.
17. Η συνεργασία, η από κοινού δράση με άλλες ενώσεις καταναλωτών και με άλλους φορείς, που έχουν ίδιους ή παρόμοιους σκοπούς ή έχουν παρόμοιους στόχους στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο.
18. Η συμμετοχή σε δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες ενώσεις καταναλωτών στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο.
19. Η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την προστασία των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, των νέων, των υπερηλίκων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες, των οικονομικών προσφύγων, των αλλοδαπών και την σύνδεσή τους με την υγιεινή των βιολογικών προϊόντων.
20. Η δημιουργία, ανάπτυξη και δράση ενός γνήσια ελεύθερου και δημοκρατικού καταναλωτικού κινήματος σε τοπικό περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το κίνημα αυτό θα πρέπει να στηρίζεται στις θεμελιώδεις αρχές της συλλογικότητας, της αλληλεγγύης, της διαφάνειας, της πλήρους τεκμηρίωσης θέσεων, προτάσεων και καταγγελιών, της δημοκρατίας, του πλουραλισμού, της κοινωνικής ευθύνης και του σεβασμού της αξίας και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και της φύσης. Το καταναλωτικό κίνημα θα πρέπει να είναι ανεξάρτητο από το κράτος, τα δόλια οικονομικά συμφέροντα και κυρίως από την βιομηχανία της βιοτεχνολογίας των γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών και την χημική βιομηχανία των φαρμάκων και φυτοφαρμάκων.

Η Γενική Συνέλευση της «ΒΙΟΖΩ» Πανελληνίας Ένωσης Καταναλωτών με την επωνυμία «ΒΙΟ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΓΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΖΩΗ», μετά από έναν πλούσιο προβληματισμό, και έναν εποικοδομητικό διάλογο, εκφράζει:

- Την ανησυχία των καταναλωτών για τα συνεχόμενα διατροφικά σκάνδαλα με τον πλημμελή έλεγχο της διατροφής μας από τους κρατικούς φορείς, με την πολύ χαμηλή ποιότητα υγείας των συμβατικών προϊόντων, με την ασύδοτη και ανεξέλεγκτη χρησιμοποίηση των μεταλλαγμένων χωρίς σήμανση και ιχνηλασιμότητα.
- Την αγανάκτηση των βιο-καταναλωτών από την επίθεση, που δέχθηκε ο χώρος της Βιολογικής Γεωργίας, από τις ανακοινώσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τα παραπλανητικά και αστήρικτα δημοσιεύματα μερίδας του τύπου.

8. ΈΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ»

Η Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ προέρχεται από την Ε.ΠΟΙ.ΖΩ - Ένωση για την "Ποιότητα της Ζωής" - μια μη κυβερνητική και μη κερδοσκοπική οργάνωση, με ευρύ πεδίο δραστηριοτήτων που εκτείνονται από τις περιβαλλοντικές έως τις κοινωνικές και πολιτιστικές. Στα καταναλωτικά θέματα δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα και η βαθμιαία ανάπτυξη αυτού του τομέα κατέληξε στην ίδρυση της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ το 1988.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ

Οι βασικές αρχές της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ είναι:

- ★ Ανεξαρτησία από πολιτικά κόμματα και οικονομικά συμφέροντα
- ★ Επιστημονική γνώση και τεκμηρίωση κάθε ζητήματος ως προϋπόθεση σωστής αντιμετώπισης
- ★ Έγκυρη, τεκμηριωμένη και υπεύθυνη πληροφόρηση των καταναλωτών
- ★ Αντικειμενικότητα και ρεαλισμός στις απόψεις και προτάσεις
- ★ Ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης
- ★ Συνεργασία με οποιονδήποτε φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό, ο οποίος συμβάλλει στην προστασία του καταναλωτή

Οι δραστηριότητες της υποστηρίζονται οικονομικά κυρίως από τις συνδρομές των μελών της, από χρηματοδοτήσεις της Πολιτείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους συναφείς οργανισμούς.

Η προσπάθεια της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. ήταν, είναι και θα είναι στους άξονες

- ★ Ενημέρωση και εκπαίδευση του καταναλωτή
- ★ Διαμόρφωση ευνοϊκότερου νομοθετικού - θεσμικού πλαισίου για τα δικαιώματα των καταναλωτών
- ★ Πίεση για εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας
- ★ Εξωδικαστική και δικαστική παρέμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.

Η ΕΚΠΟΙΖΩ⁴⁷ υλοποιεί πρόγραμμα με τίτλο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΝΩ ΥΠΕΥΘΥΝΑ, ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΩ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ», στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης ανέργων με την ενεργό συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανώσεων» του Υπουργείου Απασχόλησης. Το πρόγραμμα έχει εγκριθεί με την 201383/22-11-2007 Υ.Α του Υπουργείου Απασχόλησης και θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2008.

Οι ενέργειες που περιλαμβάνονται στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος είναι οι εξής:

- ★ Ενημέρωση/ βιωματική ευαισθητοποίηση / διαγωνισμός μαθητών.
- ★ Δημιουργία οδηγού ενημέρωσης και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που θα αφορά στην «πράσινη κατανάλωση» και τα βιολογικά τρόφιμα.
- ★ Υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σχετικών με τα παραπάνω θέματα από μαθητικές ομάδες (δραστηριότητες, επαφή και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, ότι όλοι οι Οργανισμοί – Οργανώσεις που αναφέρθηκαν στο παρόν κεφάλαιο, έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμα, τον κοινωνικό μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα τους και επιπλέον το γεγονός ότι έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν, με σκοπό την προώθηση της βιολογικής γεωργίας, χωρίς καμία οικονομική στήριξη από το κράτος. (Υπάρχουν κάποιες ακόμη Οργανώσεις-Οργανισμοί που σχετίζονται με τη βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία, οι οποίες παρουσιάζονται συνοπτικά στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας).

⁴⁷ www.ekpizo.gr

4.1 ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στην Ελλάδα, τα συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης εφαρμόζονται:

- ▲ κυρίως σε προϊόντα φυτικής παραγωγής, όπως ροδάκινα, νεκταρίνια, μήλα, κεράσια, ακτινίδια, δαμάσκηνα, σταφύλια, κηπευτικά, σπαράγγια, σιτηρά, όσπρια, ελιές, κ.ά.
- ▲ δευτερευόντως, εφαρμόζονται στην εκτροφή χοιρινών και στα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας, ενώ υπάρχει η δυνατότητα κάποιων προαιρετικών πιστοποιήσεων στα βοοειδή και τα συσκευασμένα παράγωγά τους.

Τα ελληνικά προϊόντα φυτικής παραγωγής φέρουν πιστοποίηση με το σήμα AGRO, πρότυπα 2-1 και 2-2, τα χοιρινά με το σήμα AGRO πρότυπα 3-1, 3-2, 3-3, 3-4 και 3-5 και τα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας το σήμα AGRO με το πρότυπο 4.

➤ Πιστοποιήσεις σε κοτόπουλα και αβγά

Για τα πουλερικά και τα αβγά ισχύει ένα σύνολο προαιρετικών προδιαγραφών («ειδικές πτηνοτροφικές εκτροφές»), που αφορούν την επιβεβαίωση του τρόπου εκτροφής (π.χ. κοτόπουλο ελευθέρως βοσκής) ή διατροφής (π.χ. κοτόπουλο με 100% φυτική διατροφή) και όχι άλλα στοιχεία στον τρόπο παραγωγής. Κάθε προδιαγραφή αντιστοιχεί σε μία ένδειξη («σήμα»), η οποία τοποθετείται στο προϊόν έπειτα από ελέγχους των αρμόδιων φορέων πιστοποίησης. Η ένδειξη παρέχει τη δυνατότητα στους μεν παραγωγούς να αποδείξουν ότι ο ειδικός τρόπος εκτροφής που ακολουθούν είναι πραγματική διαδικασία, στους δε καταναλωτές να αναγνωρίσουν ευκολότερα τα συγκεκριμένα προϊόντα.

➤ Ιδιωτικά πρωτόκολλα πιστοποίησης

Πολλά προϊόντα διατροφής, ανάμεσά τους και αρκετά ελληνικά, παράγονται σύμφωνα με παγκοσμίως αναγνωρισμένα ιδιωτικά πρωτόκολλα παραγωγής, όπως π.χ. του Διεθνούς Οργανισμού Πιστοποίησης Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (EUREPGAP - GLOBALGAP), τα οποία δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στους κανόνες που υποχρεούται να ακολουθήσει ο παραγωγός, ώστε να αποκτήσει τη δυνατότητα διάθεσης των προϊόντων του σε συγκεκριμένα σούπερ μάρκετ. Τα συγκεκριμένα πρωτόκολλα δημιουργήθηκαν από τη συνεργασία ευρωπαϊκών αλυσίδων λιανεμπορίου και αγροτικών φορέων. Τα παραγόμενα προϊόντα είναι υψηλότερης ποιότητας και προδιαγραφών, διότι παράγονται σύμφωνα με τις αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης, που εξασφαλίζουν «ορθή γεωργική πρακτική», φιλική προς το περιβάλλον, και πλήρως καταγεγραμμένη διαδικασία παραγωγής. Επιπλέον, διαθέτουν άριστη σήμανση και κωδικοποίηση (στοιχεία ιχνηλασιμότητας), για να αναγνωρίζεται η ακριβής προέλευσή τους.

Συμπληρωματικά, στην εφαρμογή των συστημάτων πιστοποίησης της καλλιέργειας κατά τα πρότυπα κανόνων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (πρότυπα AGRO 2.1 – AGRO 2.2 για τα προϊόντα φυτικής παραγωγής) τα οποία αναφέρθηκαν παραπάνω, ενσωματώνεται πιστοποίηση Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας (κατά το πρότυπο ISO 9000), ενώ κατοχυρώνεται η εφαρμογή Συστήματος Διασφάλισης ποιότητας και υγιεινής (HACCP) στην παραγωγή ελαιόλαδου.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Σκοποί και στόχοι της έρευνας

5.1 Βασικός προβληματισμός που οδήγησε στην επιλογή του θέματος	68
5.2 Σκοπός της έρευνας	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Μεθοδολογία της έρευνας

.....	70
-------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Ανάλυση αποτελεσμάτων της έρευνας

7.1 Παρουσίαση αποτελεσμάτων των στατιστικών πινάκων που αφορούν τις στάσεις-αντιλήψεις των καταναλωτών σε Ηράκλειο και Αθήνα για τα βιολογικά προϊόντα.....	72
7.2. Παρουσίαση στάσεων-αντιλήψεων των καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα, με βάση τον τόπο διαμονής τους (Ηράκλειο και Αθήνα).....	110

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ.....	122
---	------------

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΧΟΛΙΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ	124
---	------------

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	131
------------------------	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	133
--------------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.....	135
---	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	136
-------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	156
-------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.....	157
--	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α' ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	158
---	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	166
--	------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Σκοποί και στόχοι της έρευνας

5.1 Βασικός προβληματισμός που οδήγησε στην επιλογή του θέματος

Το βασικό κίνητρο για να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα, ήταν η έντονη παρουσία των βιολογικών προϊόντων σχεδόν σε κάθε κατάσταση πώλησης ειδών πρώτης ανάγκης και τροφίμων (π.χ. σούπερ μάρκετ), αλλά και η πώληση τους σε συγκεκριμένα καταστήματα που προωθούν αποκλειστικά προϊόντα τέτοιου είδους.

Επίσης η ποιότητα ζωής και η κατανάλωση, είναι ζητήματα που απασχολούν το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού των καταναλωτών, επομένως αξίζει να ερευνηθεί και να αναλυθεί.

5.2 Σκοπός της ερευνάς

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι η καταγραφή των στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών, σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα.

Ο βασικός στόχος της μελέτης-έρευνας μας ήταν η αναζήτηση των στάσεων των καταναλωτών σε δυο πόλεις, όπου ο τρόπος ζωής των ανθρώπων-καταναλωτών είναι διαφορετικός κι αυτό γιατί τα άτομα που κατοικούν στην Αθήνα δεν έχουν τόσο στενούς δεσμούς με την επαρχία-ύπαιθρο λόγω του τρόπου ζωής τους. Αντίθετα στο Ηράκλειο η επαφή με τα χωριά είναι συχνότερη και πιο εύκολη πράγμα που διαμορφώνει πιο στενές σχέσεις με τη φύση και τα προϊόντα της και στην προκειμένη περίπτωση με τα βιολογικά προϊόντα. Έτσι διαμορφώθηκαν οι παρακάτω υποθέσεις έρευνας οι οποίες είναι:

- ✚ Τα άτομα – καταναλωτές γνωρίζουν για τα βιολογικά προϊόντα;
- ✚ Υποστηρίζουν ή όχι ότι τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας, είναι καλύτερα σε ποιότητα από τα μη βιολογικά προϊόντα;
- ✚ Ποιοι λόγοι εμποδίζουν / παροτρύνουν τα άτομα – καταναλωτές, να αγοράσουν βιολογικά προϊόντα;
- ✚ Τα άτομα – καταναλωτές, θεωρούν ότι τα βιολογικά προϊόντα είναι καλύτερα για την υγεία μας και γιατί;

✚ Είναι εφικτό οι καταναλωτές να αντιληφθούν αν πρόκειται για αυθεντικά βιολογικά προϊόντα;

✚ Πόσο επηρεάζει ο τόπος κατοικίας και ο τρόπος ζωής των ατόμων-καταναλωτών τη σχέση τους με τη φύση και τα προϊόντα της και πιο συγκεκριμένα με τα βιολογικά προϊόντα.

Με βάση τις προαναφερθείσες υποθέσεις εργασίας, σχεδιάστηκαν οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Μεθοδολογία της έρευνας

Για την διεξαγωγή του ερευνητικού μέρους της πτυχιακής εργασίας χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια, προκειμένου να συλλεχθούν τα απαραίτητα στοιχεία, για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν.

Τα ερωτηματολόγια αυτά, απευθύνονταν σε καταναλωτές που κατοικούν στο Ηράκλειο και την Αθήνα.

Το δείγμα αποτελούνταν από 200 άτομα τα οποία επιλέχθηκαν τυχαία αφού η προσέγγιση τους δεν έγινε με βάση το κοινωνικοοικονομικό τους επίπεδο.

Η προσέγγισή των ατόμων έγινε τυχαία, μέσω της προσωπικής επαφής μαζί τους. Σε γενικές γραμμές δεν αντιμετωπίσαμε πολλές δυσκολίες. Βέβαια, υπήρξαν και ορισμένοι καταναλωτές-συμμετέχοντες στην έρευνα οι οποίοι δυσανασχέτησαν λίγο αρχικά, λόγω του μεγάλου αριθμού των ερωτήσεων, πιστεύοντας ότι θα έχαναν αρκετό χρόνο προκειμένου να απαντήσουν στις ερωτήσεις. Στο σημείο αυτό, χρειάστηκε να προσπαθήσουμε λίγο παραπάνω προκειμένου να συνεχίσουμε και με πολύ διακριτικό και ευχάριστο ύφος τους παρακινήσαμε να συνεχίσουν να μας απαντούν. Σε αυτό βοήθησε πολύ το γεγονός ότι η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε από εμάς, κι αυτό διότι είχαμε προβλέψει από πριν την πιθανότητα άρνησης απάντησης των ερωτηματολογίων από τους ερωτώμενους, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω. Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις, ευτυχώς ελάχιστες, που οι καταναλωτές αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα. Στην περίπτωση αυτή, δείξαμε απόλυτη κατανόηση και διακριτικότητα.

Επιπροσθέτως, επιλέξαμε τον συγκεκριμένο τρόπο προσέγγισης των ατόμων, διότι έτσι ήταν πιο εύκολο να μας εμπιστευθούν για τη διασφάλιση του απορρήτου και της ανωνυμίας τους, καθώς επίσης λύνονταν άμεσα οι τυχόν απορίες τους σχετικά με το ερωτηματολόγιο που τους ζητήθηκε να απαντήσουν.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου προέκυψαν από το θεωρητικό μέρος της εργασίας μας και απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί στην πτυχιακή εργασία μας.

Τώρα, όσον αφορά στην κωδικοποίηση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και οι επιμέρους αναλύσεις έγιναν με τη χρήση του προγράμματος και το Chi-square test (έλεγχος χ^2). Η παρούσα έρευνα είναι ποσοτική.

Τέλος, οι ενότητες των ερωτηματολογίων -βασικών εργαλείων της έρευνας μας- μέσω της χρήσης των οποίων ερευνούσαμε τις στάσεις – αντιλήψεις των καταναλωτών σε Ηράκλειο και Αθήνα σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα και τη βιολογική γεωργία γενικότερα, ήταν οι εξής:

A) Δημογραφικά στοιχεία

B) Γενικά Περιβαλλοντικά θέματα

Γ) Γενικά θέματα για βιολογική γεωργία και βιολογικά προϊόντα

Δ) Ειδικά θέματα για βιολογικά προϊόντα

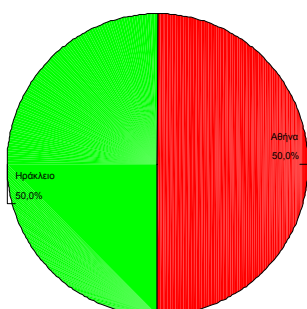
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Ανάλυση αποτελεσμάτων της έρευνας

7.1 Παρουσίαση αποτελεσμάτων των στατιστικών πινάκων που αφορούν τις στάσεις-αντιλήψεις των καταναλωτών σε Ηράκλειο και Αθήνα για τα βιολογικά προϊόντα.

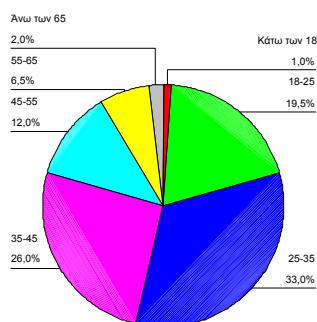
A. Δημογραφικά στοιχεία

A1. Τόπος κατοικίας

- Όσον αφορά στην ερώτηση για τον τόπο κατοικίας, το 50% των ερωτηθέντων καταναλωτών διαμένει στην Αθήνα και το υπόλοιπο 50% στο Ηράκλειο.

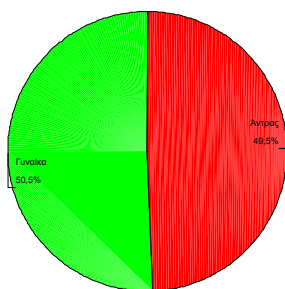
A.2. Ηλικία

- Όσον αφορά στην ερώτηση για την ηλικία των ερωτηθέντων καταναλωτών το 1% βρίσκεται κάτω από την ηλικία των 18, το 19,5% έχει ηλικία 18-25 ετών, το 33% έχει ηλικία 25-35 ετών, το 26% έχει ηλικία 35-45 ετών, το 12% έχει ηλικία από 45-55 ετών, το 6,5% έχει ηλικία από 55-65 ετών και το 2% των ερωτηθέντων έχει ηλικία άνω των 65 ετών.

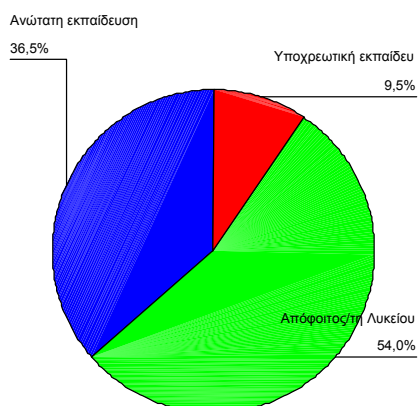
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (33%) έχει ηλικία από 25-35 ετών.

A.3. Φύλο

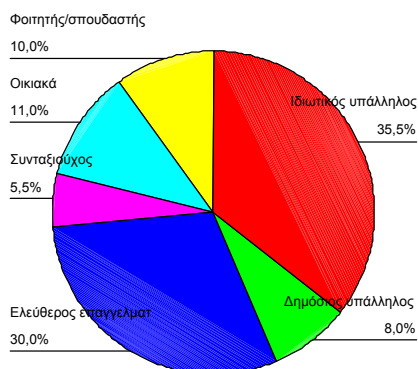
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το φύλο των ερωτηθέντων καταναλωτών το 49,5% είναι άντρες και το 50,5% είναι γυναίκες.
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (50,5%) είναι γυναίκες.

A.4 Μόρφωση

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων καταναλωτών, το 9,5% είναι απόφοιτοι γυμνασίου (υποχρεωτική εκπαίδευση), το 54% είναι απόφοιτοι λυκείου και τέλος το 36,5% έχει εκπαιδευτεί σε ανώτατες σχολές.
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (54%) είναι απόφοιτοι λυκείου.

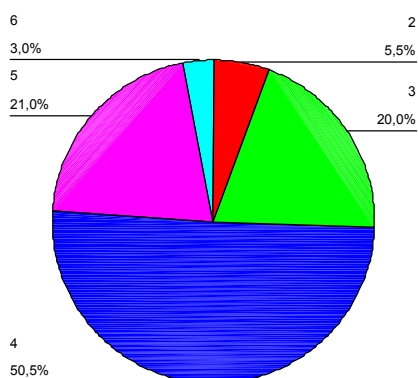
A.5. Επάγγελμα

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το επάγγελμα των ερωτηθέντων καταναλωτών το 35,5% εργάζονται ως ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 8% εργάζονται ως δημόσιοι υπάλληλοι, το 30% εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες, το 5,5% είναι συνταξιούχοι, το 11% ασχολούνται με τα οικιακά και το 10% είναι φοιτητές/σπουδαστές.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά παρατηρείται πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων καταναλωτών (35,5%) είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι.

A.6. Αριθμός μελών της οικογένειάς σας

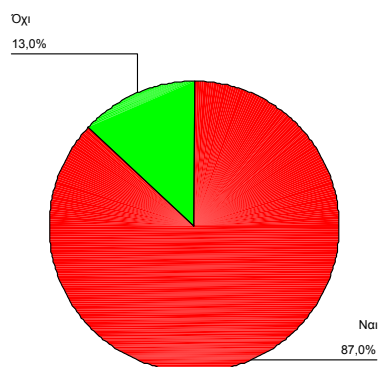

- Όσον αφορά στην ερώτηση για τον αριθμό των μελών της οικογένειάς των ερωτηθέντων καταναλωτών το 5,5% αποτελείται από 2 μέλη, το 20% αποτελείται από 3 μέλη, το 50,5% αποτελείται από 4 μέλη και το 3% αποτελείται από 6 μέλη.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά παρατηρείται πως το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (50,5%) αποτελείται από 4 μέλη.

B. Γενικά περιβαλλοντικά θέματα

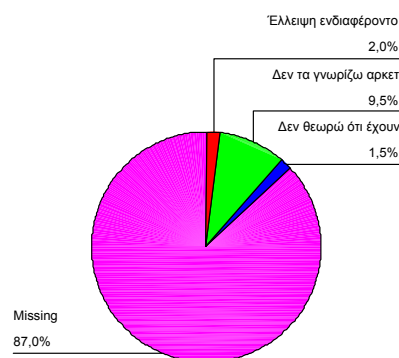
B.1 Σας ενδιαφέρουν τα προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το ενδιαφέρον των ερωτηθέντων καταναλωτών για τα προϊόντα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον το 87% των ερωτηθέντων εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα, ενώ το 13% των ερωτηθέντων δεν ενδιαφέρεται για τα προϊόντα αυτά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά παρατηρείται πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων καταναλωτών (87%) εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα.

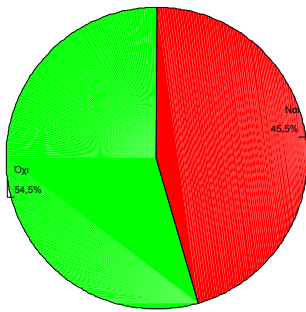
B.2 Σας ενδιαφέρει να αγοράζετε προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον;

- Όσον αφορά στο 13% των ερωτηθέντων καταναλωτών που απάντησαν ότι δεν ενδιαφέρονται για τα προϊόντα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον, το 2% από αυτούς δικαιολόγησε τη στάση αυτή λέγοντας ότι πρόκειται για έλλειψη ενδιαφέροντος, το 9,5% ανέφερε ότι δεν τα γνωρίζει αρκετά και το 1,5% ότι δεν θεωρεί πως έχουν σημαντική αξία.

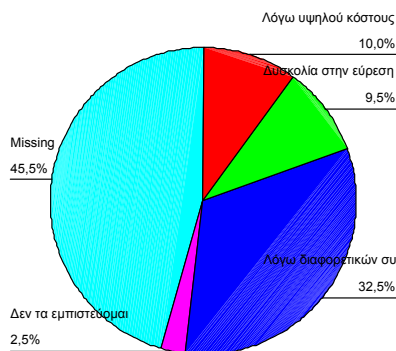
⇒ Από το 13% των ερωτηθέντων καταναλωτών που απάντησαν ότι δεν ενδιαφέρονται για τα προϊόντα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον, το

μεγαλύτερο ποσοστό, που είναι 9,5%, δικαιολόγησε τη στάση του λέγοντας ότι δεν τα γνωρίζει αρκετά.

- Σχετικά με την ερώτηση για το ενδιαφέρον των ερωτηθέντων καταναλωτών για αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον το 45,5% απήντησε θετικά στην αγορά τέτοιου είδους προϊόντων ενώ το 54,5% φαίνεται να έχει αρνητική στάση προς την αγορά των προϊόντων αυτών.

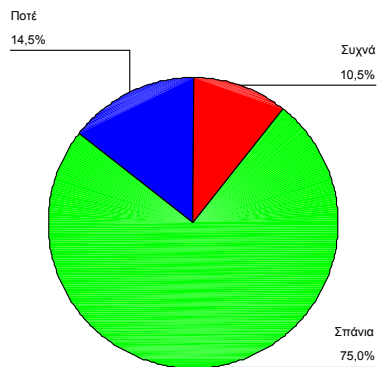
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει πως το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (54,5%) έχει αρνητική στάση για την αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον.

- Όσον αφορά στο 54,5% των ερωτηθέντων καταναλωτών που δεν ενδιαφέρεται για την αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον το 10% από αυτούς δικαιολόγησε τη στάση αυτή από το υψηλό κόστος τους, το 9,5% ανέφερε ότι υπάρχει δυσκολία στην εύρεση τους, το 32,5% απήντησε ότι έχουν διαφορετικές συνήθειες και το 2,5% απήντησε ότι δεν τα εμπιστεύεται για αυτό και δεν ενδιαφέρεται για την αγορά τους.

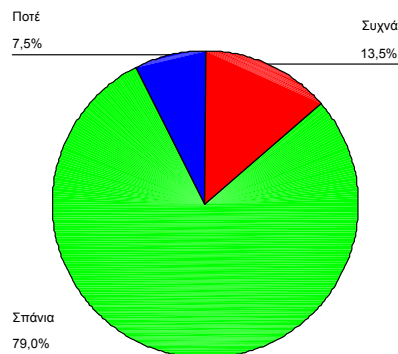
⇒ Από το 54,5% των ερωτηθέντων καταναλωτών που δεν ενδιαφέρεται για την αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον το μεγαλύτερο ποσοστό που είναι το 32,5% δεν ενδιαφέρεται λόγω διαφορετικών συνηθειών.

B.3 Πόσο συχνά αγοράζετε ένα προϊόν φιλικό προς το περιβάλλον;

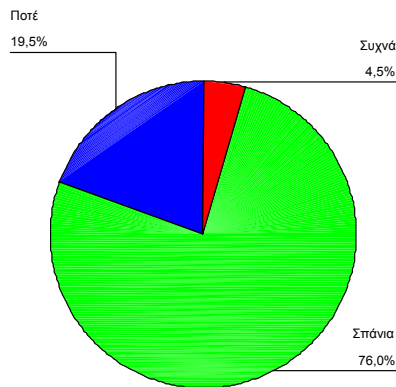
- Σχετικά με την ερώτηση που αφορά στη συχνότητα που οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν ένα προϊόν/υπηρεσία φιλικό προς το περιβάλλον πιστοποιημένο με το Ευρωπαϊκό Οικολογικό σήμα Ecolabel το 10,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά ένα προϊόν/υπηρεσία φιλικό προς το περιβάλλον, το 75% απήντησε ότι σπάνια αγοράζει τέτοιου είδους προϊόντα/υπηρεσίες και το 14,5% απήντησε ότι ποτέ δεν αγοράζει ένα τέτοιου είδους προϊόν/υπηρεσία.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων καταναλωτών που είναι το 75% σπάνια αγοράζει τέτοιου είδους προϊόντα/υπηρεσίες.

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον, το 13,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον, το 79% απήντησε ότι σπάνια αγοράζει βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον και μόλις το 7,5% απήντησε πως δεν αγοράζει ποτέ βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον.

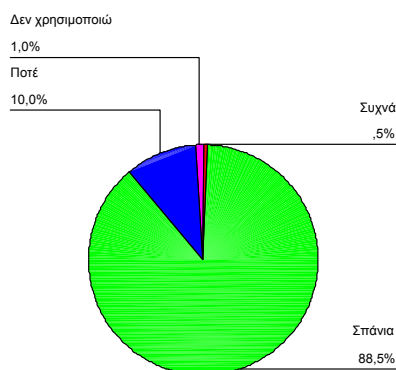
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων καταναλωτών (79%) σπάνια αγοράζει βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον

- Σχετικά με την ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν συσκευές με ενεργειακή σήμανση, φιλικές προς το περιβάλλον, το 4,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά, το 76% απήντησε ότι αγοράζει σπάνια και το 19,5% απήντησε ότι δεν αγοράζει ποτέ συσκευές με ενεργειακή σήμανση φιλικές προς το περιβάλλον

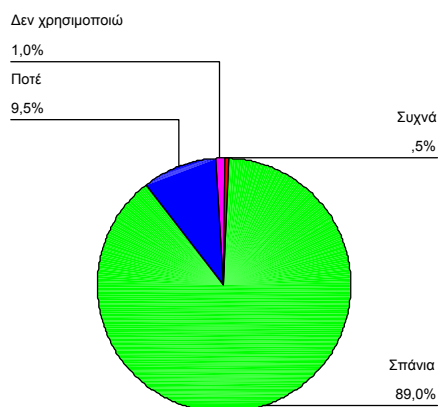
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων καταναλωτών (76%) αγοράζει σπάνια συσκευές με ενεργειακή σήμανση φιλικές προς το περιβάλλον.

B.4 Πόσο συχνά αγοράζετε τα ακόλουθα προϊόντα;

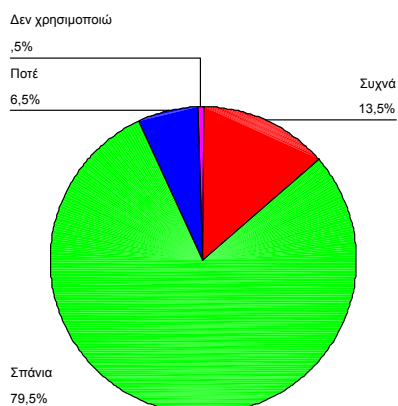
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν πλυντήριο ρούχων το 0,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά, το 88,5% απήντησε ότι αγοράζει σπάνια, το 10% απήντησε ποτέ και μόλις το 1% απήντησε ότι δεν χρησιμοποιεί πλυντήριο ρούχων

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (88,5%) αγοράζει σπάνια πλυντήριο ρούχων.

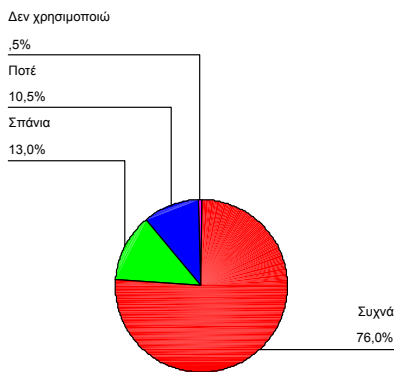
- Σχετικά με την ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν ψυγείο, το 0,5% απήντησε ότι αγοράζουν συχνά, το 89% απήντησε σπάνια, το 9,5% απήντησε ποτέ και το 1% απήντησε πως δε χρησιμοποιεί ψυγείο.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει πως το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (89%) απήντησε ότι αγοράζει σπάνια ψυγείο.

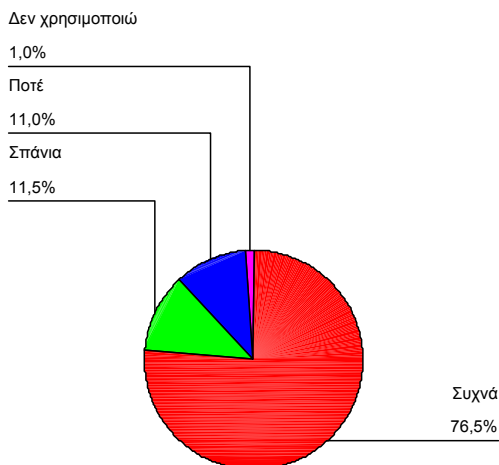
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν λάμπες φωτισμού, το 13,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά, το 79,5% απήντησε ότι αγοράζει σπάνια, το 6,5% απήντησε ποτέ και το 0,5% απήντησε ότι δεν χρησιμοποιεί λάμπες φωτισμού.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (79,5%) αγοράζει σπάνια λάμπες φωτισμού.

- Σχετικά με την ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν απορρυπαντικά, το 76% απήντησε ότι αγοράζει συχνά, το 13% ότι αγοράζει σπάνια, το 10,5% ότι δεν αγοράζει ποτέ και το 0,5% απήντησε ότι δεν χρησιμοποιεί απορρυπαντικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (76%) αγοράζει συχνά απορρυπαντικά.

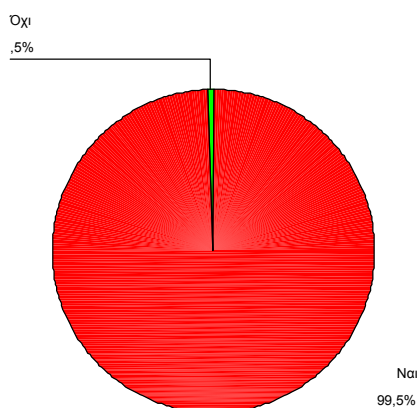

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το πόσο συχνά οι ερωτηθέντες καταναλωτές αγοράζουν χαρτί οικιακής χρήσης, το 76,5% απήντησε ότι αγοράζει συχνά, το 11,5% απήντησε ότι αγοράζει σπάνια, το 11% ότι δεν αγοράζει ποτέ και το 1% απήντησε ότι δεν χρησιμοποιεί χαρτί οικιακής χρήσης

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (76,5%) αγοράζει συχνά χαρτί οικιακής χρήσης.

Γ. Γενικά θέματα για βιολογική γεωργία και βιολογικά προϊόντα

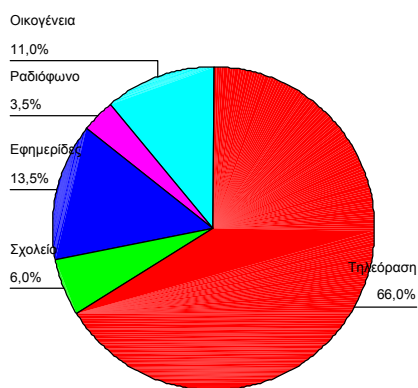
Γ.1 Γνωρίζετε τι είναι βιολογική γεωργία;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία, το 99,5% απήντησε ότι γνωρίζει ενώ το 0,5% απήντησε ότι δεν γνωρίζει τι είναι η βιολογική γεωργία.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (99,5%) απήντησε ότι γνωρίζει τι είναι βιολογική γεωργία.

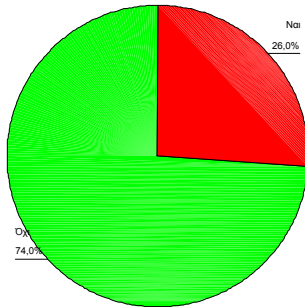
Γ.2 Αν ναι, από πού;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το από πού οι ερωτηθέντες καταναλωτές γνωρίζουν τη βιολογική γεωργία, το 66% απήντησε ότι τη γνωρίζει από την τηλεόραση, το 6% από το σχολείο, το 13,5% από τις εφημερίδες, το 3,5% από το ραδιόφωνο και το 11% απήντησε ότι γνωρίζει την βιολογική γεωργία από την οικογένεια του.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (66%) απήντησε ότι γνωρίζει την βιολογική γεωργία από την τηλεόραση.

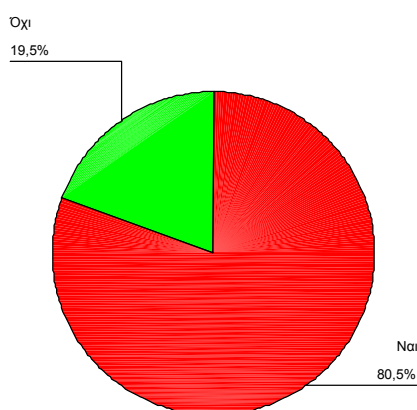
Γ.3 Υπάρχουν στο οικογενειακό – φιλικό σας περιβάλλον άτομα που ασχολούνται με βιοκαλλιέργειες;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν στο οικογενειακό περιβάλλον των ερωτηθέντων καταναλωτών υπάρχουν άτομα που ασχολούνται με τις βιοκαλλιέργειες, το 26% απήντησε θετικά ενώ το 74% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (74%) απήντησε αρνητικά για το αν στο οικογενειακό περιβάλλον τους υπάρχουν άτομα που ασχολούνται με τις βιοκαλλιέργειες.

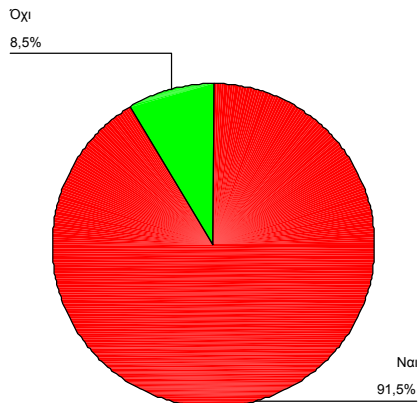
Γ.4 Πιστεύετε ότι η οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, άρωμα, χρώμα, υφή) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτερη από ότι στα συμβατικά;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές πιστεύουν πως οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, άρωμα, χρώμα, υφή κτλ) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά, το 80,5% απήντησε θετικά ενώ το 19,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (80,5%) έχει θετική άποψη για το αν οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα

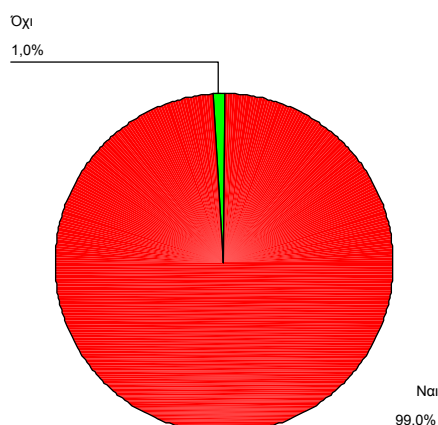
Γ.5 Πιστεύετε ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές πιστεύουν πως τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία, το 91,5% απήντησε θετικά ενώ το 8,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (91,5%) απήντησε θετικά στο αν πιστεύουν πως τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία.

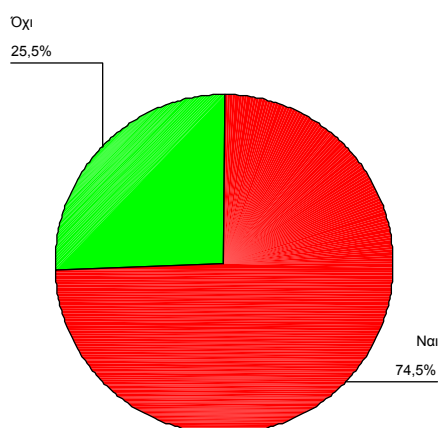
Γ.6 Γνωρίζετε αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές γνωρίζουν αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας, το 99% απήντησε θετικά ενώ το 1% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (99%) απήντησε θετικά για το αν γνωρίζουν ότι υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

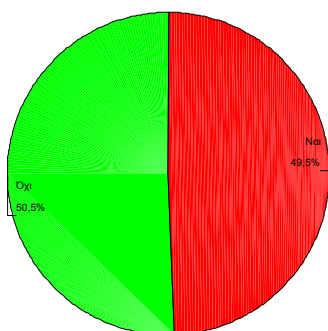
Γ.7 Θα αγοράζατε προϊόντα βιολογικής γεωργίας;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές θα αγόραζαν προϊόντα βιολογικής γεωργίας, το 74,5% απήντησε θετικά ενώ το 25,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (74,5%) απήντησε θετικά για το αν θα αγόραζε προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

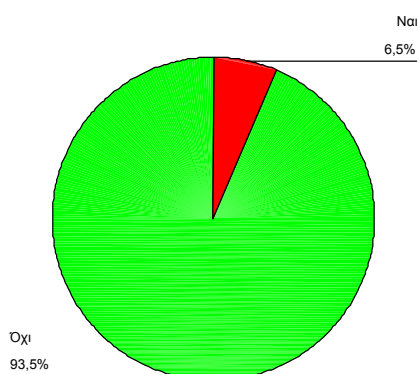
Γ.8 Θα σας ενδιέφερε να μάθετε περισσότερα για τη βιολογική γεωργία;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για τη βιολογική γεωργία, το 49,5% απήντησε θετικά ενώ το 50,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (50,5%) απήντησε αρνητικά στο αν ενδιαφέρεται να μάθει περισσότερα για την βιολογική γεωργία.

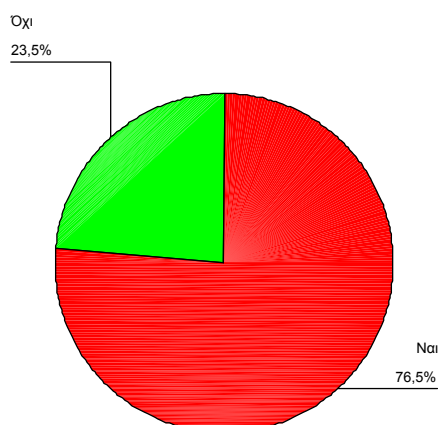
Γ.9 Εμπιστεύεστε όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές εμπιστεύονται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά, το 6,5% απήντησε θετικά ενώ το 93,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (93,5%) απήντησε αρνητικά για το εμπιστεύεται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά .

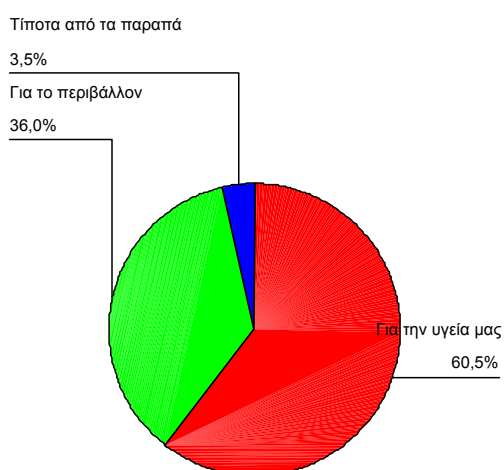
Γ.10 Γνωρίζετε τι είναι τι είναι πιστοποίηση προϊόντων;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές γνωρίζουν τι είναι πιστοποίηση προϊόντων, το 76,5% απήντησε θετικά ενώ το 23,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (76,5%) απήντησε θετικά για το γνωρίζει τι είναι πιστοποίηση προϊόντων.

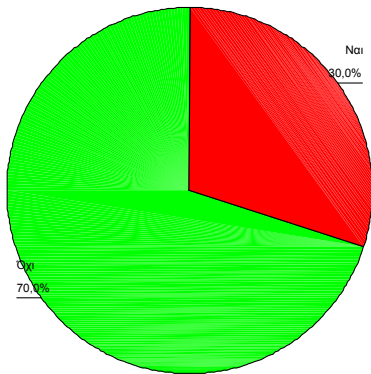
Γ.11 Η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία;

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές θεωρούν ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας, για το περιβάλλον, τίποτα από τα προηγούμενα, το 60,5% απήντησε ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας, το 36% απήντησε ότι έχει περισσότερη αξία για το περιβάλλον και το 3,5% απήντησε τίποτα από τα προηγούμενα.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (60,5%) απήντησε ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας.

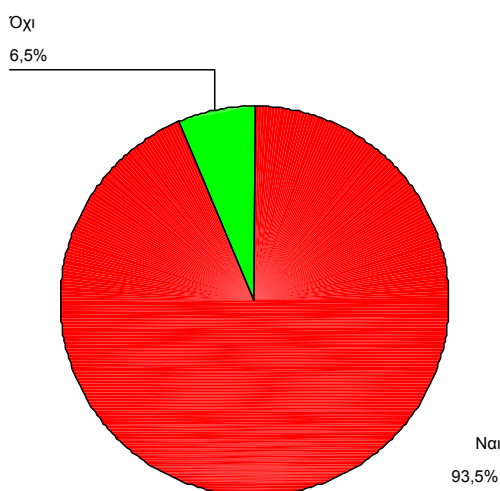
Γ.12 Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε ακριβότερα τα προϊόντα της βιολογικής γεωργίας;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές είναι διαθέσιμοι να πληρώσουν ακριβότερα τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας, το 30% απήντησε θετικά ενώ το 70% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (70%) απήντησε αρνητικά για το είναι διαθέσιμοι να πληρώσουν ακριβότερα τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

Γ.13 πιστεύετε ότι το κράτος πρέπει να ενισχύσει τη βιολογική γεωργία;

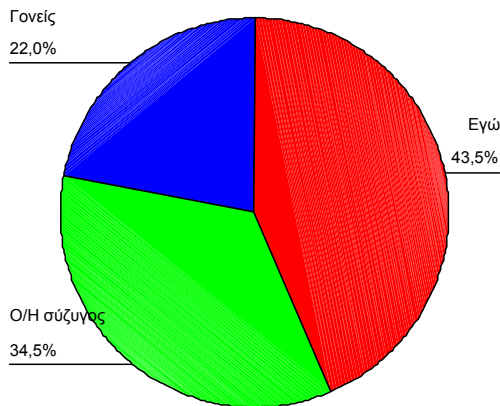

- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές πιστεύουν πως το κράτος πρέπει να ενισχύσει την τη βιολογική γεωργία, το 93,5% απήντησε θετικά ενώ το 6,5% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (93,5%) απήντησε θετικά για το αν πιστεύει ότι το κράτος πρέπει να ενισχύσει την βιολογική γεωργία.

Δ. Ειδικά θέματα για βιολογικά προϊόντα

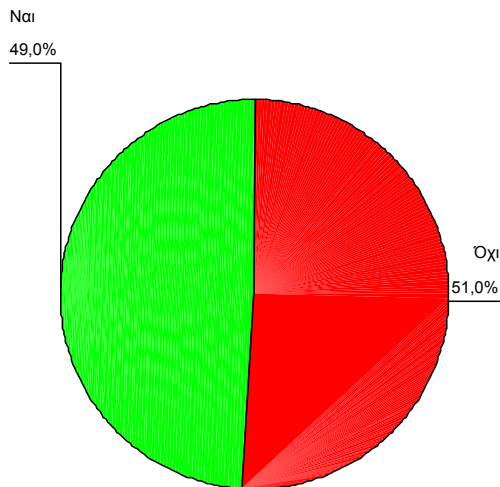
Δ.1 Ποιος επιλέγει τα τρόφιμα στην οικογένεια σας:

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το ποιος επιλέγει τα τρόφιμα στην οικογένεια των ερωτηθέντων καταναλωτών, το 43,5% απήντησε πως τα επιλέγουν οι ίδιοι, το 34,5% ο/η σύζυγος και το 22% πως τα επιλέγουν οι γονείς.

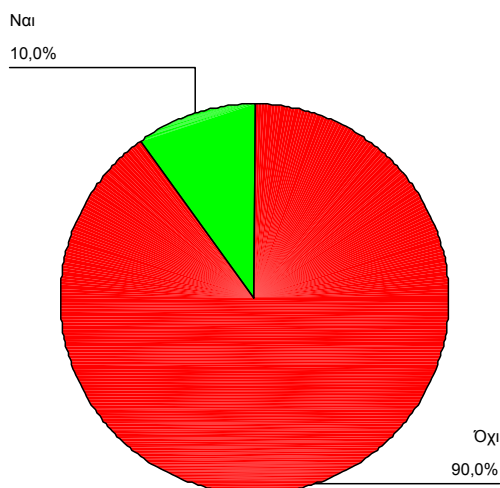
⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (43,5%) απήντησε πως τα τρόφιμα στην οικογένεια τα επιλέγουν οι ίδιοι.

Δ.2 Τι προσέχετε στην ετικέτα ενός τροφίμου;

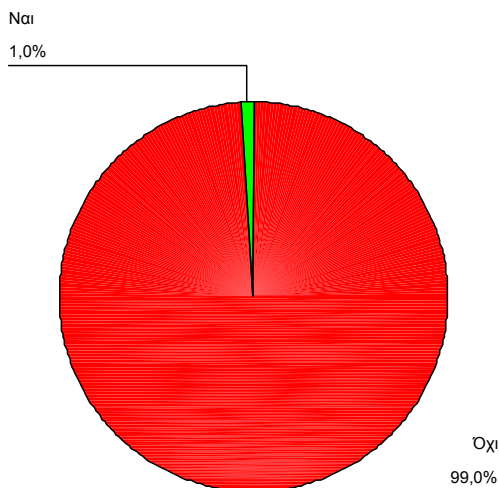
- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ονομασία πώλησης του προϊόντος, το 51% απήντησε θετικά ενώ το 49% απήντησε αρνητικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (51%) απήντησε θετικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ονομασία πώλησης του προϊόντος

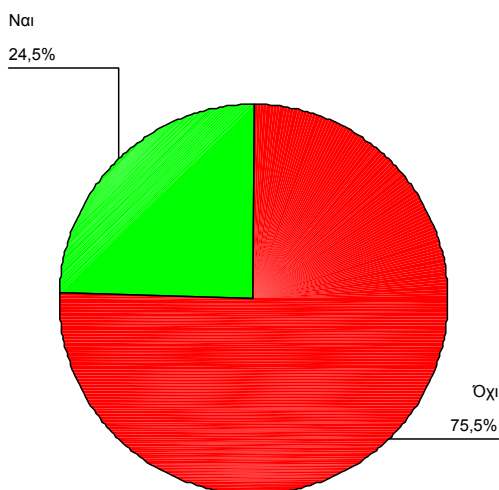
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τον κατάλογο των συστατικών, το 90% απήντησε αρνητικά ενώ το 10% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (90%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τον κατάλογο συστατικών

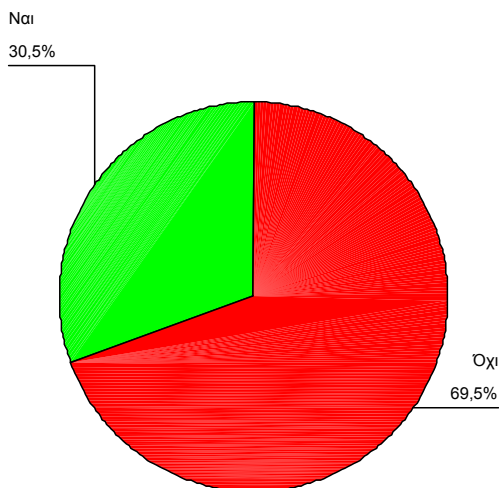
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την καθαρή ποσότητα, το 99% απήντησε αρνητικά ενώ το 1% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (99%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την καθαρή ποσότητα.

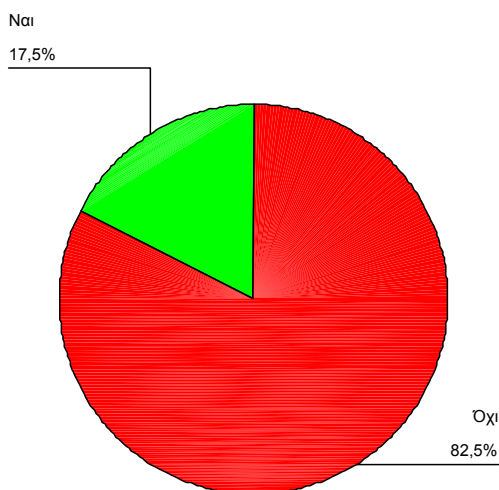
- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τις θερμίδες που περιέχει, το 75,5% απήντησε αρνητικά ενώ το 24,5% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (75,5%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τις θερμίδες που περιέχει.

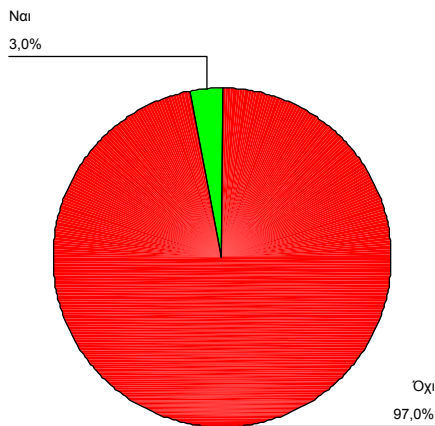
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τα λιπαρά που περιέχει, το 69,5% απήντησε αρνητικά ενώ το 30,5% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (69,5%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τα λιπαρά που περιέχει.

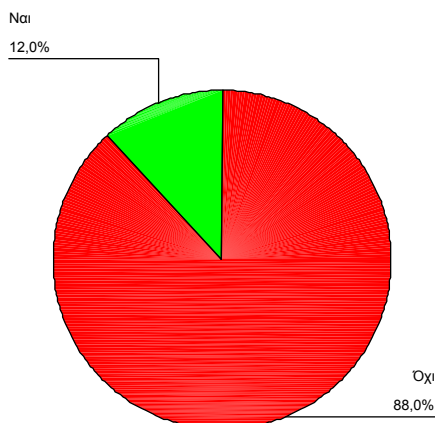
- Όσον αφορά στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τα πρόσθετα που περιέχει, το 82,5% απήντησε αρνητικά ενώ το 17,5% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (82,5%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τα πρόσθετα που περιέχει.

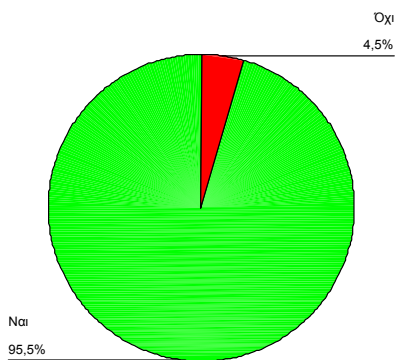
- Σχετικά με την ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ύπαρξη/περιεκτικότητα σε αλάτι, το 97% απήντησε αρνητικά ενώ το 3% απήντησε θετικά.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (97%) απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ύπαρξη/περιεκτικότητα σε αλάτι.

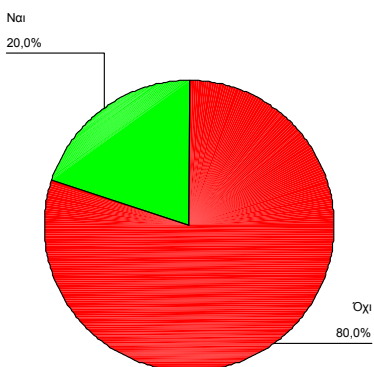
- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τα διατροφικά στοιχεία / θρεπτική αξία, το 88% των ερωτηθέντων απήντησε ότι προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τα διατροφικά στοιχεία / θρεπτική αξία ενώ το 12% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν προσέχει τα διατροφικά στοιχεία / θρεπτική αξία στην ετικέτα ενός τροφίμου.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, λαμβάνει σοβαρά υπόψη την αναγραφόμενη στην ετικέτα ενός τροφίμου, θρεπτική αξία /διατροφικά στοιχεία.

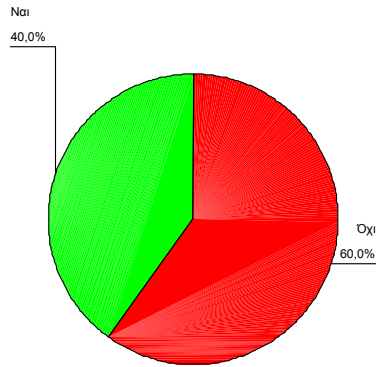
- Σχετικά με την ερώτηση που σχετίζεται με το εάν οι ερωτηθέντες καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία λήξης, το 4,5% των ερωτηθέντων απήντησαν ότι δεν λαμβάνουν υπόψη την ημερομηνία λήξης ενός τροφίμου ενώ το 95,5% απήντησαν ότι προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία λήξης.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία λήξης.

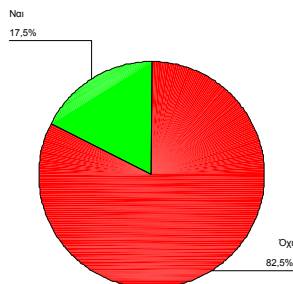
- Σχετικά με την ερώτηση που αφορά στο αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία παραγωγής, το 80% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία παραγωγής ενώ το 20% των ερωτηθέντων απήντησε ότι προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία παραγωγής.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη την ημερομηνία παραγωγής ενός τροφίμου.

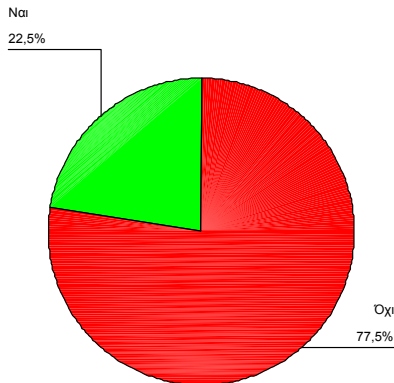
- Αναφορικά με την ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τις ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης, το 60% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν προσέχει τις ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης στην ετικέτα ενός τροφίμου, ενώ το 40% των ερωτηθέντων απήντησε ότι λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης στην ετικέτα ενός τροφίμου.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης που αναγράφονται στην ετικέτα ενός τροφίμου.

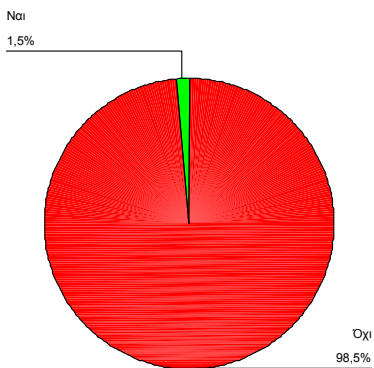
- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης, το 82,5% απήντησε ότι δεν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης, ενώ το 17,5% απήντησε ότι λαμβάνει υπόψη τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης ενός τροφίμου.

⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν λαμβάνει σοβαρά υπόψη τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης ενός τροφίμου.

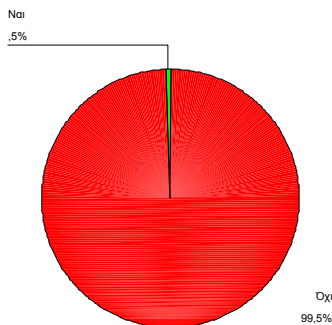
- Σχετικά με την ερώτηση που αφορά στο αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τους διάφορους ισχυρισμούς (κατά της χοληστερίνης, ιχνοστοιχεία, φρέσκο, light, κ.λ.π.), το 77,5% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τους διάφορους ισχυρισμούς ενώ το 22,5% απήντησε ότι λαμβάνει σοβαρά υπόψη του τους ισχυρισμούς που αναγράφονται στην ετικέτα ενός τροφίμου.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών (77,5%), δεν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τους διάφορους ισχυρισμούς.

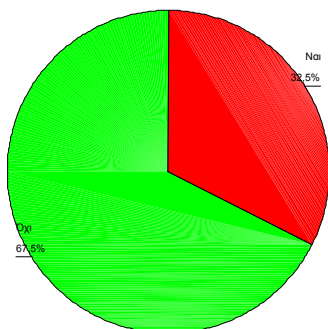
- Αναφορικά με την ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου τα σήματα ποιότητας (ISO, HACCP κ.λ.π.), το 98,5% απήντησε ότι δεν προσέχει τα σήματα ποιότητας στην ετικέτα ενός τροφίμου, ενώ το 1,5% απήντησε ότι λαμβάνει υπόψη του τα αναγραφόμενα στην ετικέτα ενός τροφίμου σήματα ποιότητας.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν προσέχει τα σήματα ποιότητας που αναγράφονται στην ετικέτα ενός τροφίμου.

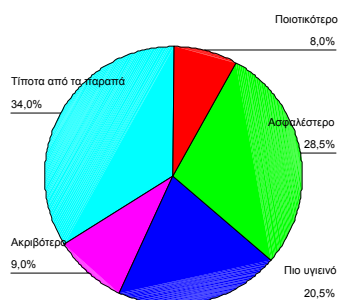
- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές προσέχουν στην ετικέτα ενός τροφίμου κάτι άλλο, το 99,5% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν προσέχει κάτι άλλο στην ετικέτα ενός τροφίμου, ενώ το 0,5% απήντησε ότι προσέχει κάτι άλλο από τα προαναφερόμενα στοιχεία (τόπος παραγωγής/προέλευσης, ισχυρισμούς, σήματα ποιότητας κ.λ.π.).
 ⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν προσέχει κάτι άλλο στην ετικέτα ενός τροφίμου.

Δ.3 Γνωρίζετε για τα προϊόντα ΠΟΠ,(Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης), ΠΓΕ (Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης) ή ΕΠΙΠ (Εγγυημένων Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων)

- Σχετικά με την ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές γνωρίζουν ένα από τα προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ, το 32% των ερωτηθέντων απήντησε ότι γνωρίζουν κάποιο από τα προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ, ενώ το 67,5% απήντησε ότι δεν γνωρίζει κάποιο από τα προαναφερόμενα προϊόντα.
 ⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν γνωρίζει κάποιο από τα προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ.

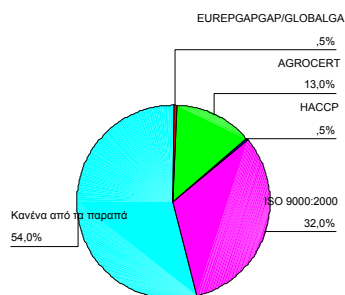
Δ.4 Θεωρείτε ότι ένα προϊόν ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΠΙ είναι: Α) ποιοτικότερο Β) ασφαλέστερο Γ) πιο υγιεινό Δ) ακριβότερο Ε) τίποτα από τα παραπάνω

- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι καταναλωτές πιστεύουν ότι ένα προϊόν ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΠΙ, είναι ποιοτικότερο, ασφαλέστερο, πιο υγιεινό, ακριβότερο ή τίποτα από τα προηγούμενα, το 8% των ερωτηθέντων απήντησε ότι είναι ποιοτικότερο, το 28,5% απήντησε ότι είναι ασφαλέστερο, το 20,5% απήντησε ότι είναι πιο υγιεινό, το 9% απήντησε ότι είναι ακριβότερο και το 34% απήντησε ότι θεωρεί πως δεν είναι τίποτα από τα προηγούμενα.

⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών θεωρεί ότι ένα προϊόν ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΠΙ δεν είναι ποιοτικότερο, ασφαλέστερο, πιο υγιεινό ή ακριβότερο.

Δ.5 Ποιο από τα παρακάτω σήματα γνωρίζετε; Α) EUREPGAPGAP/GLOBALGAP, Β) AGROCERT, Γ) HACCP, Δ) ISO 9000:2000, Ε) κανένα από αυτά

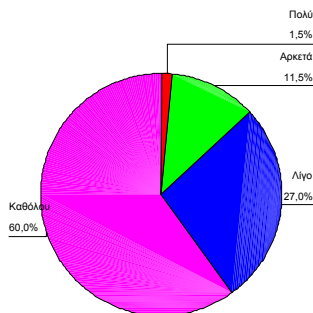

- Αναφορικά με την ερώτηση για το ποια από τα παρακάτω σήματα (EUREPGAPGAP/GLOBALGAP, AGROCERT, HACCP, ISO 9000:2000, ή κανένα από αυτά) γνωρίζουν οι ερωτώμενοι καταναλωτές, το 0,5% των ερωτηθέντων καταναλωτών απήντησε ότι γνωρίζει το σήμα EUREPGAPGAP/GLOBALGAP, το

13% απήντησε ότι γνωρίζει το σήμα AGROCERT, το 0,5% απήντησε ότι γνωρίζει το σήμα HACCP, το 32% απήντησε ότι γνωρίζει το σήμα ISO 9000:2000 και το 54% απήντησε ότι δεν γνωρίζει κανένα από τα προηγούμενα σήματα.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά ότι το σήμα που είναι περισσότερο γνωστό στους συμμετέχοντες-καταναλωτές είναι το ISO 9000:2000.

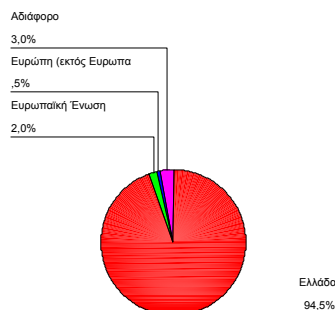
Δ.6 Η ύπαρξη κάποιας εκ των παραπάνω σημάνσεων πόσο επηρεάζει τη γνώμη σας για το προϊόν;

- Όσον αφορά στην ερώτηση για το βαθμό που οι ερωτηθέντες καταναλωτές επηρεάζονται από την ύπαρξη κάποιας σήμανσης στο προϊόν που αγοράζουν, το 1,5% απήντησε ότι επηρεάζονται πολύ, το 11,5% απήντησε ότι επηρεάζονται αρκετά, το 27% ότι επηρεάζονται λίγο και το 60% απήντησε πως δεν επηρεάζονται καθόλου.

⇒ Από τα παραπάνω ποσοστά προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών (60%) απήντησε πως δεν επηρεάζονται καθόλου από την ύπαρξη κάποιας σήμανσης στο προϊόν που αγοράζουν.

Δ.7 Προτιμάτε προϊόντα από: Α) Ελλάδα Β) Ευρωπαϊκή Ένωση Γ) Ευρώπη (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης) Δ) Αδιάφορο

- Σχετικά με την ερώτηση του ερωτηματολογίου: «Προτιμάτε προϊόντα προερχόμενα από»:

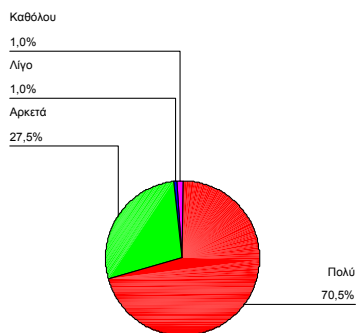
1. Ελλάδα,

2. Ευρωπαϊκή Ένωση,
3. Ευρώπη (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης),
4. αδιάφορο,

το 94,5% των ερωτώμενων απήντησε ότι, προτιμά προϊόντα από Ελλάδα, το 2% απήντησε ότι προτιμά προϊόντα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 0,5% απήντησε ότι προτιμά προϊόντα που προέρχονται από την Ευρώπη (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης) και το 3% των ερωτηθέντων απήντησε ότι τους είναι αδιάφορη η χώρα προέλευσης των προϊόντων που αγοράζουν.

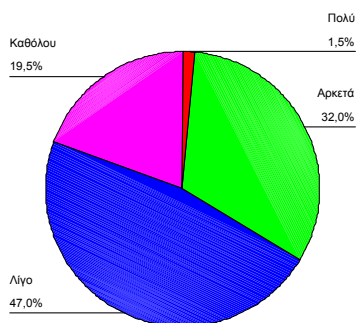
⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων- καταναλωτών προτιμά τα ελληνικά εγχώρια προϊόντα και όχι τα προϊόντα που προέρχονται από άλλες χώρες.

Δ.8 Κατά πόσο εμπιστεύεστε τα παρακάτω προϊόντα: Α) Επώνυμα προϊόντα Β) Προϊόντα Ιδιωτικής Ετικέτας Γ) Ανώνυμα προϊόντα Δ) Τρόφιμα γνωστού σας παραγωγού Ε) Βιολογικά τρόφιμα ΣΤ) Ελληνικά τρόφιμα Ζ) Εισαγόμενα τρόφιμα Η) Φρούτα και λαχανικά Θ) Προμαγειρεμένα Ι) Κατεψυγμένα Κ) Προϊόντα light Λ) Γενετικά τροποποιημένα Μ) Παραδοσιακά προϊόντα

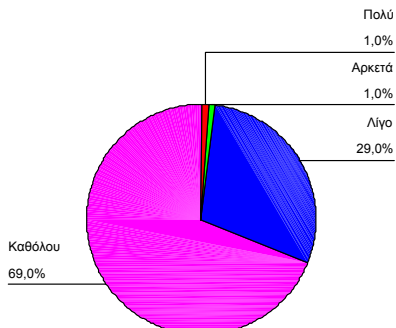
- Αναφορικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα επώνυμα προϊόντα, το 70,5% των συμμετεχόντων στην έρευνα, απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 27,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 1% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το υπόλοιπο 1% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν εμπιστεύονται καθόλου τα επώνυμα προϊόντα.

⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται πολύ τα επώνυμα προϊόντα.

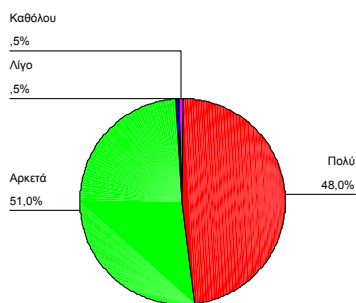
- Σχετικά με την ερώτηση, που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, το 1,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 32% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 47% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και τέλος το 19,5% των ερωτώμενων απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας.

⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών εμπιστεύεται λίγο τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας.

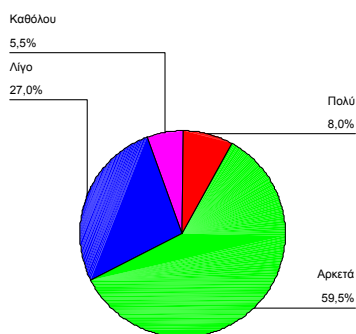
- Όσον αφορά στην ερώτηση, που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα ανώνυμα προϊόντα, το 1% των ερωτηθέντων απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 1% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 29% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 69% των ερωτώμενων απήντησε ότι δεν τα εμπιστεύεται καθόλου.

⇒ Από τα ποσοστά που αναφέρονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, δεν εμπιστεύεται καθόλου τα ανώνυμα προϊόντα.

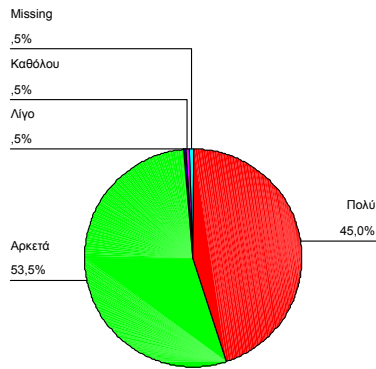
- Σχετικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην έρευνα καταναλωτές, εμπιστεύονται τα τρόφιμα γνωστού τους παραγωγού, το 48% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 51% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το υπόλοιπο 0,5% απήντησε των ερωτώμενων, απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα τρόφιμα γνωστού παραγωγού.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται αρκετά τα τρόφιμα γνωστού παραγωγού.

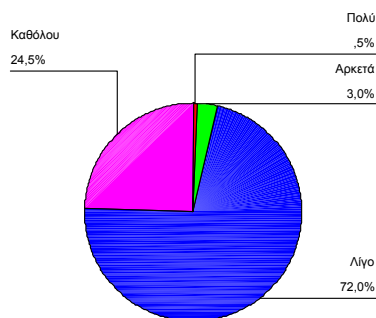
- Αναφορικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό τον οποίο οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα βιολογικά τρόφιμα, το 8% των καταναλωτών απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 59,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 27% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 5,5% των ερωτώμενων απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα βιολογικά τρόφιμα.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται αρκετά τα βιολογικά τρόφιμα.

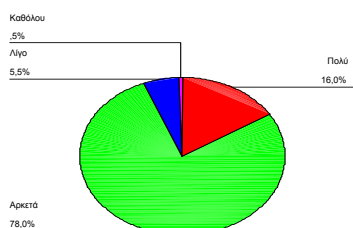
- Όσον αφορά στην ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό τον οποίο οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα ελληνικά τρόφιμα, το 45% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 53,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το υπόλοιπο 0,5% απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα ελληνικά προϊόντα.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται αρκετά τα ελληνικά τρόφιμα.

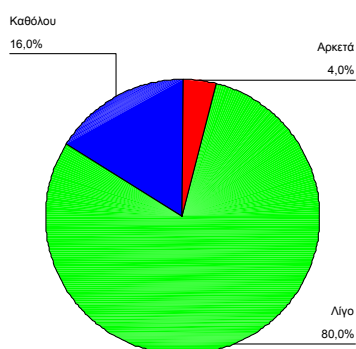
- Σχετικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα εισαγόμενα τρόφιμα, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 3% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 72% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 24,5% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα εισαγόμενα τρόφιμα.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται λίγο τα εισαγόμενα τρόφιμα.

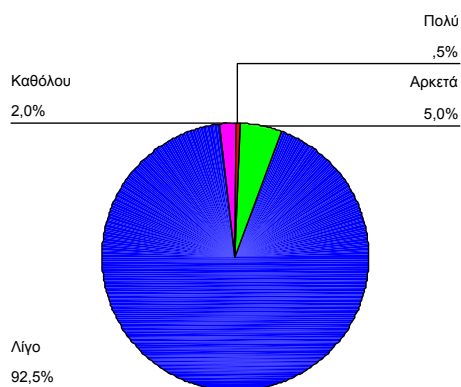
- Αναφορικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι καταναλωτές εμπιστεύονται τα φρούτα και τα λαχανικά, το 16% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 78% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 5,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και 0,5% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα φρούτα και τα λαχανικά.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται αρκετά τα φρούτα και τα λαχανικά.

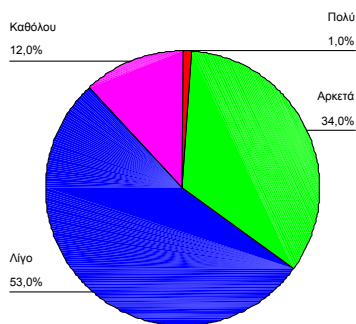
- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα προμαγειρευμένα τρόφιμα, το 4% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 80% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 16% απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα προμαγειρευμένα τρόφιμα.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών εμπιστεύεται λίγο τα προμαγειρευμένα τρόφιμα.

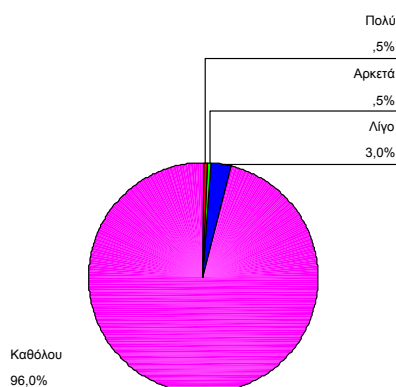
- Σχετικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα κατεψυγμένα προϊόντα, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 92,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 2% απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα κατεψυγμένα τρόφιμα.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται λίγο τα κατεψυγμένα τρόφιμα.

- Αναφορικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα προϊόντα light, το 1% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 34% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 53% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 12% των ερωτηθέντων, απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα προϊόντα light.

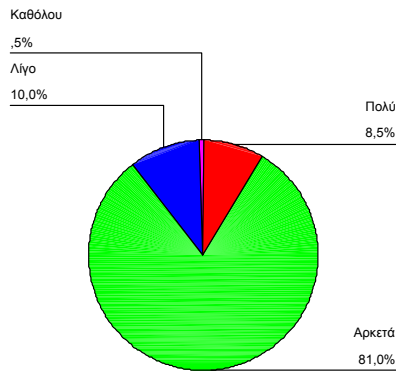
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών εμπιστεύεται λίγο τα προϊόντα light.

- Όσον αφορά στην ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 0,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 3% απήντησε

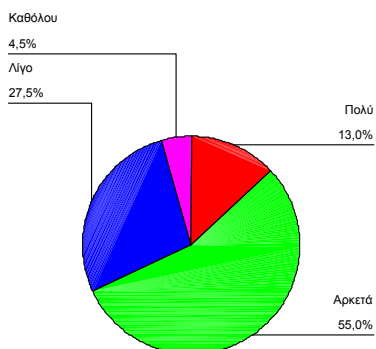
ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 96% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν τα εμπιστεύεται καθόλου.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών δεν εμπιστεύεται καθόλου τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα.

- Σχετικά με την ερώτηση που αφορά στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα παραδοσιακά τρόφιμα, το 8,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται πολύ, το 81% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 10% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 0,5% απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα παραδοσιακά προϊόντα.

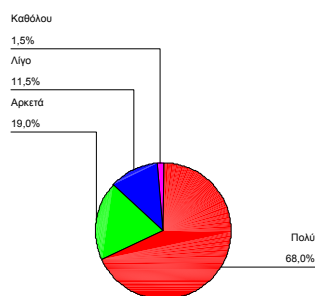
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, εμπιστεύεται αρκετά τα παραδοσιακά προϊόντα.

- Αναφορικά με την ερώτηση η οποία αναφέρεται στο βαθμό που οι ερωτώμενοι εμπιστεύονται τα βιολογικά τρόφιμα, το 13% απήντησε ότι εμπιστεύεται πολύ τα βιολογικά τρόφιμα, το 55% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται αρκετά, το 27,5% απήντησε ότι τα εμπιστεύεται λίγο και το 4,5% των συμμετεχόντων στην έρευνα, απήντησε ότι δεν εμπιστεύεται καθόλου τα βιολογικά τρόφιμα.

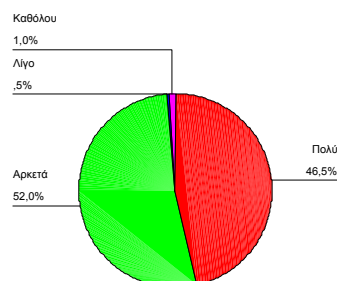
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών εμπιστεύεται αρκετά τα βιολογικά τρόφιμα.

Δ.9 Πόσο επηρεάζει κάθε ένας από τους παρακάτω παράγοντες την απόφασή σας στην αγορά κάποιου τροφίμου; Α) Τιμή Β) Επωνυμία Γ) Θρεπτική αξία Δ) Λειτουργικότητα συσκευής Ε) Γεωγραφική προέλευση ΣΤ) Βιολογικό προϊόν Ζ) Γενετικά τροποποιημένο προϊόν

- Σχετικά με την ερώτηση που σχετίζεται με το βαθμό που επηρεάζει η τιμή την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 68% απήντησε ότι η απόφασή του για την αγορά κάποιου τροφίμου επηρεάζεται πολύ από την τιμή, το 19% απήντησε ότι η απόφασή του επηρεάζεται αρκετά από την τιμή, το 11,5% απήντησε ότι η απόφασή του επηρεάζεται λίγο από την τιμή και τέλος το 1,5% απήντησε ότι η απόφασή του για την αγορά κάποιου τροφίμου δεν επηρεάζεται καθόλου από την τιμή.

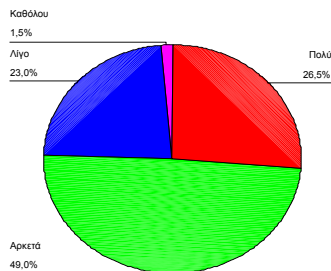
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών επηρεάζεται από την τιμή, προκειμένου να αποφασίσει να αγοράσει ή όχι κάποιο τρόφιμο.

- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το βαθμό που επηρεάζει η επωνυμία την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 46,5% απήντησε ότι επηρεάζεται πολύ από την επωνυμία προκειμένου να αγοράσει κάποιο

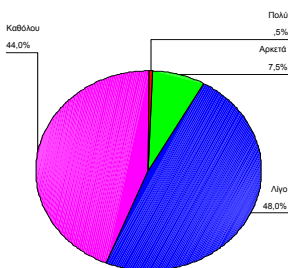
τρόφιμο, το 52% απάντησε ότι επηρεάζεται αρκετά από την επωνυμία, το 0,5% απάντησε ότι επηρεάζεται λίγο και τέλος το 1% των ερωτώμενων, απάντησε ότι η επωνυμία δεν επηρεάζει καθόλου την απόφαση τους για την αγορά κάποιου τροφίμου.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών επηρεάζεται πολύ από την επωνυμία κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

- Αναφορικά με την ερώτηση που αφορά στο βαθμό που η θρεπτική αξία επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 26,5% απάντησε ότι επηρεάζεται πολύ από τη θρεπτική αξία για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 49% απάντησε ότι επηρεάζεται αρκετά, το 23% απάντησε ότι επηρεάζεται λίγο και τέλος το 1,5% των ερωτώμενων απάντησε ότι η θρεπτική αξία δεν επηρεάζει καθόλου την απόφαση τους προκειμένου να αγοράσουν ή όχι ένα τρόφιμο.

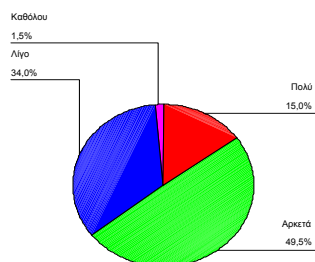
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών επηρεάζεται αρκετά από τη θρεπτική αξία ενός τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

- Όσον αφορά στην ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που η λειτουργικότητα της συσκευασίας, επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 0,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι επηρεάζεται πολύ από τη λειτουργικότητα της συσκευασίας κάποιου τροφίμου στην απόφαση του για το αν θα το αγοράσει ή όχι, το 7,5% απάντησε ότι επηρεάζεται αρκετά από τη λειτουργικότητα της συσκευασίας, το 48% απάντησε ότι επηρεάζεται λίγο και τέλος

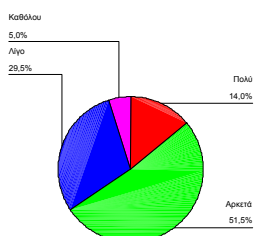
το 44% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν επηρεάζεται καθόλου από τη λειτουργικότητα της συσκευασίας κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών επηρεάζεται λίγο από τη λειτουργικότητα της συσκευασίας κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα προχωρήσει στην αγορά του ή όχι.

- Σχετικά με την ερώτηση που αναφέρεται στο βαθμό που η γεωγραφική προέλευση επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά κάποιου τροφίμου, το 15% των ερωτηθέντων απήντησε ότι επηρεάζεται πολύ από τη γεωγραφική προέλευση κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει αν θα το αγοράσει ή όχι, το 49,5% απήντησε ότι επηρεάζεται αρκετά από τη γεωγραφική προέλευση, το 34% απήντησε ότι επηρεάζεται λίγο και τέλος το 1,5% απήντησε ότι δεν επηρεάζεται καθόλου από τη γεωγραφική προέλευση κάποιου τροφίμου, στην απόφαση του για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

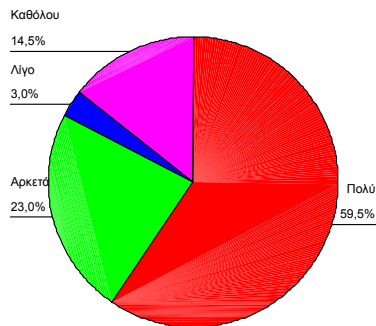
⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, επηρεάζεται αρκετά από τη γεωγραφική προέλευση κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

- Αναφορικά με την ερώτηση που αφορά στο βαθμό που ένα βιολογικό προϊόν επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά του, το 14% των ερωτηθέντων απήντησε ότι επηρεάζεται πολύ από το εάν ένα προϊόν είναι βιολογικό ή όχι, προκειμένου να αποφασίσουν για το αν θα το αγοράσουν ή όχι, το 51,5% απήντησε ότι επηρεάζεται αρκετά από το αν ένα προϊόν είναι βιολογικό, το 29,5%

απήντησε ότι επηρεάζεται λίγο και το 5% των ερωτηθέντων, απήντησε ότι δεν επηρεάζεται καθόλου από το εάν ένα προϊόν είναι βιολογικό ή όχι, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών, επηρεάζεται αρκετά από το εάν ένα προϊόν είναι βιολογικό ή όχι, προκειμένου να αποφασίσει για την αγορά του.

- Όσον αφορά στην ερώτηση που σχετίζεται με το βαθμό που ένα γενετικά τροποποιημένο προϊόν επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων για την αγορά του, το 59,5% των ερωτηθέντων, απήντησε ότι επηρεάζεται πολύ από το εάν ένα προϊόν είναι γενετικά τροποποιημένο ή όχι, προκειμένου να αποφασίσει για την αγορά του, το 23% απήντησε ότι επηρεάζεται αρκετά, το 3% απήντησε ότι επηρεάζεται λίγο και τέλος το 14,5% των ερωτηθέντων απήντησε ότι δεν επηρεάζεται καθόλου από το εάν ένα προϊόν είναι γενετικά τροποποιημένο ή όχι, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι.

⇒ Από τα ποσοστά που παρουσιάζονται παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων-καταναλωτών επηρεάζεται πολύ από το εάν ένα προϊόν είναι γενετικά τροποποιημένο, στην απόφαση του για το αν θα προχωρήσει στην αγορά του ή όχι.

7.2 Παρουσίαση στάσεων-αντιλήψεων των καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα, με βάση τον τόπο διαμονής τους (Ηράκλειο και Αθήνα).

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΟΡΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

Total: σύνολο

Count: Μέτρηση

Crosstab: διασταύρωση

Chi – square test: έλεγχος χ^2

Crosstab

Count		Γ1 Γνωρίζετε τι είναι η βιολογική γεωργία;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	100		100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	99	1	100
Total		199	1	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,005 ^b	1	,316		
Continuity Correction ^a	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	1,391	1	,238		
Fisher's Exact Test				1,000	,500
Linear-by-Linear Association	1,000	1	,317		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι από τους 200 ερωτηθέντες καταναλωτές και των δυο πόλεων μαζί (Ηράκλειο και Αθήνα), οι 199 γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία ενώ ο 1 όχι. Από τους 199 που γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία οι 100 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 99 στο Ηράκλειο, ενώ ο ένας που δεν γνωρίζει τι είναι βιολογική γεωργία διαμένει μόνιμα στο Ηράκλειο.

⇒ .Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών, γνωρίζει τι είναι η βιολογική γεωργία και από αυτούς οι περισσότεροι διαμένουν στην Αθήνα.

Crosstab

Count

	Γ2 Αν γνωρίζετε την βιολογική γεωργία, από που;					Total
	Τηλεόραση	Σχολείο	Εφημερίδες	Ραδιόφωνο	Οικογένεια	
A1 Τόπος 1 Αθήνα	67	2	15	3	13	100
Κατοικίας 2 Ηράκλειο	65	10	12	4	9	100
Total	132	12	27	7	22	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,567 ^a	4	,161
Likelihood Ratio	7,061	4	,133
Linear-by-Linear Association	,315	1	,574
N of Valid Cases	200		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι από τους 200 ερωτηθέντες καταναλωτές που γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία, οι 132 το γνωρίζουν από την τηλεόραση, από αυτούς οι 67 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 65 στο Ηράκλειο. Οι 12 γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία από το σχολείο, από αυτούς οι 2 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 10 στο Ηράκλειο. Οι 27 γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία από τις εφημερίδες, από αυτούς οι 15 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα ενώ οι υπόλοιποι 12 στο Ηράκλειο. Οι 7 γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία από το ραδιόφωνο, από αυτούς οι 3 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 4 στο Ηράκλειο. Και οι 22 γνωρίζουν τι είναι βιολογική γεωργία μέσα από την οικογένεια, από αυτούς οι 13 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 9 στο Ηράκλειο.

⇒ Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών γνωρίζει τι είναι η βιολογική γεωργία από την τηλεόραση και από αυτούς οι περισσότεροι διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα.

Crosstab

Count		Γ4 Πιστεύετε ότι οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, άρωμα, χρώμα, υφή) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι απ' ότι στα συμβατικά;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος Κατοικίας	1 Αθήνα 2 Ηράκλειο	82 79	18 21	100 100
Total		161	39	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,287 ^b	1	,592		
Continuity Correction ^a	,127	1	,721		
Likelihood Ratio	,287	1	,592		
Fisher's Exact Test				,721	,361
Linear-by-Linear Association	,285	1	,593		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές, οι 161 πιστεύουν ότι οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, χρώμα, υφή, άρωμα) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα. Από αυτούς οι 82 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 79 στο Ηράκλειο ενώ οι 39 δεν πιστεύουν ότι οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, χρώμα, υφή, άρωμα) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα. Από αυτούς οι 18 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 21 στο Ηράκλειο.

⇒ Από τα παραπάνω παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών πιστεύει ότι οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, χρώμα, υφή, άρωμα) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα και από αυτούς οι περισσότεροι διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα.

- ★ Από το Chi- square test που διεξήχθη προκύπτει ότι ο τόπος κατοικίας δεν επηρεάζει την άποψη των ερωτηθέντων καταναλωτών για το αν οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, χρώμα, υφή, άρωμα) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα.

Crosstab

Count

		Γ5 Πιστεύετε ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	95	5	100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	88	12	100
Total		183	17	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,150 ^b	1	,076		
Continuity Correction ^a	2,314	1	,128		
Likelihood Ratio	3,238	1	,072		
Fisher's Exact Test				,126	,063
Linear-by-Linear Association	3,134	1	,077		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές, οι 183 πιστεύουν ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία από τα συμβατικά. Από αυτούς οι 95 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι υπόλοιποι 88 στο Ηράκλειο. Οι 17 δεν πιστεύουν ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία από τα συμβατικά. Από αυτούς οι 5 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα ενώ οι 12 στο Ηράκλειο.

⇒ Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών πιστεύει ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία από τα συμβατικά και από αυτούς οι περισσότεροι διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα.

- ★ Από το Chi-square test που διεξήχθη απορρέει ότι ο τόπος κατοικίας των ερωτηθέντων καταναλωτών δεν επηρεάζει την άποψη τους για το αν η θρεπτική αξία των βιολογικών προϊόντων είναι μεγαλύτερη από ότι στα συμβατικά προϊόντα

Crosstab

Count		Γ6 Γνωρίζετε αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	99	1	100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	99	1	100
Total		198	2	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,000 ^b	1	1,000		
Continuity Correction ^a	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,000	1	1,000		
Fisher's Exact Test				1,000	,751
Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,00.

- Από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές, οι 198 γνωρίζουν αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας. Από αυτούς οι 99 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι υπόλοιποι 99 στο Ηράκλειο. Οι 2 δεν γνωρίζουν αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας από αυτούς ο ένας διαμένει μόνιμα στην Αθήνα και ο άλλος στο Ηράκλειο.
 - ⇒ Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών γνωρίζει αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας. Τώρα όσον αφορά στον τόπο κατοικίας υπάρχει ισοψηφία.
 - ★ Από το Chi- square test που διεξήχθη βλέπουμε ότι ο τόπος κατοικίας των ερωτηθέντων καταναλωτών δεν επηρεάζει το ότι οι καταναλωτές γνωρίζουν αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

Crosstab

Count

		Γ7 Θα αγοράζατε προϊόντα βιολογικής γεωργίας;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος Κατοικίας	1 Αθήνα	90	10	100
	2 Ηράκλειο	59	41	100
Total		149	51	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	25,293 ^b	1	,000		
Continuity Correction ^a	23,687	1	,000		
Likelihood Ratio	26,716	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	25,166	1	,000		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες συνεπάγεται ότι από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές οι 149 θα αγόραζαν προϊόντα βιολογικής γεωργίας. Από αυτούς οι 90 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι υπόλοιποι 59 στο Ηράκλειο. Οι 51 δε θα αγόραζαν προϊόντα βιολογικής γεωργίας. Από αυτούς οι 10 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 41 στο Ηράκλειο.
 - ⇒ Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών θα αγόραζε προϊόντα βιολογικής γεωργίας και οι πιο πολλοί από αυτούς διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα.
 - ★ Από το Chi- square test που διεξήχθη βλέπουμε ότι ο τόπος κατοικίας των ερωτηθέντων καταναλωτών επηρεάζει την άποψη των ερωτηθέντων καταναλωτών για την αγορά προϊόντων βιολογικής γεωργίας.

Crosstab

Count

		Γ8 Θα σας ενδιέφερε να μάθετε περισσότερα για τη βιολογική γεωργία;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος Κατοικίας	1 Αθήνα	54	46	100
	2 Ηράκλειο	45	55	100
Total		99	101	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,620 ^b	1	,203		
Continuity Correction ^a	1,280	1	,258		
Likelihood Ratio	1,622	1	,203		
Fisher's Exact Test				,258	,129
Linear-by-Linear Association	1,612	1	,204		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 49,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι, από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 99 ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για την βιολογική γεωργία. Από αυτούς οι 54 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 45 κατοικούν μόνιμα στο Ηράκλειο. Οι υπόλοιποι 101 ερωτηθέντες, από τους 200, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον να μάθουν περισσότερα για τη βιολογική γεωργία. Από αυτούς, οι 46 είναι μόνιμοι κάτοικοι της Αθήνας και οι 55 είναι μόνιμοι κάτοικοι Ηρακλείου.

⇒ Από τα παραπάνω στοιχεία, απορρέει το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα, καταναλωτών, δεν ενδιαφέρεται να αποκτήσει περαιτέρω γνώσεις για τη βιολογική γεωργία, η πλειοψηφία των οποίων κατοικεί μόνιμα στο Ηράκλειο.

- ★ Διεξάγοντας το Chi- square test, διαπιστώνουμε ότι ο τόπος κατοικίας, δεν επηρεάζει το ενδιαφέρον των ερωτηθέντων-καταναλωτών σχετικά με την απόκτηση περαιτέρω γνώσεων για τη βιολογική γεωργία.

Crosstab

Count

		Γ9 Εμπιστεύεστε όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	8	92	100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	5	95	100
Total		13	187	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,740 ^b	1	,390		
Continuity Correction ^a	,329	1	,566		
Likelihood Ratio	,747	1	,388		
Fisher's Exact Test				,568	,284
Linear-by-Linear Association	,737	1	,391		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι, από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες-καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 13 εμπιστεύονται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά, εκ των οποίων οι 8 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 5 στο Ηράκλειο. Οι υπόλοιποι 187 ερωτηθέντες, από τους 200, δεν εμπιστεύονται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά, εκ των οποίων οι 92 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 95 στο Ηράκλειο.
 - ⇒ Από τα παραπάνω στοιχεία, απορρέει το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα, καταναλωτών, δεν εμπιστεύεται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά, η πλειοψηφία των οποίων κατοικεί μόνιμα στο Ηράκλειο.
 - ★ Διεξάγοντας το Chi- square test, συμπεραίνουμε ότι ο τόπος κατοικίας δεν επηρεάζει την εμπιστοσύνη των ερωτώμενων, σχετικά με όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά.

Crosstab

Count

		Γ11 Η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία;			Total
		1 Για την υγεία μας	2 Για το περιβάλλον	3 Τίποτα από τα παραπάνω	
A1 Τόπος Κατοικίας	1 Αθήνα	50	50		100
	2 Ηράκλειο	71	22	7	100
Total		121	72	7	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,534 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	24,549	2	,000
Linear-by-Linear Association	3,095	1	,079
N of Valid Cases	200		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 3,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι, από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες-καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 121 θεωρούν ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας, εκ των οποίων οι 50 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 71 κατοικούν μόνιμα στο Ηράκλειο. Οι 72 ερωτηθέντες, από τους 200, θεωρούν ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για το περιβάλλον, εκ των οποίων οι 50 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 22 στο Ηράκλειο. Τέλος, παρατηρούμε ότι, οι υπόλοιποι 7 ερωτηθέντες, από τους 200, θεωρούν ότι η βιολογική γεωργία δεν έχει περισσότερη αξία ούτε για την υγεία μας, ούτε για το περιβάλλον και είναι όλοι μόνιμοι κάτοικοι Ηρακλείου.
 - ⇒ Από τα παραπάνω στοιχεία, απορρέει το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα, καταναλωτών, θεωρεί ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας, η πλειοψηφία των οποίων κατοικεί μόνιμα στο Ηράκλειο.
 - ★ Διεξάγοντας το Chi- square test, διαπιστώνουμε ότι ο τόπος κατοικίας επηρεάζει την άποψη των ερωτώμενων, σύμφωνα με την οποία η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας.

Crosstab

Count		Γ12 Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε ακριβότερα τα προϊόντα της βιολογικής γεωργίας;		Total
		1 Ναι	2 Όχι	
A1 Τόπος Κατοικίας	1 Αθήνα 2 Ηράκλειο	40 20	60 80	100 100
Total		60	140	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	9,524 ^b	1	,002		
Continuity Correction ^a	8,595	1	,003		
Likelihood Ratio	9,663	1	,002		
Fisher's Exact Test				,003	,002
Linear-by-Linear Association	9,476	1	,002		
N of Valid Cases	200				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 30,00.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι, από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες-καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 60 είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ακριβότερα τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας, εκ των οποίων οι 40 είναι μόνιμοι κάτοικοι της Αθήνας και οι 20 είναι μόνιμοι κάτοικοι του Ηρακλείου. Οι υπόλοιποι 140, από τους 200 ερωτηθέντες, δηλώνουν ότι δεν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ακριβότερα τα προϊόντα της βιολογικής γεωργίας. Από αυτούς, οι 60 διαμένουν στην Αθήνα και οι 80 στο Ηράκλειο.

⇒ Από τα παραπάνω στοιχεία, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα καταναλωτών, δεν διατίθεται να πληρώσει ακριβότερα τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας, εκ των οποίων οι περισσότεροι κατοικούν μόνιμα στο Ηράκλειο.

- ★ Διεξάγοντας το Chi-square test, διαπιστώνουμε ότι ο τόπος κατοικίας επηρεάζει την απόφαση των ερωτώμενων, προκειμένου να πληρώσουν ή όχι ακριβότερα, τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

Crosstab

Count

		Δ9ΣΤ Πόσο επηρεάζει ένα βιολογικό προϊόν την απόφαση σας για την αγορά του;				Total
		1 Πολύ	2 Αρκετά	3 Λίγο	4 Καθόλου	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	6	59	31	4	100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	22	44	28	6	100
Total		28	103	59	10	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,880 ^a	3	,008
Likelihood Ratio	12,467	3	,006
Linear-by-Linear Association	1,964	1	,161
N of Valid Cases	200		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,00.

- Από τους παραπάνω πίνακες συμπεραίνουμε ότι, από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες-καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 28 υποστηρίζουν ότι επηρεάζεται πολύ η απόφαση τους να αγοράσουν ένα προϊόν εάν αυτό είναι βιολογικό. Από αυτούς, οι 6 είναι μόνιμοι κάτοικοι της Αθήνας και οι 22 είναι μόνιμοι κάτοικοι του Ηρακλείου. Οι 103 από τους 200 ερωτηθέντες, τώρα, υποστηρίζουν ότι επηρεάζεται αρκετά η απόφαση τους να αγοράσουν ή όχι ένα προϊόν που είναι βιολογικό, εκ των οποίων οι 59 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 44 στο Ηράκλειο. Τέλος, οι 59 από τους 200 ερωτηθέντες, δηλώνουν ότι ένα βιολογικό προϊόν επηρεάζει λίγο την απόφαση τους να το αγοράσουν. Από αυτούς οι 4 κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα και οι 6 στο Ηράκλειο.
 - ⇒ Από τα παραπάνω στοιχεία, συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα, καταναλωτών, δηλώνει ότι ένα βιολογικό προϊόν επηρεάζει αρκετά την απόφαση τους για την αγορά του. Από αυτούς, οι περισσότεροι κατοικούν μόνιμα στην Αθήνα.
 - ★ Διεξάγοντας το Chi- square test, απορρέει το συμπέρασμα ότι ο τόπος κατοικίας επηρεάζει την απόφαση των συμμετεχόντων-καταναλωτών, για την αγορά ενός βιολογικού προϊόντος.

Crosstab

Count

		Δ8N Κατά πόσο εμπιστεύεστε τα βιολογικά τρόφιμα;				Total
		1 Πολύ	2 Αρκετά	3 Λίγο	4 Καθόλου	
A1 Τόπος	1 Αθήνα	5	65	26	4	100
Κατοικίας	2 Ηράκλειο	21	45	29	5	100
Total		26	110	55	9	200

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,757 ^a	3	,003
Likelihood Ratio	14,519	3	,002
Linear-by-Linear Association	1,136	1	,286
N of Valid Cases	200		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 4,50.

- Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι από τους 200 συνολικά ερωτηθέντες καταναλωτές, 26 εμπιστεύονται πολύ τα βιολογικά τρόφιμα. Από αυτούς οι 5 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 21 στο Ηράκλειο. 110 εμπιστεύονται αρκετά τα βιολογικά τρόφιμα. Από αυτούς οι 65 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 45 στο Ηράκλειο. 55 εμπιστεύονται λίγο τα βιολογικά τρόφιμα. Από αυτούς οι 26 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι υπόλοιποι 29 στο Ηράκλειο και τέλος 9 δεν εμπιστεύονται καθόλου τα βιολογικά τρόφιμα. Από αυτούς οι 4 διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα και οι 5 στο Ηράκλειο.
 - ⇒ Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών εμπιστεύονται αρκετά τα βιολογικά τρόφιμα και από αυτούς οι περισσότεροι διαμένουν μόνιμα στην Αθήνα.
 - ★ Από το Chi- square test που διεξήχθη βλέπουμε ότι ο τόπος κατοικίας των ερωτηθέντων καταναλωτών επηρεάζει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών για τα βιολογικά τρόφιμα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ-ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

- Τα άτομα – καταναλωτές γνωρίζουν για τα βιολογικά προϊόντα;
 - ⇒ Από την έρευνα που διεξήχθη, διαπιστώσαμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ατόμων-καταναλωτών, γνωρίζει για τα βιολογικά προϊόντα και μάλιστα τα εμπιστεύεται αρκετά.
- Υποστηρίζουν ή όχι ότι τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας, είναι καλύτερα σε ποιότητα από τα μη βιολογικά προϊόντα;
 - ⇒ Από τα αποτελέσματα της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ατόμων-καταναλωτών πιστεύει ότι τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας-κτηνοτροφίας είναι καλύτερα σε ποιότητα από τα συμβατικά, έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία και συνεπώς περισσότερη αξία για την υγεία μας.
- Ποιοι λόγοι εμποδίζουν / παροτρύνουν τα άτομα – καταναλωτές, να αγοράσουν βιολογικά προϊόντα;
 - ⇒ Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, συμπεραίνουμε ότι οι λόγοι που εμποδίζουν / παροτρύνουν το μεγαλύτερο μέρος τους να αγοράζει βιολογικά προϊόντα είναι ότι η τιμή των προϊόντων αυτών είναι υψηλή καθώς και η έλλειψη πλήρους εμπιστοσύνης προς τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά (κατά πόσο είναι αυθεντικά κ.λ.π.).
- Τα άτομα – καταναλωτές, θεωρούν ότι τα βιολογικά προϊόντα είναι καλύτερα για την υγεία μας και γιατί;
 - ⇒ Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώθηκε ότι τα άτομα-καταναλωτές θεωρούν ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη αξία για την υγεία μας.
- Είναι εφικτό οι καταναλωτές να αντιληφθούν αν πρόκειται για αυθεντικά βιολογικά προϊόντα;
 - ⇒ Από τις απαντήσεις των ερωτώμενων-καταναλωτών, διαπιστώθηκε ότι δεν είναι εφικτό να αντιληφθούν αν πρόκειται για αυθεντικά βιολογικά προϊόντα και αυτό διότι δεν δίνουν την απαιτούμενη προσοχή

στα σήματα ποιότητας που αναγράφονται στις συσκευασίες των προϊόντων, λόγω άγνοιας.

- Πόσο επηρεάζει ο τόπος κατοικίας των ατόμων-καταναλωτών τη σχέση τους με τη φύση και τα προϊόντα της και πιο συγκεκριμένα με τα βιολογικά προϊόντα.
 - ⇒ Από τις απαντήσεις που δόθηκαν από το μεγαλύτερο μέρος των ατόμων-καταναλωτών, διαπιστώνουμε ότι ο τόπος κατοικίας παραδόξως, δεν επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τη σχέση τους με τα προϊόντα της φύσης και πιο συγκεκριμένα με τα βιολογικά προϊόντα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΧΟΛΙΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Φτάνοντας στο τέλος της παρούσας εργασίας και έχοντας αναλύσει τα στατιστικά στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα που διεξήχθη, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι παρόλο που η πλειοψηφία των καταναλωτών διατηρεί μια επιφύλαξη προς τα βιολογικά προϊόντα και την αυθεντικότητά τους, είναι αναμφισβήτητη η συμβολή τους στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των καταναλωτών.

Μιλώντας για ποιότητα ζωής εννοούμε το προϊόν αλληλεπίδρασης των κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και υγειονομικών παραγόντων που επιδρούν στην ατομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η υποβάθμιση ενός από τους εν λόγω παράγοντες αρκεί για να απειλήσει ή να επηρεάσει αρνητικά την ευημερία των ατόμων και των κοινωνιών.

Για το λόγο αυτό, η προώθηση της ποιότητας ζωής αποτελεί πολυδιάστατο ζήτημα. Όσον αφορά στους περιβαλλοντικούς παράγοντες, είναι απαραίτητη η προστασία της βιοποικιλότητας και η ανάπτυξη ενός ενιαίου σχεδίου διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Από την άλλη, η κατανάλωση, η οποία συνδέεται άμεσα με την ποιότητα ζωής, είναι συνυφασμένη με την καθημερινή διαβίωση, την κάλυψη αναγκών των Ελλήνων καταναλωτών και καλύπτει ζωτικές και κοινωνικές τους ανάγκες.

Επίσης, η αύξηση του βιοτικού επιπέδου, οι τεχνολογικές εξελίξεις, η ποικιλία προϊόντων και η υπερβολική προσφορά αγαθών, είναι παράγοντες που συμβάλουν στην αύξηση του καταναλωτισμού.

Ωστόσο, οι ανησυχίες των καταναλωτών που προκαλούνται από την αμφιβολία τους σχετικά με τα τρόφιμα και τις τεχνολογικές εξελίξεις, όπως η γενετική τροποποίηση και η ακτινοβόληση των τροφίμων, εκδηλώνονται με σοβαρούς προβληματισμούς όσον αφορά στην ασφάλεια και την αυθεντικότητα των τροφίμων - προϊόντων που υπάρχουν στην ευρεία αγορά. Άλλωστε, αυτό φαίνεται και από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες καταναλωτές κατά τη διάρκεια της έρευνας. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται η ερώτηση σχετικά με το πόσο οι ερωτηθέντες καταναλωτές εμπιστεύονται τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος απήντησε ότι δεν τα εμπιστεύεται καθόλου. Αυτό είναι απόλυτα φυσιολογικό και λογικό να συμβαίνει, καθότι η ποιότητα και η αυθεντικότητα ενός γενετικά τροποποιημένου προϊόντος είναι, αν μη τι άλλο, αμφίβολη.

Έτσι, αυξάνεται συνεχώς από τη μεριά των καταναλωτών, η ανάγκη για εξασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων - προϊόντων και περισσότερη ενημέρωση για τις μεθόδους παραγωγής τους.

Από την άλλη μεριά, η επίγνωση των ατόμων-καταναλωτών για τον μη αναστρέψιμο χαρακτήρα των ζημιών που έχουν γίνει στο περιβάλλον από πρακτικές παραγωγής προϊόντων, οι οποίες οδηγούν στη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, στην εξάντληση των φυσικών πόρων καθώς και στην καταστροφή ευαίσθητων οικοσυστημάτων, οδήγησε σε

απαιτήσεις, από μέρους τους, για περισσότερο υπεύθυνη στάση προς το περιβάλλον και τον πλανήτη μας.

Είναι πλέον ευρέως γνωστό, ότι τα βιολογικά προϊόντα εγγυώνται αυθεντικότητα και ποιότητα ζωής, καλύπτοντας απόλυτα την ανάγκη του ατόμου-καταναλωτή για υγιεινή διατροφή και αποτελούν την απάντηση στα μεταλλαγμένα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά.

Πιο συγκεκριμένα, οι σημαντικότεροι παράγοντες που καθιστούν τα βιολογικά προϊόντα ποιοτικότερα και ασφαλέστερα είναι οι εξής:

✓ *Προάσπιση της Υγείας*

Στην βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, άνθρωποι με μεράκι για το αντικείμενο τους επιμένουν στον υγιεινό τρόπο καλλιέργειας και εκτροφής χρησιμοποιώντας μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, χωρίς την χρήση χημικών λιπασμάτων, εντομοκτόνων παρασιτοκτόνων και ορμονών. Με αυτό τον τρόπο παράγονται υγιεινά, φυσικά προϊόντα απαλλαγμένα από τοξικές ουσίες οι οποίες παραμένουν και συγκεντρώνονται μέσα από την τροφική αλυσίδα στα τρόφιμα συμβατικής καλλιέργειας και εκτροφής που φθάνουν στο τραπέζι μας.

✓ *Υψηλή Διατροφική Αξία*

Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, σε σχέση με τα συμβατικά, περιέχουν 20-30% λιγότερο νερό, και μεγαλύτερες συγκεντρώσεις πρωτεϊνών, βιταμινών, ιχνοστοιχείων, μεταλλικών αλάτων και ενζύμων. Επίσης, τα βιολογικά προϊόντα δεν περιέχουν συντηρητικά, πρόσθετα και διάφορες χημικές ουσίες στην σύνθεσή τους. Είναι η καλύτερη πρόταση για μια ισορροπημένη και φυσική διατροφή.

✓ *Καλύτερη γεύση*

Η φυσική διαδικασία με την οποία αναπτύσσονται τα βιολογικά προϊόντα, τους επιτρέπει να διατηρούν ανέπαφη τη φυσική τους σύσταση, τα θρεπτικά συστατικά και τις βιταμίνες τους. Τον πλούτο αυτό των βιολογικών προϊόντων φανερώνει η μεστή γεύση και το αυθεντικό τους άρωμα.

✓ *Σωστή ανάπτυξη των παιδιών*

Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής αποτελούν την καλύτερη πρόταση για την παιδική διατροφή. Οι βιταμίνες, τα ιχνοστοιχεία και τα άλλα θρεπτικά συστατικά που περιέχουν διατηρούνται ανέπαφα, μεταβολίζονται και απορροφώνται καλύτερα από τον οργανισμό, συμβάλλοντας στην καλύτερη ανάπτυξη των παιδιών.

✓ **Προστασία του περιβάλλοντος**

Οι πρακτικές της βιολογικής καλλιέργειας είναι τέτοιες που προστατεύουν το περιβάλλον. Με σεβασμό προς τη φύση, οι βιοκαλλιεργητές συνδυάζουν την παράδοση με την σύγχρονη γνώση, καλλιεργούν σε μικρές εκτάσεις χρησιμοποιώντας μόνο φυσικά λιπάσματα και χωρίς φυτοφάρμακα, προστατεύοντας το έδαφος, την ατμόσφαιρα και τα αποθέματα νερού. Επιπλέον, ενισχύουν τη γονιμότητα του εδάφους εναλλάσσοντας τα είδη που καλλιεργούν και επιτρέπουν την φυσική ωρίμανση των καρπών χωρίς να εντατικοποιούν ή να επιταχύνουν την παραγωγή με τεχνητές μεθόδους (π.χ. ορμόνες).

✓ **Πιστοποίηση - Εγγύηση**

Την αυθεντικότητα των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας προασπίζει η ίδια η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως απαιτούν οι Ευρωπαϊκοί κανονισμοί 2092/91 και 1804/99, η διαδικασία παραγωγής των προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, ελέγχεται σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και της επεξεργασίας τους από αρμόδιους εγχώριους και ξένους οργανισμούς πιστοποίησης.

Όλα τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής φέρουν πάντα την ένδειξη "βιολογικό προϊόν", το σήμα του οργανισμού που τα πιστοποιεί καθώς και τον ειδικό αριθμό πιστοποίησης.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, τα προϊόντα που εμφανίζονται στην αγορά ως "οικολογικά", "υγιεινά", "ολικής αλέσεως" κ.λ.π. δεν έχουν καμία σχέση με τα πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα και δεν εξασφαλίζουν καμιά εγγύηση στον καταναλωτή.

Όπως λοιπόν, αναφέρθηκε και παραπάνω, βάζοντας στο καθημερινό μας τραπέζι πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα, κάνουμε το πρώτο βήμα για μια καλύτερη ζωή.

✓ **Πραγματική αξία**

Στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι, επιμένουν στον φυσικό τρόπο καλλιέργειας και εκτροφής που σέβεται τους ρυθμούς της φύσης, παράγοντας αγνά, φυσικά προϊόντα χωρίς τεχνητές παρεμβάσεις όπως συμβαίνει στην συμβατική γεωργία και κτηνοτροφία.

Η φυσική διαδικασία ανάπτυξης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας τους επιτρέπει να διατηρούν ανέπαφη τη φυσική τους σύσταση, τα θρεπτικά συστατικά, τις βιταμίνες και τα ιχνοστοιχεία τους, καθιστώντας τα ανώτερα από τα συμβατικά.

Επιλέγοντας λοιπόν βιολογικά προϊόντα, επιλέγουμε έναν αυθεντικό, φυσικό τρόπο διατροφής, ο οποίος προασπίζει την υγεία μας και το περιβάλλον, το οποίο αξίζει να φροντίζουμε και να το προστατεύουμε όσο περισσότερο γίνεται, αφού μέσα σε αυτό ζούμε εμείς αλλά και οι γενιές που θα ακολουθήσουν.

Όσον αφορά τώρα στο κόστος των βιολογικών προϊόντων, όπως κάθε προϊόν υψηλής ποιότητας που μάλιστα απαιτεί ιδιαίτερη γνώση και προσωπική φροντίδα, έτσι και τα βιολογικά προϊόντα διαφέρουν στην τιμή από τα συμβατικά. Αυτό δεν είναι πάντα κανόνας και εξαρτάται από το προϊόν, τις καιρικές συνθήκες κ.λ.π.

Άλλωστε είναι γεγονός ότι οι καταναλωτές, αγοράζοντας βιολογικά προϊόντα, αγοράζουν περισσότερο προϊόν σε αντίθεση με τα συμβατικά τα οποία περιέχουν 20-30% περισσότερο νερό στην σύστασή τους.

Η συγκέντρωση μεγάλων ποσοτήτων νερού στα συμβατικά προϊόντα οφείλεται καθαρά στην χρήση χημικών λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και άλλων χημικών ουσιών οι οποίες χρειάζονται περισσότερο νερό για να απορροφηθούν με αποτέλεσμα να "αραιώνονται" οι θρεπτικές τους ουσίες.

Παρόλα όμως τα πλεονεκτήματα των βιολογικών προϊόντων, σε γενικές γραμμές η βιολογική παραγωγή τους παρουσιάζει, προς το παρόν, κάποια μειονεκτήματα που σχετίζονται με την επάρκεια και το κόστος τους.

Είναι ακόμη δύσκολο να καλυφθούν στο μέγιστο βαθμό οι ανάγκες των καταναλωτών, αφού ο χρόνος που απαιτείται για να φθάσει ένα προϊόν στον καταναλωτή είναι μεγαλύτερος απ' ότι στις συμβατικές καλλιέργειες.

Στην Ελλάδα, βιολογικές καλλιέργειες υπάρχουν σε πολλές περιοχές (Μεσσηνία, Λακωνία, Αχαΐα, Λέσβο, Κρήτη και Παξούς) όπου παράγονται λάδι, κρασί, οπωροκηπευτικά, εσπεριδοειδή και ξηροί καρποί.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να τονίσουμε, ότι πέρα από τα μειονεκτήματα των βιολογικών προϊόντων που προαναφέρθηκαν, εάν όλοι μας, ως άνθρωποι και καταναλωτές έχουμε μια υπεύθυνη και συνειδητοποιημένη αντιμετώπιση του περιβάλλοντος και κατ' επέκταση του πλανήτη μας, σίγουρα αυξάνουμε την ποιότητα ζωής μας.

Επιλέγοντας λοιπόν, βιολογικά προϊόντα, πιστοποιημένα πάντα για την ποιότητα και την αυθεντικότητα τους από τους αρμόδιους Οργανισμούς Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας (ΔΗΩ, ΒΙΟΕΛΛΑΣ, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ, Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. (AGROCERT), ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ κ.α.), δίνουμε στον εαυτό μας την ευκαιρία για μια όσο το δυνατόν καλύτερη, ποιότητα ζωής.

Επιπροσθέτως, θα ήταν εύλογο, να επενδύσουμε πλέον, μεγαλύτερη προσοχή στο προϊόντα – τρόφιμα που καταναλώνουμε σε καθημερινή βάση, αναζητώντας προϊόντα τα οποία έχουν παραχθεί με φυσικό τρόπο, χωρίς χημικά και φυτοφάρμακα και τα οποία έχουν υψηλή διατροφική αξία, εξασφαλίζοντας έτσι, ένα ικανοποιητικό επίπεδο υγείας – ποιότητας ζωής για εμάς και ταυτόχρονα ένα καλύτερο μέλλον για το περιβάλλον και κατ' επέκταση για τον πλανήτη μας.

Σχετικά τώρα με τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη, διαπιστώνουμε 'ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων καταναλωτών:

- έχει ηλικία από 25-35ετών
- είναι γυναίκες
- είναι απόφοιτοι λυκείου
- είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι
- αποτελείται από 4 μέλη
- εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα
- έχει αρνητική στάση για την αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον και δεν ενδιαφέρεται λόγω διαφορετικών συνηθειών
- Σπάνια αγοράζει τέτοιου είδους προϊόντα
- σπάνια αγοράζει βιολογικά προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον
- αγοράζει σπάνια συσκευές με ενεργειακή σήμανση φιλικές προς το περιβάλλον.
- αγοράζει σπάνια πλυντήριο ρούχων
- αγοράζει σπάνια ψυγείο
- αγοράζει σπάνια λάμπες φωτισμού
- αγοράζει συχνά απορρυπαντικά
- αγοράζει συχνά χαρτί οικιακής χρήσης
- γνωρίζει τι είναι βιολογική γεωργία.
- γνωρίζει την βιολογική γεωργία από την τηλεόραση
- απήντησε αρνητικά για το αν στο οικογενειακό περιβάλλον τους υπάρχουν άτομα που ασχολούνται με τις βιοκαλλιέργειες
- έχει θετική άποψη για το αν οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι από τα συμβατικά προϊόντα
- απήντησε θετικά στο αν πιστεύουν πως τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία
- απήντησε θετικά για το αν γνωρίζουν ότι υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας
- απήντησε θετικά σχετικά με το αν θα αγόραζε προϊόντα βιολογικής γεωργίας
- απήντησε αρνητικά στο αν ενδιαφέρεται να μάθει περισσότερα για την βιολογική γεωργία
- απήντησε αρνητικά σχετικά με το αν εμπιστεύεται όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά
- απήντησε θετικά για το γνωρίζει τι είναι πιστοποίηση προϊόντων
- απήντησε ότι η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία για την υγεία μας

- απήντησε αρνητικά σχετικά με το αν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ακριβότερα τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας
- απήντησε θετικά για το αν πιστεύει ότι το κράτος πρέπει να ενισχύσει την βιολογική γεωργία
- απήντησε πως τα τρόφιμα στην οικογένεια τα επιλέγουν οι ίδιοι
- απήντησε θετικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ονομασία πώλησης του προϊόντος
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τον κατάλογο συστατικών
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την καθαρή ποσότητα
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τις θερμίδες που περιέχει
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τα λιπαρά που περιέχει
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τα πρόσθετα που περιέχει
- απήντησε αρνητικά για το αν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ύπαρξη/περιεκτικότητα σε αλάτι
- λαμβάνει σοβαρά υπόψη την αναγραφόμενη στην ετικέτα ενός τροφίμου, θρεπτική αξία /διατροφικά στοιχεία
- προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου την ημερομηνία λήξης
- δεν λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη την ημερομηνία παραγωγής ενός τροφίμου
- δεν λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης που αναγράφονται στην ετικέτα ενός τροφίμου
- δεν λαμβάνει σοβαρά υπόψη τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης ενός τροφίμου
- δεν προσέχει στην ετικέτα ενός τροφίμου τους διάφορους ισχυρισμούς
- δεν προσέχει τα σήματα ποιότητας που αναγράφονται στην ετικέτα ενός τροφίμου
- δεν προσέχει κάτι άλλο στην ετικέτα ενός τροφίμου
- δεν γνωρίζει κάποιο από τα προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ
- θεωρεί ότι ένα προϊόν ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ δεν είναι ποιοτικότερο, ασφαλέστερο, πιο υγιεινό ή ακριβότερο
- το σήμα που είναι περισσότερο γνωστό στους συμμετέχοντες-καταναλωτές είναι το ISO 9000:2000

- απήντησε πως δεν επηρεάζονται καθόλου από την ύπαρξη κάποιας σήμανσης στο προϊόν που αγοράζουν
- προτιμά τα ελληνικά εγχώρια προϊόντα
- εμπιστεύεται πολύ τα επώνυμα προϊόντα
- εμπιστεύεται λίγο τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας
- δεν εμπιστεύεται καθόλου τα ανώνυμα προϊόντα
- εμπιστεύεται αρκετά τα τρόφιμα γνωστού παραγωγού
- εμπιστεύεται αρκετά τα ελληνικά τρόφιμα
- εμπιστεύεται λίγο τα εισαγόμενα τρόφιμα
- εμπιστεύεται αρκετά τα φρούτα και τα λαχανικά
- εμπιστεύεται λίγο τα προμαγειρευμένα τρόφιμα
- εμπιστεύεται λίγο τα κατεψυγμένα τρόφιμα
- εμπιστεύεται λίγο τα προϊόντα light
- δεν εμπιστεύεται καθόλου τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα
- εμπιστεύεται αρκετά τα παραδοσιακά προϊόντα
- εμπιστεύεται αρκετά τα βιολογικά τρόφιμα
- επηρεάζεται από την τιμή, προκειμένου να αποφασίσει να αγοράσει ή όχι κάποιο τρόφιμο
- επηρεάζεται πολύ από την επωνυμία κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι
- επηρεάζεται αρκετά από τη θρεπτική αξία ενός τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι
- επηρεάζεται λίγο από τη λειτουργικότητα της συσκευασίας κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα προχωρήσει στην αγορά του ή όχι
- επηρεάζεται αρκετά από τη γεωγραφική προέλευση κάποιου τροφίμου, προκειμένου να αποφασίσει για το αν θα το αγοράσει ή όχι
- επηρεάζεται αρκετά από το εάν ένα προϊόν είναι βιολογικό ή όχι, προκειμένου να αποφασίσει για την αγορά του
- επηρεάζεται πολύ από το εάν ένα προϊόν είναι γενετικά τροποποιημένο, στην απόφαση του για το αν θα προχωρήσει στην αγορά του ή όχι.

Τέλος, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, ενώ σύμφωνα με τη θεωρία της παρούσας εργασίας η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία καθώς και τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη απήχηση στις αγροτικές – επαρχιακές περιοχές της Ελλάδας, στην πραγματικότητα διαπιστώθηκε μέσω της έρευνας που διεξήχθη, ότι τελικά κάτι τέτοιο δεν ισχύει κατά κανόνα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Φτάνοντας στο τέλος της παρούσας εργασίας και ύστερα από την έρευνα που διεξήχθη σχετικά με τις στάσεις-αντιλήψεις των καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα , προτείνουμε τα εξής:

- ✓ Διανομή ενημερωτικών εντύπων από τους Δήμους προς τους δημότες της κάθε περιοχής , τα οποία θα περιέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τη βιολογική γεωργία και τα προϊόντα της καθώς και τα οφέλη τους για την υγεία μας και το περιβάλλον.
- ✓ Οργάνωση και υλοποίηση διαφημιστικών εκστρατειών από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.) με σκοπό την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση του πληθυσμού σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος.
- ✓ Οργάνωση ημερίδων από τους Δήμους, με θέματα που αφορούν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών (π.χ. θέματα διατροφής, τρόπου ζωής κ.λ.π.), την προστασία του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν καθώς και τις βλαβερές συνέπειες που έχει η κατάχρηση και κακή εκμετάλλευση του περιβάλλοντος π.χ. χρήση φυτοφαρμάκων, αγροχημικών κ.λ.π. για την υγεία, προωθώντας έτσι έναν πιο υγιεινό τρόπο ζωής.
- ✓ Παρότρυνση των κατοίκων κάθε Δήμου, να καταναλώνουν βιολογικά προϊόντα από παραγωγούς -με τους οποίους οι Δήμοι έχουν κάποια συνεργασία- που καλλιεργούν αποκλειστικά προϊόντα τέτοιου είδους (βιολογικής γεωργία-κτηνοτροφίας), προμηθεύοντας τους δημότες με εκπτώτικα κουπόνια. Έτσι, οι καταναλωτές θα βρίσκουν πολύ πιο εύκολα τα βιολογικά προϊόντα και μάλιστα σε προσιτές τιμές.
- ✓ Μείωση των τιμών των βιολογικών προϊόντων.
- ✓ Κανονική χρονικά και σταθερή ποιοτικά προμήθεια των super market με βιολογικά προϊόντα κατά τη διάρκεια όλου του έτους, ώστε οι καταναλωτές να έχουν τη δυνατότητα να τα βρίσκουν συστηματικά.

- ✓ Μεγαλύτερη βαρύτητα στη διακίνηση των βιολογικών προϊόντων στις λαϊκές αγορές.
- ✓ Αλλαγή νοοτροπίας των καταναλωτών και των βιομηχανιών τροφίμων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Σιδηράς Ν., (2007), «Βιολογική Γεωργία», Εκδ.:ΔΗΩ, Ρέθυμνο
2. Σπαντιδάκης Κ., (2007), «Βιολογικές Καλλιέργειες στο Θερμοκήπιο», Εκδ.: ΔΗΩ, Ρέθυμνο
3. Σιδηράς Ν., Τσαλουμά Μ., Βαβουλίδου Ε., (2007), «Ενδογενείς παράγοντες και βιολογική γονιμότητα εδάφους», Εκδ.: ΔΗΩ, Αθήνα
4. Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων, (2000), «Ελληνικά Βιολογικά Προϊόντα», Εκδ.: ΔΗΩ, Αθήνα
5. Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM), (1994), «Βασικές αρχές για τη βιολογική γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων», Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης της IFOAM στη Ν. Ζηλανδία
6. Φωτόπουλος Χ. (2007), «Βιολογική γεωργία – κόστος, αποδοτικότητα, ανάλυση αγοράς και στρατηγικές marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
7. Κρυστάλλης Α., Φωτόπουλος Χ., (2007), « Ο Έλληνας καταναλωτής βιολογικών προϊόντων – Μια πανελλήνια Έρευνα marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
8. Σπάθης Π., Παπαγεωργίου Κ., Δαμιανός Δ., (2007), «Αγροτική Πολιτική», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
9. Φωτόπουλος Χ., Παπαναγιώτου Ε., Μηλιάδου Δ., (2001), «Βιολογική Γεωργία – Φυτική και Ζωική Παραγωγή», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
10. Πανάγος Γαβριήλ,(2005), «Βιοδυναμικές Καλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος
11. Μετζάκης Δημήτρης,(2005), «Καλλιέργειες in Vitro»,Εκδ. Ίων
12. Σαφιλίου Κωνσταντίνα, Παπαδόπουλος Απόστολος Γ,(2004), «Οι μικροί γεωργοί στην Ελλάδα»,Εκδ.Gutenberg
13. Αλκίμος Αναστάσιος,(2005), «Βιοκαλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος

14. Πολυράκης Γιάννης,(2003), «Περιβαλλοντική Γεωργία»,Εκδ.Ψύχαλος
15. Σταμούλη Α.Ε(2002), «Αναζητώντας το αύριο της Ελληνικής γεωργίας»
16. Επιτροπάκης,Γρύφοντας Ε.(2000), «Βιολογική Γεωργία»,Ιδιωτική έκδοση
17. Συλλογικό Έργο(2003), «Βιολογική Γεωργία»,Εκδ.Έμβρυο
18. Ζαρμπούτης,Γιάννης Β.(2000) «Γεωργικές καλλιέργειες»,Εκδ.Ίων
19. Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.)
www.agrocert.gr
20. Οδηγός Βιολογικών Προϊόντων & Εναλλακτικών Θεραπειών www.organiclife.gr
21. Διεθνής Οργανισμός των κινήματων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM) www.ifoam.com
22. www.organicfood.co.uk
23. www.biofood.gr
24. www.bioagro.aua.gr
25. Ινστιτούτο Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Α.Ε. ΒΙΟΕΛΛΑΣ www.bio-hellas.gr
26. Οικολογικές και Περιβαλλοντικές Ομάδες Κρήτης www.ecocrete.gr
27. Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝΔΟΙΚΟ) www.pandoiko.gr
28. Περιβαλλοντική Οργάνωση WWF Ελλάς (World Wide Fund for Nature) www.wwf.gr
29. www.biolink.gr
30. www.greenfarm.com
31. www.elaiolado.gr
32. www.bioport.gr
33. www.minogric.gr
34. Αγρο-γη – Τα πάντα για τη γεωργία και κτηνοτροφία www.agrogi.eu.
35. «ΒΙΟ-ΖΩ» - Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτών www.biozo.gr
36. Οικογενειακή ιστοσελίδα Ε.Ν. Κομούτου www.comoutos.gr
37. Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ΔΗΩ www.dionet.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Λεξιλόγιο όρων

Αγροοικοσύστημα

Τεχνητό οικοσύστημα που έχει δημιουργηθεί από τον άνθρωπο με την άσκηση της γεωργίας προκειμένου να ικανοποιήσει τις ανάγκες της διατροφής του. Είναι ανοιχτό σύστημα, βρίσκεται δηλαδή σε επικοινωνία με το εξωτερικό του περιβάλλον, με το οποίο ανταλλάσσει ύλη και ενέργεια. Συνήθως ενισχύεται με εισροές από τον άνθρωπο (νερό, αγροχημικά κ.τ.λ.) και εξάγει ως εκροές τα παραγόμενα αγροτικά προϊόντα.

Αγροχημικά

Όλες οι συνθετικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στη γεωργία. Περιλαμβάνουν τα χημικά λιπάσματα, τα παρασιτοκτόνα, τα εντομοκτόνα, τα μυκητοκτόνα, αλλά και τις ορμόνες (ρυθμιστές ανάπτυξης).

Αερόβιος

Ο οργανισμός που είναι προσαρμοσμένος να ζει στον αέρα και μόνο με την παρουσία ελεύθερου οξυγόνου

Ακάρεα

Αρθρόποδα που μοιάζουν με μικροσκοπικές αράχνες. Αρκετά από τα ακάρεα είναι βλαβερά για τα καλλιεργούμενα φυτά, όπως π.χ. οι τετράνυχτοι, ενώ υπάρχουν και ωφέλιμα, αυτά δηλαδή που τρώνε τα "βλαβερά".

Αμειψισπορά ή εναλλαγή καλλιεργειών

Η βάση ειδικού προγράμματος εναλλαγής των καλλιεργειών σε ένα συγκεκριμένο αγρό, προκειμένου να μειώνονται οι κίνδυνοι από εχθρούς, ασθένειες, ζιζάνια και να μην εξαντλείται το έδαφος.

Αμοιβαιότητα

Η αλληλεξάρτηση (θετική) ειδών κατά τέτοιο τρόπο, ώστε εάν διαχωριστούν να μη μπορούν να επιζήσουν μόνο τους.

Αναδάσωση

Δημιουργία δάσους σε περιοχή που έχει εξαφανιστεί η δασική της βλάστηση.

Ανακύκλωση (ανακύκλωση): Η ειδική επεξεργασία χρησιμοποιημένων και φαινομενικά άχρηστων υλικών για επαναχρησιμοποίησή τους (χαρτί, γυαλί, μέταλλα).

Ανάπτυξη

Οι ποιοτικές μεταβολές ενός οργανισμού ή μέρους αυτού κατά τη διάρκεια του βιολογικού του κύκλου.

Ανθεκτικά τεχνητά εδάφη

Το τεχνητό υπόστρωμα, όπου έχουν πολλαπλασιαστεί οι ανταγωνιστές μικροοργανισμοί των ανθεκτικών εδαφών και το οποίο χρησιμοποιείται για τον εμβολιασμό άλλων εδαφών.

Ανθεκτικά φυσικά εδάφη

Τα εδάφη ορισμένων περιοχών στα οποία έχει παρατηρηθεί ότι είναι αδύνατο να αναπτυχθούν ορισμένα παθογόνα. Αυτό συμβαίνει διότι περιέχουν ανταγωνιστές μικροοργανισμούς των φυτοπαθογόνων αυτών. Μπορούμε να πάρουμε χόμα από αυτά τα εδάφη και να "μπολιάσουμε" το έδαφος ενός κτήματος, ώστε να γίνει και αυτό ανθεκτικό. Υπάρχουν και τεχνητά ανθεκτικά εδάφη.

Ανθεκτικότητα

Η ικανότητα του φυτού να μην προσβάλλεται από ένα ή περισσότερα παθογόνα. Στην ανθεκτικότητα υπάρχουν διαβαθμίσεις, σε κάποιες περιπτώσεις το φυτό δεν προσβάλλεται καθόλου από ένα παράσιτο, ενώ σε άλλες το παράσιτο αυτό μπορεί να προκαλεί κάποιες βλάβες στο φυτό, αλλά χωρίς αξία λόγου οικονομική ζημιά.

Ανθεκτικότητα κατακόρυφη (ή εξειδικευμένη)

Το φυτό είναι ανθεκτικό σε μια μόνη φυλή (βιότυπο) ή σε μικρό αριθμό φυλών του παθογόνου, ενώ είναι ευαίσθητο στις υπόλοιπες φυλές του παθογόνου.

Ανθεκτικότητα οριζόντια (ή γενική)

Το φυτό παρουσιάζει μια σχετική ανθεκτικότητα σε όλες τις φυλές του παθογόνου.

Ανθρώπινο περιβάλλον

Το περιβάλλον που ανήκει, αναφέρεται, ή αρμόζει στον άνθρωπο. Το φυσικό και το τεχνητό περιβάλλον, αλλά και όλοι οι άνθρωποι.

Ανθρωπογενές περιβάλλον

Οτιδήποτε έχει δημιουργήσει και προσθέσει ο άνθρωπος στο φυσικό περιβάλλον. Λέγεται και τεχνητό περιβάλλον.

Ανόργανα θρεπτικά στοιχεία

Τα 16 χημικά στοιχεία τα οποία τα φυτά χρειάζονται για την ανάπτυξή τους. Με την εξαίρεση των: C (άνθρακας), του H (υδρογόνου) και του O (οξυγόνου) που τα παραλαμβάνουν από το νερό και από τον αέρα, όλα τα υπόλοιπα πρέπει να τα πάρουν από το έδαφος. Τα χημικά στοιχεία το N (άζωτο), το P (φώσφορος), το K (κάλιο), το Ca (ασβέστιο), το Mg (μαγνήσιο), το S (θείο), χρειάζονται στα φυτά σε σχετικά μεγάλες ποσότητες και λέγονται μακροστοιχεία ενώ τα: Fe (σίδηρος), Zn (ψευδάργυρος), Mn (μαγκάνιο), B (βόριο), Cu (χαλκός) Cl (χλώριο) και ο Mo (μόλυβδος), χρειάζονται σε ελάχιστες ποσότητες και λέγονται ιχνοστοιχεία.

Ανταγωνισμός

Η αλληλεπίδραση (αρνητική) ειδών κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι αδύνατη η χωρίς βλάβη συνύπαρξή τους.

Απόβλητα

Κάθε ποσότητα ρύπων (ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας, ή άλλων μορφών ενέργειας) σε οποιαδήποτε φυσική κατάσταση, ή αντικειμένων από τα οποία ο κάτοχός τους θέλει ή πρέπει ή υποχρεούται να απαλλαγεί, εφόσον είναι δυνατό να προκαλέσουν ρύπανση (βιομηχανικά, χημικά, πυρηνικά κ.ά. Απόβλητα).

Απόβλητο

Οποιαδήποτε ουσία στερεή, υγρή ή αέρια που είναι άχρηστη για τον οργανισμό ή για το σύστημα που την παράγει.

Αποψίλωση

Η πλήρης καταστροφή της βλάστησης.

Αρθρόποδα

Ζώα, συνήθως μικροσκοπικά, που το σώμα τους αποτελείται από αρθρωτά τμήματα (πόδια, κεραίες κ.τ.λ.).

Αυτορρύθμιση

Η ικανότητα ενός συστήματος να αντιπαρέρχεται ορισμένου εύρους διαταραχές των μεταβλητών του, να επαναφέρει δηλαδή την αρχική κατάσταση ισορροπίας.

Αυτορρυθμιστικοί μηχανισμοί

Βιολογικοί μηχανισμοί μέσα από τους οποίους ένα βιολογικό σύστημα επανέρχεται σε κατάσταση ισορροπίας.

Αγροτοεπιχειρήσεις

Στη γεωργία, οι αγροτοεπιχειρήσεις είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται σε διάφορες επιχειρήσεις που έχουν σχέση με την παραγωγή τροφίμων, την προμήθεια σπόρων, τα αγροχημικά, τα γεωργικά μηχανήματα, τις διαδικασίες πώλησης, διανομής και διαχείρισης.

Αμμωνία

Ένα καυστικό διάλυμα, ένας συνδυασμός αζώτου και υδρογόνου. Δημιουργείται φυσικά όταν βακτήρια αποσυνθέτουν ουσίες που περιέχουν άζωτο, όπως η κοπριά. Η έκλυση αμμωνίας μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα σε κλειστές εγκαταστάσεις ζώων. Η συνθετική αμμωνία χρησιμοποιείται σε αμμωνιακό λίπασμα. Ονομάζεται επίσης άνυδρη αμμωνία, είναι και είναι η βασική ύλη για την παραγωγή αμμωνιακών λιπασμάτων. Η συνθετική αμμωνία παράγεται μέσω μιας αντίδρασης μεταξύ φυσικών αερίων και αζώτου.

Ανθεκτικότητα σε ασθένειες

Η ανθεκτικότητα σε προσβολές από ένα συγκεκριμένο παθογόνο.

Ανθεκτικότητα σε ασθένειες

Η ικανότητα ενός φυτού να συνεχίζει την ανάπτυξη του χωρίς σοβαρά συμπτώματα παρά την προσβολή από κάποιο παθογόνο

Βιολογικές υδατοκαλλιέργειες

Η αλιεία υδρόβιων οργανισμών και φυτών χωρίς τη χρήση αντιβιοτικών παρασιτοκτόνων, ορμονών και πρόσθετων ζωοτροφών.

Βιολογική πιστοποίηση

Διαδικασία κατά την οποία παραγωγοί, έμποροι, πωλητές ερευνούν και πιστοποιούν ότι ένα προϊόν έχει παραχθεί σύμφωνα με τις βιολογικές προδιαγραφές

Βιο

Πρώτο συνθετικό όρων που σημαίνει ζωή και γενικά ότι έχει σχέση με οργανισμούς.

Βιοδυναμική γεωργία

Μια ειδική κατεύθυνση βιολογικής γεωργίας, πιο αυστηρή στις προδιαγραφές της, με ορισμένες φιλοσοφικές προεκτάσεις, η οποία παίρνει υπόψη της και κοσμικούς παράγοντες π.χ. φάσεις της σελήνης, επιδράσεις πλανητών κ.τ.λ.

Βιοκοινότητα

Το σύνολο των φυτικών και ζωικών οργανισμών που συνυπάρχουν σε ένα βιότοπο. Το βιοτικό μέρος του οικοσυστήματος.

Βιοκοινωνία

Σύνολο ομοειδών οργανισμών (φυτικών ή ζωικών) που συνυπάρχουν σε ένα βιότοπο και βρίσκονται σε ισόρροπη και αυτορυθμιζόμενη αλληλεξάρτηση.

Βιόκοσμος

Το σύνολο των έμβιων όντων μιας ορισμένης περιοχής.

Βιολογία

Η επιστήμη που μελετά τα φαινόμενα της ζωντανής ύλης.

Βιολογική γεωργία

Η ήπια μη χημική γεωργία όπως ορίζεται από τις προδιαγραφές της IFOAM και τον Νόμο - Κανονισμό: ΕΟΚ 2092/91 . Συνώνυμα: Οργανική ή και οικολογική γεωργία

Βιολογικά προϊόντα ή προϊόντα βιολογικής γεωργίας, χαρακτηρίζονται αυτά που για την παραγωγή τους δεν χρησιμοποιούνται συνθετικά ή χημικά λιπάσματα, φυτοφάρμακα ή ορμόνες, αλλά πιο ήπιες μέθοδοι αγροπεριβαλλοντικής παραγωγής, φιλικές προς το περιβάλλον. Η παραγωγή τους και η πιστοποίηση τους διέπονται από το νόμο ΕΟΚ 2092/91, και στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις οργανισμοί πιστοποίησης και ελέγχου που συνεργάζονται με το Υπουργείο Γεωργίας.

Βιολογική αντιμετώπιση

Η χρησιμοποίηση ενός ή περισσότερων οργανισμών από τον άνθρωπο για τον έλεγχο του πληθυσμού και της δράσης ενός ή περισσότερων φυτοπαράσιτων. Ο οργανισμός μπορεί να είναι έντομο, ζώο, φυτό, μύκητας, βακτήριο, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθούν και ιοί. Προσοχή: Το γεγονός ότι σε μια γεωργική εκμετάλλευση έχουν χρησιμοποιηθεί μέθοδοι βιολογικής καταπολέμησης δε σημαίνει ότι τα παραγόμενα προϊόντα μπορούν να χαρακτηριστούν βιολογικά. Θα πρέπει να εξεταστεί αν υπήρξαν άλλες χημικές επεμβάσεις, κ.τ.λ.

Βιολογική εξέλιξη

Η ανάπτυξη όλων των ζωντανών οργανισμών από μία απλή κατάσταση σε μία πιο σύνθετη, μέσω βαθμιαίων αλλαγών.

Βιολογικός καθαρισμός

Η τεχνική καθαρισμού των λυμάτων από τις οργανικές ουσίες που περιέχουν, πριν την απόρριψή τους στο περιβάλλον.

Βιολογικός κύκλος

Το σύνολο των σταδίων και φάσεων από τα οποία περνά ένας φυτικός ή ζωικός οργανισμός.

Βιομάζα

Το ολικό ποσό της ζωντανής ύλης (φυτομάζα και ζωομάζα) σε ένα συγκεκριμένο οικοσύστημα ή περιοχή.

Βιόσφαιρα

Το τμήμα της γήινης σφαίρας (ξηρά - θάλασσα - αέρας) όπου οι φυσικοχημικές συνθήκες επιτρέπουν την ύπαρξη ζωής.

Βιοτικό περιβάλλον

Το σύνολο των βιοτικών παραγόντων του φυσικού περιβάλλοντος (φυτά - ζώα). Οι βιοκοινότητες.

Βιοτικό σύστημα

Το σύνολο των ζώντων στοιχείων ενός οικοσυστήματος (φυτά-ζώα). Η βιοκοινότητα.

Βιότοπος

Ο χώρος μέσα στον οποίο ζουν και αναπαράγονται τα μέλη μιας βιοκοινωνίας. Το αβιοτικό μέρος του οικοσυστήματος, δηλαδή το ανόργανο περιβάλλον (έδαφος - νερά - ατμόσφαιρα).

Βοσκότοπος

Έκταση στην οποία αναπτύσσεται βλάστηση (ποώδης, ή ξυλώδης με θαμνώδη μορφή ή και μικτή) που αποτελεί τροφή για ήμερα και άγρια ζώα.

Βιοσυμπήκωση

Η απορρόφηση και η συγκέντρωση τοξικών ουσιών, βαρέων μετάλλων και συγκεκριμένων εντομοκτόνων σε φυτά και ζώα. Η τοξικότητα μπορεί να εκφραστεί με πολλούς τρόπους:

μόλυβδος που λαμβάνεται από μοσχάρια μπορεί να συγκεντρωθεί στα οστά και να παρεμβληθεί στην απορρόφηση του ασβεστίου και στην ανάπτυξη των οστών. Οι τοξικές ουσίες μπορεί να ελευθερωθούν στην κυκλοφορία του αίματος, για παράδειγμα κατά τη διάρκεια της κύησης ή κατά την απώλεια βάρους. Η βιοσυγκέντρωση είναι συνώνυμη της βιοσυμπίκνωσης

Βιοαποδομήσιμος

Ικανός να σπάσει σε απλούστερα συστατικά

Βιοποικιλότητα

Γενικά, είναι η ποικιλομορφία ανάμεσα στα φυτά, τα ζώα και τους μικροοργανισμούς και το οικοσύστημα. Διακρίνεται σε 3 επίπεδα: ποικιλομορφία οικοσυστήματος, ποικιλομορφία ειδών και γενετική (ανάμεσα στα είδη) ποικιλομορφία. Στη γεωργία βιοποικιλότητα είναι το παραγωγικό σύστημα που χαρακτηρίζεται από την παρουσία διαφόρων ειδών φυτών και ζώων.

Βιοδυναμική Γεωργία

Αφορά ένα οικολογικό και βιώσιμο σύστημα γεωργικής παραγωγής. Αυτός ο τρόπος βιολογικής παραγωγής αναπτύχθηκε από τον Αυστριακό ερευνητή και φιλόσοφο Rudolf Steiner στις αρχές του 1900. Η βιοδυναμική γεωργία λαμβάνει υπόψη τόσο τους βιολογικούς κύκλους όσο και τη δυναμική -μεταφυσική ή πνευματική- των εκτροφών, με τη πρόθεση να επιτευχθεί ισορροπία.

Βιολογικός Έλεγχος

Η πρακτική της χρησιμοποίησης ωφέλιμων οργανισμών-όπως εχθρούς εντόμων ή παρασίτων, στελέχη ασθενειών εντόμων κ.α-για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί των εντόμων σε ανεκτά επίπεδα.

Βιολογική παρακολούθηση

Η χρησιμοποίηση ζωντανών οργανισμών για τη έλεγχο της ποιότητας απορροής υγρών αποβλήτων στο νερό ή απορροής χειμάρρων.

Βιομάζα

Η ολική φυτική μάζα (εξαιρουμένων της υγρασίας του φυτού) και/ή των ζώων σε ένα συγκεκριμένο τόπο.

Βιολογικό λίπασμα

Υποπροϊόν κατεργασίας ζωικής ή φυτικής ύλης που περιέχει που περιέχει ικανή ποσότητα υπολείμματος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν λίπασμα

Γονιμότητα

Η ικανότητα του εδάφους να παρέχει θρεπτικά συστατικά, νερό και καλές συνθήκες αερισμού σε ένα φυτό για να αναπτυχθεί. Ένα γόνιμο έδαφος θα έχει τουλάχιστον 5% οργανική ουσία και θα είναι εύθρυπτο.

Γενετική Μηχανική

Η επιστήμη της αλλαγής του DNA ενός φυτού ή ενός ζώου για την παραγωγή φυτικών ή ζωικών οργανισμών αντίστοιχα με επιθυμητά χαρακτηριστικά, όπως γρήγορη ανάπτυξη και μεγαλύτερο μέγεθος από το φυσιολογικό. Αποτελεί μια αρκετά αμφισβητούμενη επιστήμη καθώς δεν έχει μελετηθεί αρκετά και δεν έχουν εξεταστεί οι επακόλουθες συνέπειες στον άνθρωπο και στο περιβάλλον ολόκληρο.

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί (ΓΤΟ)

Ένας οργανισμός που έχει γενετικά τροποποιηθεί με τη μεταφορά DNA από έναν άλλο οργανισμό, έχοντας σαν αποτέλεσμα αλλαγή στην έκφραση νέων χαρακτηριστικών του αποδέκτη.

Γεωργική μόλυνση

Τα υγρά και στερεά απόβλητα από τις εκτροφές συμπεριλαμβανομένου: απορροής και διήθηση εντομοκτόνων και λιπασμάτων, διάβρωση και σκόνη από όργωμα, κοπριά και σφαγεία ζώων, υπολείμματα φυτών.

Διαπίστευση

Μια διαδικασία μέσω της οποίας ένας διαπιστευμένος οργανισμός αξιολογεί και δίνει επίσημη άδεια ότι ένα πρόγραμμα πιστοποίησης είναι σύμφωνο με τις προδιαγραφές της αρμόδιας αρχής.

Διάβρωση

Η φθορά της επιφάνειας του εδάφους. Μη σταθεροποιημένα υλικά, όπως το έδαφος, διαβρώνονται πιο γρήγορα από τα σταθεροποιημένα υλικά όπως οι πέτρες. Οι πιο συχνές αιτίες διάβρωσης είναι ο άνεμος και η κίνηση του νερού.

Δασοπονία

Κλάδος της δασολογίας που ασχολείται με την περιποίηση και την κατάλληλη εκμετάλλευση των δασών.

Διατήρηση

Το σύνολο των ενεργειών (μέθοδοι, χειρισμοί, φροντίδες) του ανθρώπου ώστε να εξασφαλίζεται η καλύτερη δυνατή απόδοση και η πλήρης και συνεχής λειτουργία των οικοσυστημάτων (σταθερή και υψηλή απόδοση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων και αποφυγή σπατάλης των μη ανανεώσιμων).

Διατηρητέα μνημεία της φύσης

Κηρύσσονται περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερη παλαιοντολογική, γεωμορφολογική και ιστορική σημασία, καθώς και δέντρα ή συστάδες δέντρων, υγροβιότοποι ή και σπάνια είδη φυτών με ιδιαίτερη βοτανική, φυτογεωγραφική, αισθητική και ιστορική σημασία. Βλ. Και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί.

Δομή του εδάφους

Το μέγεθος, η μορφή και η διάταξη των συσσωματωμάτων του εδάφους.

Δομημένο περιβάλλον

Το σύνολο των οικοδομικών έργων του ανθρώπου. Αποτελεί τμήμα του τεχνητού περιβάλλοντος.

Εναλλακτική γεωργία

Μια προσέγγιση των εκτροφών που σκοπό έχει τη μείωση της μόλυνσης που προκαλείται από τη γεωργία, τη διατήρηση της βιωσιμότητας και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και του κέρδους. Επιπλέον η εναλλακτική γεωργία δίνει έμφαση στις πρακτικές διαχείρισης που εκμεταλλεύονται φυσικές διαδικασίες (όπως η ανακύκλωση θρεπτικών συστατικών, η δέσμευση του αζώτου και η σχέσεις εντόμων-εχθρών), βελτίωση της σχέσης μεταξύ του τύπου της παραγωγής και των γεωπονικών πρακτικών από τη μια μεριά και του παραγωγικού δυναμικού και των φυσικών χαρακτηριστικών της γης από την άλλη. Επιπλέον η επιλεκτική χρήση εμπορικών λιπασμάτων και εντομοκτόνων για τη διασφάλιση της παραγωγής και τη διατήρηση του εδάφους, του νερού, της ενέργειας και των βιολογικών πηγών.

Εκτενής καλλιέργεια

Γεωργική εκμετάλλευση στην οποία μια συγκριτικά μικρή εργασία ή ένα μικρό κεφάλαιο χρησιμοποιείται στο στρέμμα.

Εμβολιασμός

Η μεταμόσχευση που γίνεται με σκοπό τη συγκόλληση ενός τμήματος φυτού, του εμβολίου, με άλλο φυτό, που λέγεται υποκείμενο. Το εμβόλιο είναι συνήθως ένα κομμάτι βλαστού ή ένας οφθαλμός "μάτι". Το υποκείμενο είναι το πιο κοντινό προς το έδαφος τμήμα ενός φυτού μαζί με το ριζικό σύστημα. Ο εμβολιασμός πετυχαίνει μόνο ανάμεσα σε ποικιλίες του ίδιου είδους φυτού ή ανάμεσα σε συγγενικά φυτά.

Ενδημικό είδος

Το είδος που ζει μόνο μέσα σε έναν οροθετημένο γεωγραφικό χώρο στον οποίο και έχει δημιουργηθεί.

Επιθεώρηση

Το κομμάτι της διαδικασίας πιστοποίησης που αφορά κυρίως την επίσκεψη στον ελεγχόμενο αγρό.

Ευτροφισμός

Η υπερβολική ανάπτυξη φυκιών και άλλων φυτικών οργανισμών σε λίμνες ή σε κλειστές θάλασσες (εξαιτίας της αυξημένης ποσότητας θρεπτικών ουσιών που προέρχονται από οργανικά απόβλητα και διάφορα λιπάσματα). Έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των ζωικών οργανισμών, λόγω μείωσης του διαθέσιμου οξυγόνου στο νερό

Ζιζάνιο

Κάθε φυτό που "φυτρώνει εκεί που δεν το σπέρνουν".

Ζιζανιοκτονία

Η καταστροφή των ενοχλητικών για τα καλλιεργούμενα φυτά ζιζανίων, με διάφορους τρόπους, συνήθως - στη συμβατική γεωργία - με χημικούς.

Ζωοκοινότητα

Το σύνολο των ζώων που συνυπάρχουν σε ένα βιότοπο.

Ισορροπία

Η κατάσταση κατά την οποία οι παράμετροι ενός πληθυσμού, κοινότητας ή οικοσυστήματος διατηρούνται, μέσα σε ορισμένα όρια, σταθερές για μεγάλη χρονική περίοδο.

Κομπόστ

Το υλικό που προκύπτει από την αερόβια ζύμωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων. Αποτελεί ένα πολύτιμο οργανικό λίπασμα για το ζωντάνεμα του εδάφους.

Λύματα

Τα ακάθαρτα νερά και οι κάθε είδους ρευστές ακαθαρσίες που προέρχονται από κατοικημένους χώρους και ρυπαίνουν το έδαφος και τα νερά (αστικά ή οικιακά λύματα).

Μετάβαση

Η αλλαγή του τρόπου διαχείρισης ενός κτήματος. Το πέρασμα από τη συμβατική στη "βιολογική" καλλιέργεια. Χρησιμοποιείται επίσης και όρος μετατροπή. Συνήθως το μεταβατικό στάδιο διαρκεί 2 έως 3 χρόνια.

Μηχανική σύσταση ή υφή του εδάφους

Χαρακτηριστικό του εδάφους που σχετίζεται με το μέγεθος των σωματιδίων (κόκκων) που το αποτελούν. Έτσι μιλάμε για "ελαφρά" ή χοντρόκκοκα εδάφη, που οργώνονται εύκολα, αλλά δεν συγκρατούν νερό και θρεπτικά συστατικά, για "βαριά" ή λεπτόκκοκα που οργώνονται δύσκολα, αλλά συγκρατούν πολύ νερό (και στραγγίζουν δύσκολα, νεροκρατούν) και συγκρατούν πολλά θρεπτικά συστατικά και για "μεσαία" με ενδιάμεσες ιδιότητες. Τα εδαφολογικά εργαστήρια ταξινομούν τα εδάφη σε δώδεκα κατηγορίες: (π.χ. αμμοπηλώδες, αμμοαργιλοπηλώδες κ.α) αλλά σε γενικές γραμμές μπορούμε να αναφερόμαστε σε "αμμώδη" ή "ελαφρά" εδάφη, πηλώδη ή μεσαία και αργιλώδη ή βαριά.

Μόλυνση

Η μορφή ρύπανσης που χαρακτηρίζεται από την παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών στο περιβάλλον.

Μόσχευμα

Κομμάτι ενός φυτού (συνήθως βλαστού), που ριζοβολάει με διάφορους τρόπους και έχουμε έτσι ένα νέο φυτό όμοιο με το μητρικό. Υπάρχουν φυλλοφόρα μοσχεύματα (κομμάτια χλωρών κλαδιών με φύλλα) και μοσχεύματα σκληρού ξύλου (κομμάτια ξυλοποιημένου βλαστού χωρίς φύλλα). Μοσχεύματα σκληρού ξύλου είναι οι γόγγροι, που χρησιμοποιούνται στον πολλαπλασιασμό της ελιάς. Πρόκειται για τα εξογκώματα, τις υπερπλασίες που

παρατηρούνται χαμηλά στον κορμό των μεγάλων ελαιόδενδρων. Αυτά τα εξογκώματα κόβονται με πριόνι και τοποθετούνται σε κατάλληλο εδαφικό μίγμα για να ριζοβολήσουν.

Μύκητες

Μικροοργανισμοί που δημιουργούν τις διάφορες μούχλες. Αν κοιτάξουμε ένα κομμάτι μούχλα στο μικροσκόπιο, θα δούμε ένα σύνολο από μπερδεμένα μεταξύ τους νήματα. Αυτό είναι το μυκήλιο, το σώμα του μύκητα. Πολλοί μύκητες είναι φυτοπαθογόνοι, δηλαδή προσβάλλουν τα καλλιεργούμενα φυτά (π.χ. ο περονόσπορος), ενώ άλλοι είναι ωφέλιμοι, γιατί ανταγωνίζονται τους βλαβερούς. Ορισμένοι μύκητες δημιουργούν τα γνωστά μας μανιτάρια, ενώ από κάποιους άλλους παράγονται χρήσιμες ουσίες (π.χ. τα αντιβιοτικά).

Ουδέτερη ζώνη

Μια ουδέτερη ζώνη πρέπει να είναι επαρκής στο μέγεθος ή σε άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα (π.χ. ανεμοφράχτες ή μια τάφρος) για να αποτρέψει τη πιθανότητα επιμόλυνσης της πιστοποιημένης καλλιεργούμενης γεωργικής έκτασης από απαγορευμένες ουσίες που χρησιμοποιούνται σε γειτονικές μονάδες.

Οικολογικός ανταγωνισμός

Ο ανταγωνισμός δύο ή περισσότερων οργανισμών για τον περιορισμένο εφοδιασμό από έναν φυσικό πόρο (πηγή).

Οικολογική διαταραχή

Έλλειψη λειτουργικής σχέσης ανάμεσα σε τμήματα του οικοσυστήματος.

Οικοσύστημα

Το σύστημα που αποτελείται από ένα σύνολο ζώων, φυτών και μικροοργανισμών και το φυσικό περιβάλλον με το οποίο συνδέονται.

Οίκo

Πρώτο συνθετικό όρων που σημαίνει σπίτι, οικιακό αγαθό, τόπος κατοικίας, φυσικός περίγυρος.

Οικολογική ισορροπία

Η σχετικά σταθερή σχέση που διαμορφώνεται με την πάροδο του χρόνου ανάμεσα στους παράγοντες και τα στοιχεία του περιβάλλοντος ενός οικοσυστήματος

Οικολογικός

Ο σχετικός με την οικολογία.

Οικολόγος

Ο ειδικευμένος βιολόγος. Αυτός που ασχολείται συστηματικά με την οικολογία.

Οικοσύστημα

Το λειτουργικό σύνολο των έμβιων όντων μιας περιοχής (ζώα, φυτά και μικροοργανισμοί) που αλληλεπιδρά με το αβιοτικό περιβάλλον (έδαφος, νερό, κλίμα) για να διαμορφώσει χαρακτηριστικούς κύκλους ύλης και ενέργειας. Είναι συνήθως κλειστό (αυτάρκες) σύστημα.

Οικοτουρισμός

Το είδος του τουρισμού που προσαρμόζεται στις ανάγκες της κοινωνίας, το φυσικό περιβάλλον και την οικονομία του κάθε τόπου, φέρνοντας έτσι τον άνθρωπο πιο κοντά στη φύση και στους παραδοσιακούς τρόπους ζωής.

Ολοκληρωμένη γεωργία

Η ηπιότερη μορφή της συμβατικής γεωργίας, λαμβάνει υπόψη και περιβαλλοντικά δεδομένα και ενσωματώνει ήπιες πρακτικές (π.χ. από ορθολογική χρήση χημικών έως και βιολογική καταπολέμηση). Δεν πρέπει να συγχέεται με τη βιολογική γεωργία, όπως γίνεται κάποιες φορές σκόπιμα από διακινητές προϊόντων. Ένα προϊόν από καλλιέργεια στην οποία εφαρμόστηκε βιολογική καταπολέμηση των εντόμων, δεν είναι και βιολογικό, εφόσον αυτό μπορεί να έχει δεχτεί χημική λίπανση, χημικά μυκητοκτόνα κ.λ.π

Ομοιόσταση

Η ικανότητα ενός οργανισμού να κρατά την κατάστασή του σταθερή για ορισμένου εύρους διαταραχές του περιβάλλοντος.

Οργανική λίπανση

Το σύνολο των πρακτικών που αποσκοπούν στη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και την επαρκή θρέψη των φυτών μόνο με τη χρήση φυσικών υλικών, αυτών δηλαδή που προέρχονται από ζωικούς ή φυτικούς οργανισμούς.

Οργανική ουσία

Το οργανικό μέρος των συστατικών του εδάφους, που αποτελείται από ζωικά και φυτικά υπολείμματα σε διαδικασία αποικοδόμησης

Οργανισμός

Ένα ζωντανό σύστημα αμοιβαία προσαρμοσμένων μερών τα οποία λειτουργούν από κοινού για τη διατήρηση ενός ενιαίου συνόλου.

Παραδοσιακή γεωργία

Η μικρής κλίμακας γεωργία αυτοκατανάλωσης κυρίως, όπως τη συναντάμε στην προβιομηχανική εποχή στον ανεπτυγμένο κόσμο και σήμερα στις μη αναπτυγμένες παραδοσιακές κοινωνίες. Ενδιαφέρουσα από την άποψη της αειφορικότητας των πρακτικών της

Παράσιτο

Το είδος που τρέφεται σε βάρος κάποιου άλλου (το οποίο ονομάζεται ξενιστής) προκαλώντας του παθολογικές διαταραχές.

Παρασιτοκτόνα

Ουσίες που χρησιμοποιούνται για την εξόντωση επιζήμιων στην παραγωγή οργανισμών, όπως έντομα, μύκητες και αγριόχορτα. Αντίστοιχα διακρίνονται σε εντομοκτόνα, μυκητοκτόνα και ζιζανιοκτόνα. Συνώνυμα: βιοκτόνα, φυτοφάρμακα.

Παρασκευάσματα

Διάφορα σκευάσματα που ο καλλιεργητής μπορεί να φτιάχνει με απλά υλικά, ακόμη και μέσα από το ίδιο του το αγρόκτημα. Έχουμε έτσι π.χ. παρασκευάσματα από τσουκνίδα και άλλα φυτά.

Περιβάλλον

Το σύνολο των φυσικών (βιοτικών-αβιοτικών) και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες. Όλα όσα περιτριγυρίζουν και επηρεάζουν κάτι

Περιβαλλοντικός

Αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στο περιβάλλον.

Περιβα(λλο)ντολογία

Η μελέτη των όρων και συνθηκών διαμόρφωσης του περιβάλλοντος.

Περιβα(λλο)ντολογικός

Ο σχετικός με την περιβαλλοντολογία.

Περιβα(λλο)ντολόγος

Αυτός που ασχολείται συστηματικά με την περιβαλλοντολογία.

Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης

Χαρακτηρίζονται έτσι εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας, ή άγριας πανίδας, ή εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

Περιοχές προστασίας της φύσης: Χαρακτηρίζονται έτσι εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας.

Πιστοποίηση

Το σύνολο των διαδικασιών εκείνων, μέσα από τις οποίες διαπιστώνεται αν ένα προϊόν έχει παραχθεί σύμφωνα με κάποιες προδιαγραφές.

Πληθυσμός

Το σύνολο των ζωντανών μελών ενός είδους που βρίσκεται σε μια περιοχή.

Ποικιλία

Ομάδα καλλιεργούμενων φυτών ενός είδους (π.χ. σταριού) που διακρίνεται από άλλες ομάδες του ίδιου φυτού, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της (που είναι σημαντικά από γεωργική άποψη) και που όταν αναπαράγεται διατηρεί τα διακριτικά αυτά χαρακτηριστικά.

pH (Πε - Χα) εδάφους

Μέγεθος που δείχνει πόσο όξινο ή αλκαλικό είναι το εδαφικό διάλυμα - το νερό του εδάφους δηλαδή που περιέχει διαλυμένα τα θρεπτικά στοιχεία. Τα εδάφη με πολύ ασβέστιο είναι αλκαλικά ενώ αυτά με ελάχιστο είναι όξινα. Το pH το μετρούμε με μια κλίμακα από 0 έως 14. Ωστόσο τα φυτά αναπτύσσονται στην περιοχή από το 5 έως το 9 περίπου (το 7 είναι το ουδέτερο pH). Το κάθε φυτό έχει τις προτιμήσεις του. Ένα φυτό που βρίσκεται σε έδαφος με ακατάλληλο pH συνήθως υποφέρει από τροφωπενίες, γιατί δεν μπορεί να απορροφήσει κάποια θρεπτικά συστατικά του εδάφους ακόμα και αν αυτά βρίσκονται σε επαρκή ποσότητα.

Πολιτιστική κληρονομιά

Χαρακτηρίζονται έτσι τα μνημεία (αρχιτεκτονικά έργα, οικοδομήματα αρχαιολογικού χαρακτήρα, έργα μνημειακής γλυπτικής, κ.ά.) Και οι χώροι (κοινά δημιουργήματα φύσης και ανθρώπου, αρχαιολογικοί χώροι, κ.ά.) Που έχουν ανεκτίμητη οικουμενική αξία από την άποψη της ιστορίας, της τέχνης, της επιστήμης, της εθνολογίας, της ανθρωπολογίας και της αισθητικής.

Πολιτιστικό περιβάλλον

Τα μνημειακού χαρακτήρα οικοδομήματα και έργα του ανθρώπου που αποτελούν την πολιτιστική του κληρονομιά.

Προδιαγραφές βιολογικής παραγωγής

Ένα κείμενο διατάξεων που καθορίζει τις ακριβείς συνθήκες, μεθόδους και υλικά που μπορούν να χρησιμοποιούνται στη γεωργική παραγωγή για να θεωρηθεί αυτή ως βιολογική.

Προσαρμογή

Το σύνολο των διαδικασιών και αλληλεπιδράσεων ενός οργανισμού με το περιβάλλον, διαμέσου των οποίων επιτυγχάνεται η επιβίωση και η ανάπτυξη του οργανισμού στο περιβάλλον αυτό.

Προστασία του περιβάλλοντος

Το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων του ανθρώπου που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος (αβιοτικού και ανθρωπογενούς), ή την αποκατάσταση, διατήρηση, ή βελτίωσή του.

Προστασία της φύσης

Το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων του ανθρώπου που έχουν στόχο την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος (αβιοτικού και κυρίως βιοτικού), ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα, ή η μοναδικότητά τους.

Προστατευόμενα στοιχεία τοπίου

Χαρακτηρίζονται έτσι τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη αισθητική ή πολιτιστική αξία, ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους.

Προστατευόμενα τοπία

Χαρακτηρίζονται έτσι περιοχές μεγάλης αισθητικής ή πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων, λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες όπως, αισθητικό δάσος, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό ή βιομηχανικό.

Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί

Χαρακτηρίζονται έτσι λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική ή αισθητική αξία, ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης.

Ρύπανση

Η παρουσία στο περιβάλλον ρύπων (ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας, κ.ά.) σε ποσότητα, συγκέντρωση ή διάρκεια που μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στα οικοσυστήματα, ή και υλικές ζημιές και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για επιθυμητή χρήση.

Ρυπαντής

Η πηγή που εκλύει ρύπους.

Ρύπος

Η ουσία ή το μέσον που προκαλεί ρύπανση.

Συντήρηση

Η διαχείριση ανθρώπινων και φυσικών πηγών για τη διασφάλιση μέγιστων πλεονεκτημάτων σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Στη γεωργία, η συντήρηση συνεπάγεται το συνδυασμό πρακτικών καλλιέργειας και το παραγωγικό δυναμικό και τους φυσικούς περιορισμούς της καλλιεργούμενης γης με σκοπό τη διασφάλιση μακράς διάρκειας βιωσιμότητα και επικερδή παραγωγή. Οι πρακτικές συντήρησης επικεντρώνονται στη συντήρηση του εδάφους, του νερού, της ενέργειας και των βιολογικών πηγών.

Συμβατική γεωργία

Γενικά χρησιμοποιείται για να συγκρίνει κοινές ή παραδοσιακές γεωργικές πρακτικές που βασίζονται σε χρήση, χημικών και ενεργειακών εισροών μεγάλης κλίμακας. Κοινές εργασίες όπως η καταπολέμηση των εντόμων, η χρήση συνθετικών λιπασμάτων είναι παραδείγματα πρακτικών που χρησιμοποιούνται στη συμβατική γεωργία που έρχονται σε αντίθεση σε εναλλακτικές πρακτικές όπως η μη όργωση του εδάφους, διαχείριση των εντόμων και η χρήση χλωρής λίπανσης.

Σήμανση

Οποιαδήποτε επιγραφή τυπωμένη ή χειρόγραφη ή γραφικά σύμβολα που βρίσκονται στα τρόφιμα ή συνδέονται με αυτά με σκοπό να ενισχύσουν τις πωλήσεις

Συμβατική γεωργία

Η γεωργία όπως ασκείται σήμερα. Ο όρος κυρίως χρησιμοποιείται για να δηλώσει την εντατική "χημική" γεωργία αλλά κάποτε και λιγότερο εντατικές μορφές (όπως π.χ. η "εκτατική" χημική γεωργία).

Συμπεριφορά

Η κίνηση, η αλλαγή, ή η αντίδραση ενός οργανισμού ή ενός συστήματος σε σχέση με την κατάστασή του ή το περιβάλλον.

Τεχνητό περιβάλλον

Το ανθρωπογενές περιβάλλον, δηλαδή οτιδήποτε έχει δημιουργήσει και προσθέσει ο άνθρωπος στο φυσικό περιβάλλον.

Τροφική αλυσίδα

Νοητή αλυσίδα που ενώνει σε κάθε της κρίκο ένα θήραμα κι ένα θηρευτή του

Υγροβιότοπος

Ο υγρότοπος που είναι βιότοπος υδρόβιων πτηνών.

Υγρότοποι

Είναι ελώδεις περιοχές, βάλτοι, τυφώνες ή νερά, φυσικά ή τεχνητά, μόνιμα ή παροδικά και με νερό που είναι στάσιμο ή τρεχούμενο, γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό και στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και περιοχές με θαλάσσιο νερό, που το βάθος τους όμως σε περίοδο άμπωτης δεν υπερβαίνει τα 6μ.

Υδρόβιος

Ο οργανισμός που είναι προσαρμοσμένος να ζει βυθισμένος, κατά ένα μέρος ή ολόκληρος, μέσα στο νερό.

Υποβάθμιση

Η πρόκληση από ανθρώπινες δραστηριότητες ρύπανσης ή οποιασδήποτε άλλης μεταβολής στο περιβάλλον, η οποία είναι πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων, στην ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στις αισθητικές αξίες.

Φαινολογικός έλεγχος

Ο έλεγχος που γίνεται σε ένα αγρόκτημα και κατά τον οποίο καταγράφονται όλα τα στοιχεία που πέφτουν στην αντίληψή μας με γυμνό μάτι π.χ. τα φυτά και η θρεπτική τους κατάσταση, προβλήματα προσβολών κ.τ.λ. αλλά και στοιχεία του ευρύτερου περιβάλλοντος (άγρια χλωρίδα, πανίδα κ.τ.λ.)

Φύση

Το φυσικό περιβάλλον. Όλος ο φυσικός κόσμος και οι νόμοι που τον διέπουν.

Φυσική γεωργία

Μέθοδος που ανέπτυξε ο Ιάπωνας γεωπόνος, αγρότης και φιλόσοφος M. Fukuoka, ελαχιστοποιεί ακόμη περισσότερο από τη βιολογική γεωργία την ανθρώπινη παρέμβαση π.χ. όσον αφορά τη χρήση μηχανημάτων ή το σκάλισμα του εδάφους. Με τον κατάλληλο συνδυασμό διάφορων πρακτικών π.χ. εδαφοκάλυψη με τριφύλλι, συγκαλλιέργειες που προκύπτουν από μικτή ελεύθερη σπορά, κατευθείαν σπορά σε στρώμα άχυρου κ.λ.π., πετυχαίνει υψηλή παραγωγικότητα, με ένα αξιοσημείωτα μικρό κόστος παραγωγής.

Φυτικά εντομοκτόνα

Σκευάσματα από εκχυλίσματα φυτών με εντομοκτόνες ιδιότητες (πύρεθρο, κάσσια, ροτενόνη κ.λ.π.).

Φυσική κληρονομιά

Χαρακτηρίζονται έτσι τα δημιουργήματα της φύσης (φυσικά μνημεία αποτελούμενα από φυσικούς και βιολογικούς σχηματισμούς), οι γεωλογικοί και φυσικογεωγραφικοί σχηματισμοί (που αποτελούν φυσικό περιβάλλον απειλούμενων ζωικών και φυτικών ειδών), καθώς και οι φυσικοί χώροι και οι φυσικές περιοχές που έχουν παγκόσμια αξία από την άποψη της επιστήμης, της αισθητικής, της διατήρησης της φύσης και της φυσικής ομορφιάς.

Φυσικό περιβάλλον

Οτιδήποτε υπάρχει και δημιουργήθηκε ανεξάρτητα από τον άνθρωπο. Διακρίνεται σε αβιοτικό (έδαφος, νερό, ατμόσφαιρα) και βιοτικό περιβάλλον (φυτά, ζώα).

Φυσικοί πόροι

Κάθε στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος που χρησιμοποιείται ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον άνθρωπο για την ικανοποίηση των αναγκών του και αποτελεί αξία για το κοινωνικό σύνολο.

Φυτοκοινότητα

Το σύνολο των φυτών που συνυπάρχουν σε ένα βιότοπο.

Φωτοσύνθεση

Η διεργασία των χλωροφυλλούχων φυτών κατά την οποία το διοξείδιο του άνθρακος και το νερό με τη βοήθεια του ηλιακού φωτός ενώνονται χημικά για να δημιουργήσουν τους πλούσιους σε ενέργεια υδατάνθρακες και οξυγόνο.

Χλωροφύλλη

Ο φυσικός καταλύτης (ουσία) ο οποίος βοηθά τα φυτικά κύτταρα να μετατρέψουν την ηλιακή ενέργεια σε χημική ενέργεια.

Ψυχανθή

Μεγάλη βοτανική οικογένεια, στην οποία συμπεριλαμβάνονται όλα τα βρώσιμα όσπρια, όπως φασόλια, φακές, μπιζέλια, κουκιά, ρεβίθια κ.λ.π. και διάφορα κτηνοτροφικά φυτά όπως τριφύλλια, μηδική βίκος, λούπινο κ.λ.π. Το χαρακτηριστικό τους είναι ότι στις ρίζες τους υπάρχουν βακτήρια, τα οποία δεσμεύουν το ατμοσφαιρικό άζωτο του εδάφους.

Ωφέλιμοι οργανισμοί

Είναι έντομα και άλλοι μικροοργανισμοί οι οποίοι καταστρέφουν τους εχθρούς των καλλιεργούμενων φυτών. Άλλες φορές είναι παράσιτα αυτών των εχθρών, όπως για παράδειγμα ο μύκητας *Verticillium lecanii* που παρασιτεί στις αφίδες, ενώ άλλες τους κατατρώγουν, όπως οι πασχαλίτσες που τρώνε τις αφίδες, και ονομάζονται αρπακτικά⁴⁸.

⁴⁸ www.comoutos.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Οι Οργανώσεις και οι Φορείς που ασχολούνται με τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία και οι οποίοι δεν αναφέρθηκαν στο Κεφάλαιο 4 της παρούσης εργασίας, είναι οι εξής:

1. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Ε.Ε.Β.Ε.)

Πρόκειται για μια πανελλήνια οργάνωση παραγωγών.

2. I.F.O.A.M. (INTERNATIONAL FEDERATION OF ORGANIC FARMS) ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ο Διεθνής Οργανισμός I.F.O.A.M., δημιουργήθηκε το 1972. Στηρίζει σε διεθνές επίπεδο τις προσπάθειες προώθησης της υγείας, της οικολογίας, του δικαίου εμπορίου κ.λ.π.

Σήμερα ο Διεθνής Οργανισμός I.F.O.A.M., αριθμεί 500 Οργανώσεις σε 80 χώρες – μέλη.

3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ – ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ)

4. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑΣ)

5. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΤΜΗΜΑ Β')

6. Η Εταιρεία “ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ Α.Ε.” ή “QWays S.A.” η οποία ιδρύθηκε το 2005 ως Φορέας Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων και Συστημάτων Αγροπεριβαλλοντικού Χώρου. Λειτουργεί με τη νομική μορφή της ανωνύμου εταιρείας. Δραστηριοποιείται στον Έλεγχο και την Πιστοποίηση προϊόντων και συστημάτων.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ
ΜΕΡΟΥΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2. ΤΙΤΛΟΣ:

« Διερεύνηση στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών των καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα »

3. ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ:

Το βασικό κίνητρο για να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα, ήταν η έντονη παρουσία των βιολογικών προϊόντων σχεδόν σε κάθε κατάσταση πώλησης ειδών πρώτης ανάγκης και τροφίμων (π.χ σούπερ μάρκετ) αλλά και η πώληση τους σε συγκεκριμένα καταστήματα που προωθούν αποκλειστικά προϊόντα τέτοιου είδους.

Επίσης η ποιότητα ζωής και η κατανάλωση, είναι ζητήματα που απασχολούν το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού των καταναλωτών, επομένως αξίζει να ερευνηθεί και να αναλυθεί.

4. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ. ΕΑΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΛΛΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΜΕ ΑΝΑΛΟΓΟ ΘΕΜΑ, ΕΞΗΓΗΣΤΕ ΠΟΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΓΝΩΣΗ ΘΑ ΠΡΟΣΤΕΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Αφού επιλέξαμε το θέμα με το οποίο θα ασχοληθούμε στην πτυχιακή εργασία, απευθυνθήκαμε στη Γραμματεία του Τμήματος όπου κοιτάξαμε τις προηγούμενες πτυχιακές εργασίες που έχουν εκπονηθεί με θέμα τα βιολογικά προϊόντα, την ποιότητα ζωής, την κατανάλωση και γενικότερα το περιβάλλον, αφού το θέμα της μελέτης, σχετίζεται έμμεσα με αυτό. Διαπιστώθηκε ότι εργασίες με θέμα τα βιολογικά προϊόντα, την ποιότητα ζωής και την κατανάλωση δεν έχουν εκπονηθεί. Έχουν όμως εκπονηθεί έρευνες σχετικά με το περιβάλλον.

Οι έρευνες αυτές είναι:

✚ Βασιλάκη Στυλιανή, Πλουμάκη Ιωάννα & Φανάρη Ειρήνη Χρυσοβαλάντου (2007): «Καταγραφή των στάσεων και των απόψεων των νέων ηλικίας 18 – 30 ετών, για το θέμα του εθελοντισμού» (υπό εξέλιξη).

✚ Υφαντής Αναστάσιος, Βατικιώτης Γεώργιος & Κηλαηδόνη Μαρία (2007): «Βαθμός ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των κατοίκων της πόλης του Ηρακλείου για τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα της Κρήτης» (υπό εξέλιξη).

✚ Αγγουρίδη Αμαλία & Ζαχαρούδη Ελένη (2007): «Βαθμός Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Φοιτητών του Α.Τ.Ε.Ι. Ηρακλείου ως προς την Ανακύκλωση Απορριμμάτων».

✚ Γκουζάνης Ιωάννης & Κουρουπάκη Καλλιόπη (2006): «Επιλεγμένες Δράσεις των Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΠΜΚΟ) σε Θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο νομό Αττικής».

✚ Τουμπέκης Χρήστος, Καζάλης Γεώργιος & Χακλιά Αριάδνη (2006): «Ρύπανση από Επιλεγμένες Βιομηχανικές – Βιοτεχνικές Μονάδες στο Νομό Ηρακλείου. Ευαισθητοποίηση κοινωνικών ομάδων και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος».

✚ Καλλιγιάννη Μαρία, Σκουτέλη Μαρία & Σμυρνάκη Ελένη (2006): «Καταγραφή των απόψεων, της στάσης και της συμπεριφοράς των νέων σχετικά με το περιβάλλον στην περιοχή του Ηρακλείου. Συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων μεταξύ φοιτητών του Τ.Ε.Ι. και κατοίκων άνω των 40 ετών». Κυριακίδου Ανδρούλα & Πέτρου Θέκλα (2004): «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Καταγραφή Προγραμμάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Νομού Ηρακλείου την περίοδο 1997-2002».

✚ Κλεοβούλου Δημήτριος, Μυλωνά Έλενα & Νικολάου Μάριος (2004): «Δράσεις Φορέων και Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην Κύπρο».

5. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι, η καταγραφή των στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών, σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα.

6. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Το θεωρητικό μέρος της εργασίας θα αποτελείται από τα ακόλουθα κεφαλαία:

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1: θα οριστούν ορισμένες βασικές έννοιες για τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία.

Κεφάλαιο 2: θα γίνει μια ιστορική αναδρομή για τις βιολογικές καλλιέργειες.

Κεφάλαιο 3: θα γίνει αναφορά στην Ευρωπαϊκή και Εθνική πολιτική – νομοθεσία για ζητήματα βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Κεφάλαιο 4: θα γίνει αναφορά στους οργανισμούς και τις οργανώσεις που ασχολούνται με τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία.

Κεφάλαιο 5: θα αναφερθούμε στα βιολογικά προϊόντα, την κατανάλωση και την ποιότητα ζωής

7. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ Ή ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

🚧 Τα άτομα – καταναλωτές γνωρίζουν για τα βιολογικά προϊόντα;

🚧 Υποστηρίζουν ή όχι ότι τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας, είναι καλύτερα σε ποιότητα από τα μη βιολογικά προϊόντα;

🚧 Ποιοι λόγοι εμποδίζουν / παροτρύνουν τα άτομα – καταναλωτές, να αγοράσουν βιολογικά προϊόντα;

🚧 Τα άτομα – καταναλωτές, θεωρούν ότι τα βιολογικά προϊόντα είναι καλύτερα για την υγεία μας και γιατί;

✚ Είναι εφικτό οι καταναλωτές να αντιληφθούν αν πρόκειται για αυθεντικά βιολογικά προϊόντα;

✚ Πόσο επηρεάζει ο τόπος κατοικίας και ο τρόπος ζωής των ατόμων-καταναλωτών τη σχέση τους με τη φύση και τα προϊόντα της και πιο συγκεκριμένα με τα βιολογικά προϊόντα.

8. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

Για την διεξαγωγή του ερευνητικού μέρους της πτυχιακής εργασίας θα χρησιμοποιηθούν ερωτηματολόγια, προκειμένου να συλλεχθούν τα απαραίτητα στοιχεία, για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που έχουν τεθεί. Τα ερωτηματολόγια θα απευθυνθούν σε καταναλωτές που κατοικούν στο Ηράκλειο και την Αθήνα.

Το δείγμα θα αποτελείται από 200 άτομα τα οποία θα επιλεγθούν τυχαία αφού η προσέγγιση τους δε θα γίνει με βάση το κοινωνικοοικονομικό τους επίπεδο.

Η προσέγγισή των ατόμων θα γίνει μέσω της προσωπικής επαφής στο χώρο εργασίας ή κατοικίας τους.

Επιλέξαμε τον συγκεκριμένο τρόπο προσέγγισης των ατόμων, διότι έτσι θα είναι πιθανότερο και πιο εύκολο να μας εμπιστευθούν, αφού θα ενημερωθούν για το σκοπό της μελέτης – έρευνας, για τη διασφάλιση του απορρήτου και της ανωνυμίας τους, καθώς και θα απαντηθούν άμεσα οι τυχόν απορίες τους σχετικά με το ερωτηματολόγιο που θα κληθούν να συμπληρώσουν.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου θα προκύψουν από το θεωρητικό μέρος της εργασίας μας και θα απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα.

Ο βασικός σκοπός της μελέτης-έρευνας μας είναι η διερεύνηση των στάσεων των καταναλωτών σε δυο πόλεις, όπου ο τρόπος ζωής των ανθρώπων-καταναλωτών είναι διαφορετικός κι αυτό γιατί τα άτομα που κατοικούν στην Αθήνα, δεν έχουν τόσο στενούς δεσμούς με την επαρχία-ύπαιθρο λόγω του τρόπου ζωής τους. Αντίθετα στο Ηράκλειο η επαφή με τα χωριά είναι συχνότερη και πιο εύκολη πράγμα που διαμορφώνει πιο στενές σχέσεις με τη φύση και τα προϊόντα της και στην προκειμένη περίπτωση με τα βιολογικά προϊόντα.

Για την κωδικοποίηση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων θα χρησιμοποιηθεί το στατιστικό πρόγραμμα SPSS σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και οι επιμέρους αναλύσεις θα γίνουν με τη χρήση του προγράμματος T- test και ANOVA. Η έρευνα μας θα είναι ποιοτική.

9. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

Η δυσκολία που θεωρούμε ότι ενδέχεται να προκύψει κατά τη διάρκεια της έρευνας - μελέτης, είναι η άρνηση των ατόμων που θα προσεγγίσουμε να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια (έλλειψη χρόνου, αδιαφορία για το συγκεκριμένο ζήτημα που αποτελεί το σκοπό της μελέτης μας).

Προκειμένου να ξεπεράσουμε τη συγκεκριμένη δυσκολία, θα ενημερώσουμε τα άτομα για τον σκοπό της έρευνας – μελέτης στην οποία τους ζητείται να συμμετάσχουν, για τη διασφάλιση του απορρήτου και τη διατήρηση της ανωνυμίας τους.

Σε περίπτωση που τα άτομα εξακολουθούν να αρνούνται να συμμετάσχουν στην έρευνα, θα είμαστε απόλυτα διακριτικοί και δεν θα επιμείνουμε.

10. ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ:

Θεωρούμε ότι, εφ' όσον κατά τη διάρκεια της έρευνας, δεν θα θίγονται αυστηρός προσωπικά δεδομένα των ατόμων του δείγματος, δεν θα προκύψουν ηθικά ζητήματα.

11. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:

Το αναμενόμενο χρονικό διάστημα για την εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας είναι το ακόλουθο:

- Αναζήτηση βιβλιογραφίας (1 μήνας)
- Συγγραφή θεωρητικού μέρους (3 μήνες)
- Διεξαγωγή έρευνας (4 μήνες)

- Επεξεργασία δεδομένων, ανάλυση και συγγραφή συμπερασμάτων (2 μήνες)
- Χειμερινό Εξάμηνο 2008-09 (Οκτώβριος): Παρουσίαση πτυχιακής εργασίας

12. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

1. Σιδηράς Ν., (2007), «Βιολογική Γεωργία», Εκδ.:ΔΗΩ, Ρέθυμνο
2. Σπαντιδάκης Κ., (2007), «Βιολογικές Καλλιέργειες στο Θερμοκήπιο», Εκδ.: ΔΗΩ, Ρέθυμνο
3. Σιδηράς Ν., Τσαλουμά Μ., Βαβουλίδου Ε., (2007), «Ενδογενείς παράγοντες και βιολογική γονιμότητα εδάφους», Εκδ.: ΔΗΩ, Αθήνα
4. Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων, (2000), «Ελληνικά Βιολογικά Προϊόντα», Εκδ.: ΔΗΩ, Αθήνα
5. Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM), (1994), «Βασικές αρχές για τη βιολογική γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων», Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης της IFOAM στη Ν. Ζηλανδία
6. Φωτόπουλος Χ. (2007), «Βιολογική γεωργία – κόστος, αποδοτικότητα, ανάλυση αγοράς και στρατηγικές marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
7. Κρυστάλλης Α., Φωτόπουλος Χ., (2007), « Ο Έλληνας καταναλωτής βιολογικών προϊόντων – Μια πανελλήνια Έρευνα marketing», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
8. Σπάθης Π., Παπαγεωργίου Κ., Δαμιανός Δ., (2007), «Αγροτική Πολιτική», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
9. Φωτόπουλος Χ., Παπαναγιώτου Ε., Μηλιάδου Δ., (2001), «Βιολογική Γεωργία – Φυτική και Ζωική Παραγωγή», Εκδ.: Σταμούλης Αθ., Αθήνα
10. Πανάγος Γαβριήλ,(2005), «Βιοδυναμικές Καλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος
11. Μετζάκης Δημήτρης,(2005), «Καλλιέργειες in Vitro»,Εκδ. Ίων

12. Σαφιλίου Κωνσταντίνα, Παπαδόπουλος Απόστολος Γ,(2004), «Οι μικροί γεωργοί στην Ελλάδα»,Εκδ.Gutenberg
13. Αλκίμος Αναστάσιος,(2005), «Βιοκαλλιέργειες»,Εκδ.Ψύχαλος
14. Πολυράκης Γιάννης,(2003), «Περιβαλλοντική Γεωργία»,Εκδ.Ψύχαλος
15. Σταμούλη Α.Ε(2002), «Αναζητώντας το αύριο της Ελληνικής γεωργίας»
16. Επιτροπάκης,Τρύφωνας Ε.(2000), «Βιολογική Γεωργία»,Ιδιωτική έκδοση
17. Συλλογικό Έργο(2003), «Βιολογική Γεωργία»,Εκδ.Έμβρυο
18. Ζαρμπούτης,Γιάννης Β.(2000) «Γεωργικές καλλιέργειες»,Εκδ.Ίων
19. www.1bio.gr
20. www.agrocert.gr
21. www.organiclife.gr
22. www.ifoam.org
23. www.organicconsumerw.org
24. www.organicfood.co.uk
25. www.viacampesina.org
26. www.biofood.sbbe.gr
27. www.bioagro.aua.gr
28. www.dimitra2000.gr
29. www.teledomenet.gr

30. www.bio-hellas.gr
31. www.fysicert@can.gr
32. www.a-cert.org
33. www.qways.gr
34. www.ecocrete.gr
35. www.pandoiko.gr
36. www.wwf.gr
37. www.biolink.gr
38. www.greenfarm.gr
39. www.bioport.gr
40. www.minogric.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Το ερωτηματολόγιο αυτό αποσκοπεί στην αποτύπωση της άποψης των καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα.

Α. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Α.1 ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Αναφέρετε το χωριό/ πόλη όπου κατοικείτε:

.....
.....

(Σημειώστε με √)

Α.2 ΗΛΙΚΙΑ:

- a. Κάτω των 18
- b. 18-25
- c. 25-35
- d. 35-45
- e. 45-55
- f. 55-65
- g. Άνω των 65

Α.3 ΦΥΛΛΟ:

- a. Άντρας
- b. Γυναίκα

Α.4 ΜΟΡΦΩΣΗ:

- a. Υποχρεωτική εκπαίδευση
- b. Απόφοιτος/η Λυκείου
- c. Ανώτατη εκπαίδευση

Α.5 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Συμπληρώστε το επάγγελμα που ασκείτε:

.....
.....

Α.6 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΣΑΣ:.....

B. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

B.1 Σας ενδιαφέρουν τα προϊόντα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον;

- a. Ναι
- b. Όχι Εξηγήστε: b.1 Έλλειψη ενδιαφέροντος
- b.2 Δεν τα γνωρίζω αρκετά
- b.3 Δεν θεωρώ ότι έχουν σημαντική αξία

B.2 Σας ενδιαφέρει να αγοράζετε προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον;

- a. Ναι
- b. Όχι Εξηγήστε: b.1 Λόγω υψηλού κόστους
- b.2 Δυσκολία στην εύρεσή τους
- b.3 Λόγω διαφορετικών συνηθειών
- b.4 Δεν τα εμπιστεύομαι

B.3 Πόσο συχνά αγοράζετε ένα προϊόν φιλικό προς το περιβάλλον;

a. Πιστοποιημένα προϊόντα/ υπηρεσίες με το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα(eco-label)

- a.1 Συχνά
- a.2 Σπάνια
- a.3 Ποτέ

b. Βιολογικά προϊόντα

- b.1 Συχνά
- b.2 Σπάνια
- b.3 Ποτέ

c. Συσκευές με ενεργειακή σήμανση

- c.1 Συχνά
- c.2 Σπάνια
- c.3 Ποτέ

B.4 Πόσο συχνά αγοράζετε τα ακόλουθα προϊόντα;

a. Πλυντήριο ρούχων

- a.1 Συχνά
- a.2 Σπάνια
- a.3 Ποτέ
- a.4 Δεν χρησιμοποιώ

b. Ψυγείο

- b.1 Συχνά
- b.2 Σπάνια
- b.3 Ποτέ
- b.4 Δεν χρησιμοποιώ

c. Λάμπες φωτισμού

- c.1 Συχνά
- c.2 Σπάνια
- c.3 Ποτέ
- c.4 Δεν χρησιμοποιώ

d. Απορρυπαντικά

- d.1 Συχνά
- d.2 Σπάνια
- d.3 Ποτέ
- d.4 Δεν χρησιμοποιώ

e. Χαρτί οικιακής χρήσης

- e.1 Συχνά
- e.2 Σπάνια
- e.3 Ποτέ
- e.4 Δεν χρησιμοποιώ

Γ. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Γ.1 Γνωρίζετε τι είναι η Βιολογική γεωργία;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.2 Αν ΝΑΙ, από πού;

- a. Τηλεόραση
- b. Σχολείο
- c. Εφημερίδες
- d. Ραδιόφωνο
- e. Οικογένεια

Γ.3 Υπάρχουν στο οικογενειακό-φιλικό σας περιβάλλον άτομα που ασχολούνται με βιοκαλλιέργειες;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.4 Πιστεύετε ότι οι οργανοληπτικοί χαρακτήρες (γεύση, άρωμα, χρώμα, υφή) των βιολογικών προϊόντων είναι καλύτεροι απ' ότι στα συμβατικά;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.5 Πιστεύετε ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν μεγαλύτερη θρεπτική αξία;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.6 Γνωρίζετε αν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα βιολογικής γεωργίας;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.7 Θα αγοράζατε προϊόντα βιολογικής γεωργίας;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.8 Θα σας ενδιέφερε να μάθετε περισσότερα για τη βιολογική γεωργία;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.9 Εμπιστεύεστε όλα τα προϊόντα που ονομάζονται βιολογικά;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.10 Γνωρίζετε τι είναι πιστοποίηση προϊόντων;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.11 Η βιολογική γεωργία έχει περισσότερη αξία:

- a. Για την υγεία μας
- b. Για το περιβάλλον
- c. Τίποτα από τα παραπάνω

Γ.12 Είσαστε διατεθειμένοι να πληρώσετε ακριβότερα τα προϊόντα της βιολογικής γεωργίας;

- a. Ναι
- b. Όχι

Γ.13 Πιστεύετε ότι το κράτος πρέπει να ενισχύσει τη βιολογική γεωργία;

- a. Ναι
- b. Όχι

Δ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Δ.1 Ποιος επιλέγει τα τρόφιμα στην οικογένειά σας;

- a. Εγώ
- b. Ο/Η σύζυγος
- c. Γονείς

Δ.2 Τι προσέχετε στην ετικέτα ενός τροφίμου; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα)

- a. Ονομασία πώλησης του προϊόντος
- b. Κατάλογος των συστατικών
- c. Καθαρή ποσότητα
- d. Θερμίδες που περιέχει
- e. Λιπαρά που περιέχει
- f. Πρόσθετα που περιέχει
- g. Ύπαρξη/ περιεκτικότητα σε αλάτι
- h. Διατροφικά στοιχεία/ θρεπτική αξία
- i. Ημερομηνία λήξης
- j. Ημερομηνία παραγωγής
- k. Ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης
- l. Τόπο παραγωγής ή προέλευσης
- m. Διάφοροι ισχυρισμοί (π.χ. κατά της χοληστερίνης, πλούσιο σε ιχνοστοιχεία, φρέσκο, light κ.τ.λ.)
- n. Σήματα ποιότητας (π.χ. παραγωγή κατά HACCP ή ISO 9000)
- o. Άλλο

Δ.3 Γνωρίζετε για τα προϊόντα ΠΟΠ (Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης), ΠΓΕ (Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης) ή ΕΠΙΠ (Εγγυημένων Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων)

Απαντήστε ΝΑΙ αν γνωρίζετε έστω και ένα από τα παραπάνω:

- a. Ναι
- b. Όχι

Δ.4 Θεωρείται ότι ένα προϊόν ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ είναι:

- a. ποιοτικότερο
- b. ασφαλέστερο
- c. πιο υγιεινό
- d. ακριβότερο
- e. τίποτα από τα παραπάνω

Δ.5 Ποιο από τα παρακάτω σήματα γνωρίζετε;

- a. EUREPGAP/GLOBALGAP
- b. AGROCERT
- c. HACCP
- d. ISO 9000:2000
- e. Κανένα από τα παραπάνω

Δ.6 Η ύπαρξη κάποιας εκ των παραπάνω σημάνσεων πόσο επηρεάζει την γνώμη σας για το προϊόν;

- a. Πολύ
- b. Αρκετά
- c. Λίγο
- d. Καθόλου

Δ.7 Προτιμάτε προϊόντα προερχόμενα από:

- a. Ελλάδα
- b. Ευρωπαϊκή Ένωση
- c. Ευρώπη (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης)
- d. Αδιάφορο

Δ.8 Κατά πόσο εμπιστεύεστε τα παρακάτω προϊόντα:

(Επιλέξτε από τη λίστα το βαθμό στον οποίο εμπιστεύεστε τα παρακάτω προϊόντα)

α. Επώνυμα προϊόντα:

- α.1 Πολύ
- α.2 Αρκετά
- α.3 Λίγο
- α.4 Καθόλου

b. Προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας:

- b.1 Πολύ
- b.2 Αρκετά
- b.3 Λίγο
- b.4 Καθόλου

c. Ανώνυμα προϊόντα:

- c.1 Πολύ
- c.2 Αρκετά
- c.3 Λίγο
- c.4 Καθόλου

d. Τρόφιμα γνωστού σας παραγωγού:

- d.1 Πολύ
- d.2 Αρκετά
- d.3 Λίγο
- d.4 Καθόλου

e. Βιολογικά τρόφιμα:

- e.1 Πολύ
- e.2 Αρκετά
- e.3 Λίγο
- e.4 Καθόλου

f. Ελληνικά τρόφιμα:

- f.1 Πολύ
- f.2 Αρκετά
- f.3 Λίγο
- f.4 Καθόλου

g. Εισαγόμενα τρόφιμα:

- g.1 Πολύ
- g.2 Αρκετά
- g.3 Λίγο

g.4 Καθόλου

h. Φρούτα και Λαχανικά:

h.1 Πολύ

h.2 Αρκετά

h.3 Λίγο

h.4 Καθόλου

i. Προμαγειρεμένα:

i.1 Πολύ

i.2 Αρκετά

i.3 Λίγο

i.4 Καθόλου

j. Κατεψυγμένα:

j.1 Πολύ

j.2 Αρκετά

j.3 Λίγο

j.4 Καθόλου

k. Προϊόντα light:

k.1 Πολύ

k.2 Αρκετά

k.3 Λίγο

k.4 Καθόλου

l. Γενετικά τροποποιημένα:

l.1 Πολύ

l.2 Αρκετά

l.3 Λίγο

l.4 Καθόλου

m. Παραδοσιακά προϊόντα:

- m.1 Πολύ
- m.2 Αρκετά
- m.3 Λίγο
- m.4 Καθόλου

n. Βιολογικά τρόφιμα:

- n.1 Πολύ
- n.2 Αρκετά
- n.3 Λίγο
- n.4 Καθόλου

Δ.9 Πόσο επηρεάζει κάθε ένας από τους παρακάτω παράγοντες την απόφασή σας στην αγορά κάποιου τροφίμου;

a. Τιμή:

- a.1 Πολύ
- a.2 Αρκετά
- a.3 Λίγο
- a.4 Καθόλου

b. Επωνυμία:

- b.1 Πολύ
- b.2 Αρκετά
- b.3 Λίγο
- b.4 Καθόλου

c. Θρεπτική αξία:

- c.1 Πολύ
- c.2 Αρκετά
- c.3 Λίγο
- c.4 Καθόλου

d. Λειτουργικότητα συσκευής:

- d.1 Πολύ
- d.2 Αρκετά
- d.3 Λίγο
- d.4 Καθόλου

e. Γεωγραφική προέλευση:

- e.1 Πολύ
- e.2 Αρκετά
- e.3 Λίγο
- e.4 Καθόλου

f. Βιολογικό προϊόν:

- f.1 Πολύ
- f.2 Αρκετά
- f.3 Λίγο
- f.4 Καθόλου

g. Γενετικά τροποποιημένο προϊόν:

- g.1 Πολύ
- g.2 Αρκετά
- g.3 Λίγο
- g.4 Καθόλου